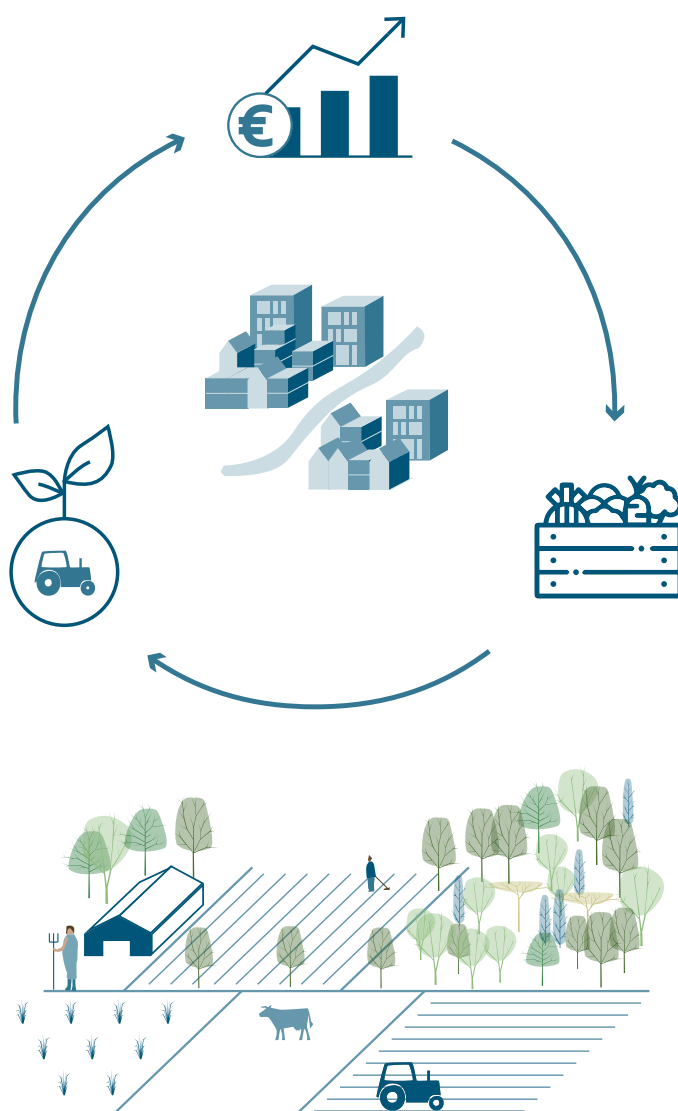

Landbouwbeleidsplan voor het Aalsterse grondgebied

DEEL 2
VISIE EN ACTIEPLAN
(JANUARI 2023)

IN OPDRACHT VAN STAD AALST

COLOFON

Opdracht

Landbouwbeleidsplan voor het Aalsterse grondgebied

OPDRACHTGEVER

Stad Aalst
Werf 9
9300 Aalst

ONDERZOEKSTEAM

Atelier Romain

Sally Lierman
Nathalie Casteels
Roxanne Vanhaeren
Eline Vanoverberghe

Instituut voor Landbouw, Visserij- en Voedingsonderzoek

David De Pue
Jeroen De Waegemaeker
Anna Verhoeve

Let Us

Katrien Verbeke

Vlaamse Landmaatschappij

Dirk Van Gijsegem

Verwijzen naar publicatie

Atelier Romain, Let Us, Instituut voor Landbouw, Visserij- en Voedingsonderzoek, & Vlaamse Landmaatschappij (2022).
Landbouwbeleidsplan voor het Aalsterse grondgebied.

Studie in opdracht van de Stad Aalst.

Beeld en grafiek

Atelier Romain (tenzij anders vermeld)

DAGELIJKS BESTUUR

Stad Aalst

Jan Blindeman
Tineke Stockman
Katrien Beulens
Kris Coen
Jens Debruycker
Elie Muylaert
Inge Singelyn

KLANKBORDGROEP

Koen Dujacquier (Stad Aalst)
Pieter Lauwereys (Stad Aalst)
Hans Vanlangenhove (Stad Aalst)
Antoine Lambrecht (Landbouwwraad)
Paul Stockman (Landbouwwraad)
Katrien Janssen (Dept. LV)
Eric Lievens (Landbouwcomice)
Laura Speeckaert (Boerenbond)
Kathleen D'Eer (Boerenbond)
Jan De Sadeleer (Boerenbond)
Peter Luyten (Milieuraad Aalst)
Lieven De Stoppeleire (ABS)
Tom Dewancke (Landelijke gilden)
Katrien Baetens (Prov. OVL)
Jolien De Decker (Prov. O-VL - dienst Integraal Waterbeleid)
Patrick Meulemeester (Innovatiesteunpunt)
Ann Detelder (Steunpunt korte keten)
Tineke D'hondt (Steunpunt korte keten)
Bart Thoelen (Steunpunt korte keten)
Katrien Vanhoutte (Steunpunt korte keten)
Marc Florus (VMM)
Caroline Beele (VLM)
Jeroen Bral (Regionaal Landschap)
Helena Vanrespaille (Regionaal Landschap)
Rik De Baere (Natuurpunt)
Steven Dessair (VVSG)
Klaas Keppens (Polder van de Beneden Dender)
Joost-Pim Balis (Boerenatuur en agrobiocentrum)

LEESWIJZER RAPPORT

Het landbouwbeleidsplan voor het Aalsterse grondgebied is opgedeeld in twee grote delen. Het eerste deel omvat de dynamiek in de Aalsterse landbouw. Het tweede deel bestaat uit de visie op de Aalsterse landbouw en het uiteindelijke actieplan. Deze delen dienen steeds in samenhang gelezen te worden.

DEEL 1: DYNAMIEK IN DE AALSTERSE LANDBOUW

1. Inleiding
2. De Aalsterse landbouw in kaart en beeld
3. Veranderend klimaat als uitdaging
4. Lopende planningsprocessen
5. Dynamiek in de Aalsterse landbouw met uitdagingen en kansen
6. Deellandschappen

DEEL 2: VISIE EN ACTIEPLAN

1. Visie voor de Aalsterse landbouw
2. Aanbevelingen naar hogere overheden
3. Actieplan per bouwsteen

INHOUD DEEL 2

VISIE VOOR DE AALSTERSE LANDBOUW

<i>Bouwstenen voor de toekomst</i>	9
<i>Toekomstbeeld: Behoud en kwaliteit landbouwsector</i>	10
<i>Toekomstbeeld: Schakels in lokale landbouwketen</i>	12
<i>Toekomstbeeld: Meervoudig en doordacht ruimtegebruik</i>	14
<i>Toekomstbeeld per deellandschap</i>	18

ACTIEPLAN

1 Inleiding	27
2 Aanbevelingen naar hogere overheden	28
3 Actieplan	30
3.1. Prioritaire actiepunten 2022-2024	31
3.2. Quick-wins	32
3.3. Overzicht actielijst: Behoud en kwaliteit landbouwsector	34
3.4. Overzicht actielijst: Schakels in lokale landbouwketen	58
3.5. Overzicht actielijst: Meervoudig en doordacht ruimtegebruik	70

BRONNEN

WOORDENLIJST

BIJLAGEN

**VISIE VOOR DE AALSTERSE
LANDBOUW**

"Naar een kwaliteitsvolle en gezonde landbouw in Aalst"

"Naar een groeiend landbouwlandschap met een versterkend netwerk aan korte keteninitiatieven"

"Naar een toekomstbestendige landbouw in een klimaatrobuust en (bio)divers landschap"

- **Maximaal behoud** van het landbouwareaal voor duurzame en toekomstbestendige landbouw: halt aan de verdere inname en versnippering
- Met oog voor het **(sociaal) welbevinden van de landbouw(st)er** (en leefbare landbouwbedrijfsvoering!)

- **Korte keten initiatieven kenbaar maken** onder inwoners, organisaties, bedrijven en landbouw(st)ers
- De **brug versterken** tussen producent en consument
- **Vraag én aanbod** van lokaal en duurzame producenten **verhogen**
- Kansen verkennen voor landbouw voor **verbreding en diversifiëring**

- Uitbouwen van een **robuust watersysteem** als basis voor een klimaatrobuust (landbouw) landschap
- Inzetten op een gezonde bodem en functionele **agrobiodiversiteit**
- Groeien naar een **diverser productielandschap** met aandacht voor koppelkansen in ruimtegebruik - ruimte delen (zowel in agrarische bestemming als daarbuiten)
- Landbouw ondersteunen op weg naar een **duurzame en gezonde bedrijfsvoering**

Bouwstenen voor de toekomst

Een doorgedreven analyse en diepgaande gesprekken stellen de uitdagingen van de open ruimte vanuit een focus op de landbouw scherp. Hieruit vloeit een heldere visie, die een blik vooruit werpt op het gewenste toekomstbeeld van de Aalsterse landbouw.

Om tot een geïntegreerd, economisch haalbaar en actiegericht landbouwbeleidsplan te komen schuiven we drie heldere bouwstenen naar voor:

- behoud en kwaliteit van de landbouwsector,
- het verbinden van de landbouwsector met de lokale (voedsel)keten, en
- een meervoudig én doordacht ruimtegebruik.

Onder elke bouwsteen beogen we enkele verfijnde ambities. Deze zijn terug te vinden in nevenstaande figuur.

In de eerste plaats zet het landbouwbeleidsplan in op **het behoud en het versterken van de agrarische ruimte**. Het landbouwgebied staat onder druk. Het beleidsplan wil hierbij de landbouw(st)ers ondersteunen en faciliteren bij de uitvoering van hun activiteiten door hen een duurzaam toekomstperspectief op lange termijn te geven met rechts- en bedrijfszekerheid. Met het aspect 'kwaliteit' beogen we het streven naar een leefbare landbouwbedrijfsvoering in een gezonde omgeving dat het welbevinden van de landbouw(st)er en zijn gezin ten goede komt.

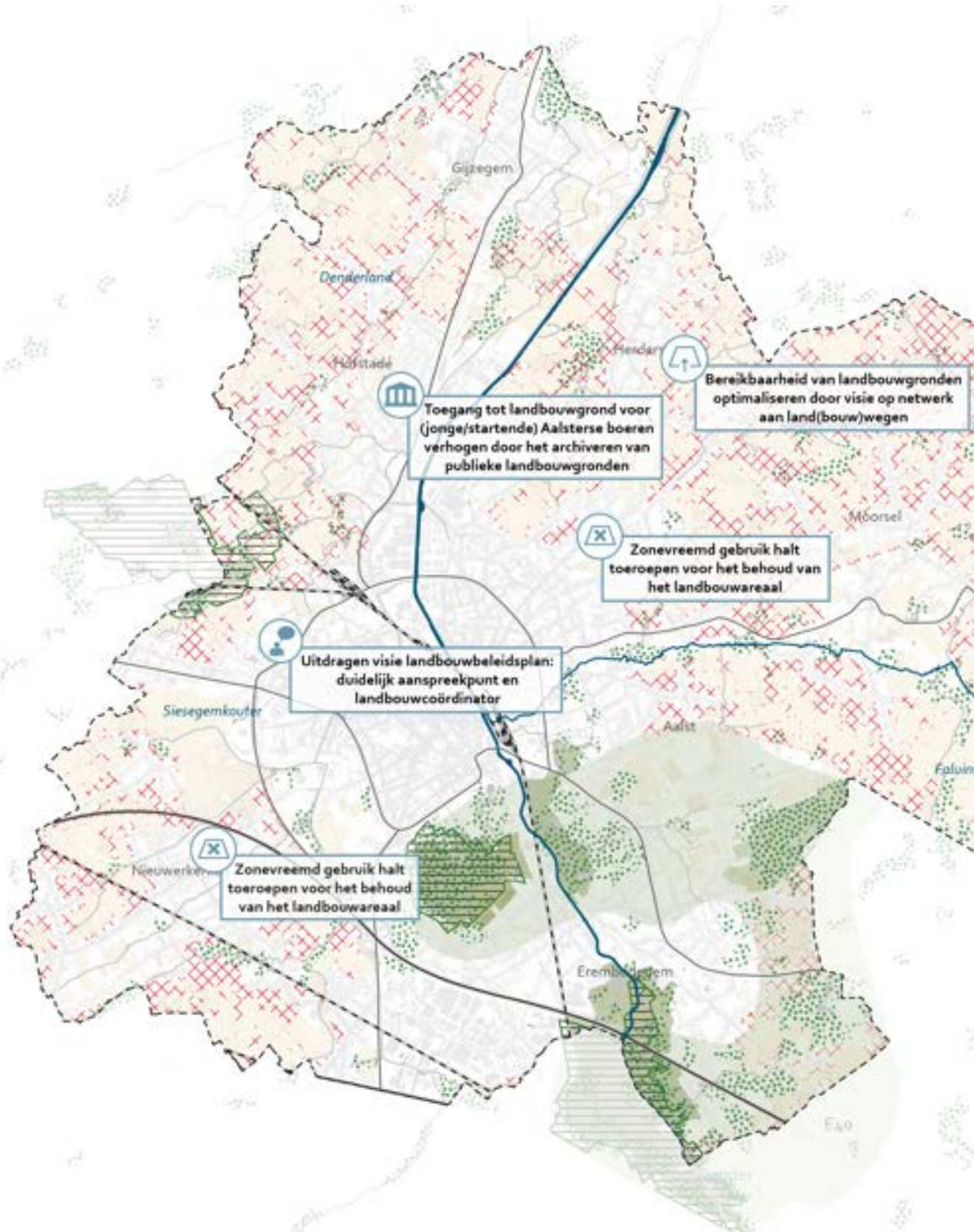
Een tweede bouwsteen focust op **de landbouw als belangrijke schakel in de lokale (voedsel)keten**. Een duurzame en gezonde productie en -consumptie van voedsel en andere lokale producten is niet alleen zaak van de landbouw, maar evenzeer van de stad en haar inwoners. Het beleidsplan wil een optimale koppeling ondersteunen en faciliteren om duurzame verbindingen tot stand te brengen tussen zowel producenten onderling als producent en consument.

Een **meervoudig én doordacht ruimtegebruik** vormt de derde en laatste bouwsteen. Niet alleen de grond is schaars, maar zowel klimaatuitdagingen als maatschappelijke uitdagingen zijn urgent en dringen zich op. Beiden hebben impact op het gebruik van de ruimte. Hoe kan de landbouw ondersteund worden op weg naar een meervoudig en doordacht gebruik van de ruimte in combinatie met klimaatadaptieve oplossingen die mee vormgeven aan een toekomstbestendig landbouwlandschap? Het uitbouwen van een robuust watersysteem¹ en het inzetten op een gezonde bodem en (functionele) agrobiodiversiteit vormen hier een noodzakelijke en sterke basis. De uitbouw van een diverser productielandschap biedt ook koppelkansen buiten de agrarische bestemming (vb.natuurbeheer door vee van de lokale landbouw(st)er).

Niet elke bouwsteen is op eenzelfde manier toepasbaar in de open ruimte van Aalst. Landbouw in een welbepaald deellandschap wordt geconfronteerd met enkele gebiedsspecifieke uitdagingen die voortvloeien uit de kenmerken van het onderliggend landschappelijk systeem. Denk maar aan landbouw die geconfronteerd worden met een droogtegevoelige bodem in de hoger gelegen leemkouters rond Nieuwerkerken ten aanzien van de droogteproblematiek in het relatief vlakke en zandlemig rasterlandschap ten noorden van Moorsel.

¹ In het Landbouwbeleidsplan worden suggesties gedaan voor het uitbouwen van een robuust watersysteem met oog voor een kwalitatieve landbouw. Deze voorstellen dienen te worden afgestemd en verfijnd met de resultaten die voortvloeien uit het gebiedsdekkend Integraal Waterplan (hemelwaterplan én droogteplan) in opmaak.

Toekomstbeeld: Behoud en kwaliteit landbouwsector

Het toekomstbeeld is richtinggevend. De locatie van de ruimtelijke strategieën weerspiegelt het focusgebied van de actie, maar is allomvattend noch bindend.

"Naar een kwaliteitsvolle en gezonde landbouw in Aalst"

LEGENDE

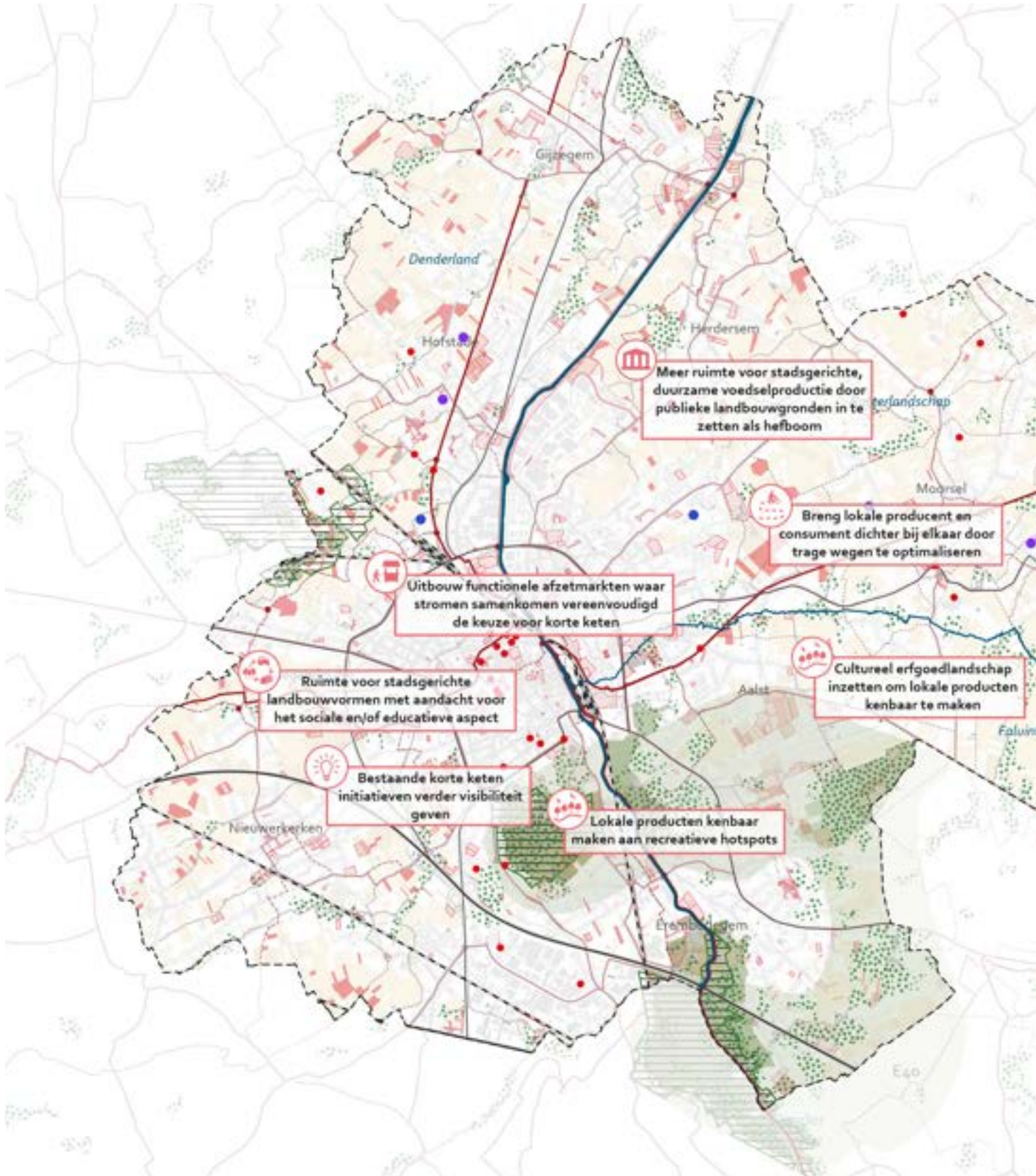
	Landbouwgebruikspercelen
	Hobbyboeren (SO < €25 000)
	Geen geregistreerd landbouwgebruik in agrarisch gebied
	Groenpool
	VEN en IVON
	Natura 2000
	Boswijzer 2018

AMBITIES

Drie ambities om te evolueren naar een kwaliteitsvolle en gezonde landbouw in Aalst:

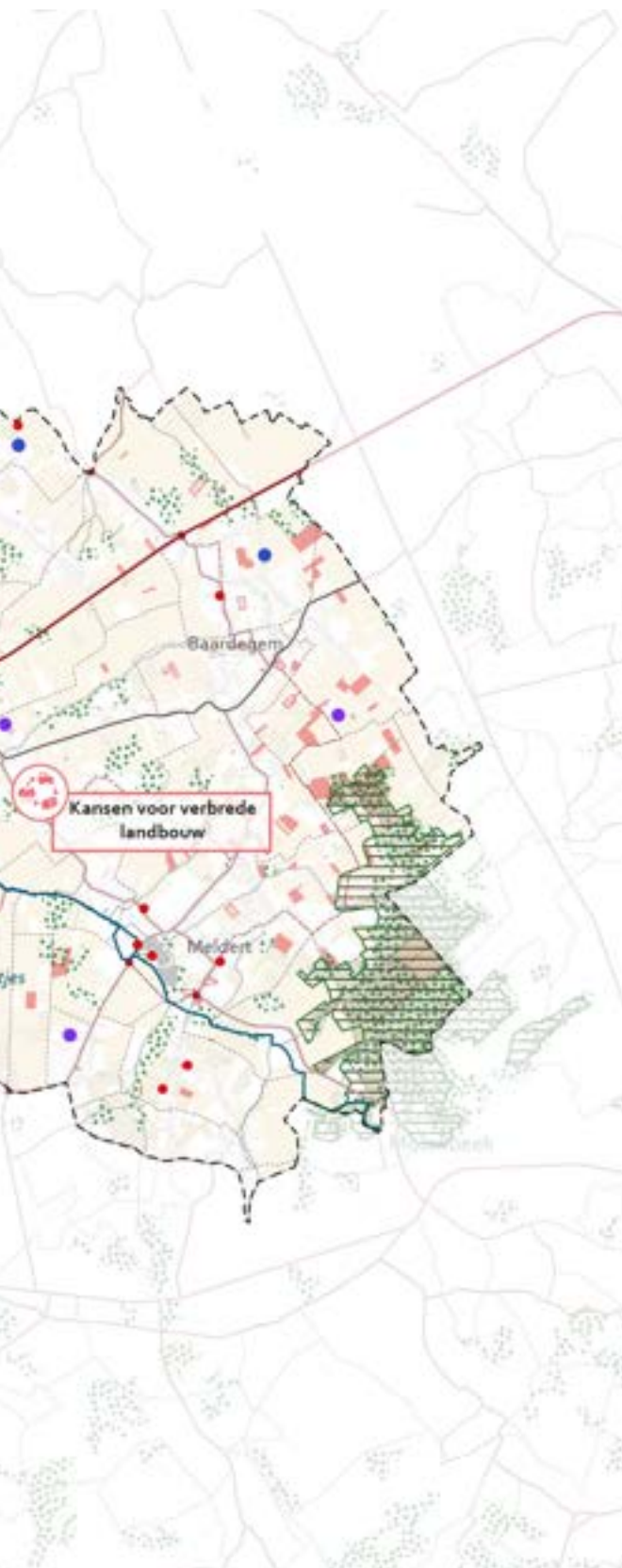
1. Zet in op een helder en kwaliteitsvol (vergunningen)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal
2. Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/startende) Aalsterse boeren
3. Werk aan een optimale bereikbaarheid van landbouwgronden in relatie tot andere ruimtegebruikers en ruimteclaims

Toekomstbeeld: Schakels in lokale landbouwketen

Het toekomstbeeld is richtinggevend. De locatie van de ruimtelijke strategieën weerspiegelt het focusgebied van de actie, maar is allomvattend noch bindend.

“Naar een groeiend landbouwlandschap met een versterkend netwerk aan korte keten initiatieven”

LEGENDE

- Landbouwgebruikspcelen
- Hobbyboeren (SO < €25 000)
- Publieke eigendom binnen agr. bestemming
- Publieke eigendom buiten agr. bestemming
- Groenpool
- VEN en IVON
- Natura 2000
- Boswijzer 2018
- Accommodatie (toerisme)
- Serre vollegrond
- Serre groeimedium
- Fietssnelweg
- Bovenlokaal funct. fietsnetwerk
- Recreatief fietsnetwerk
- Fietsknooppunt
- Wandeltrajecten

DRIE AMBITIES

Drie ambities om te evolueren naar een groeiend landbouwlandschap met een versterkend netwerk aan korte keten initiatieven:

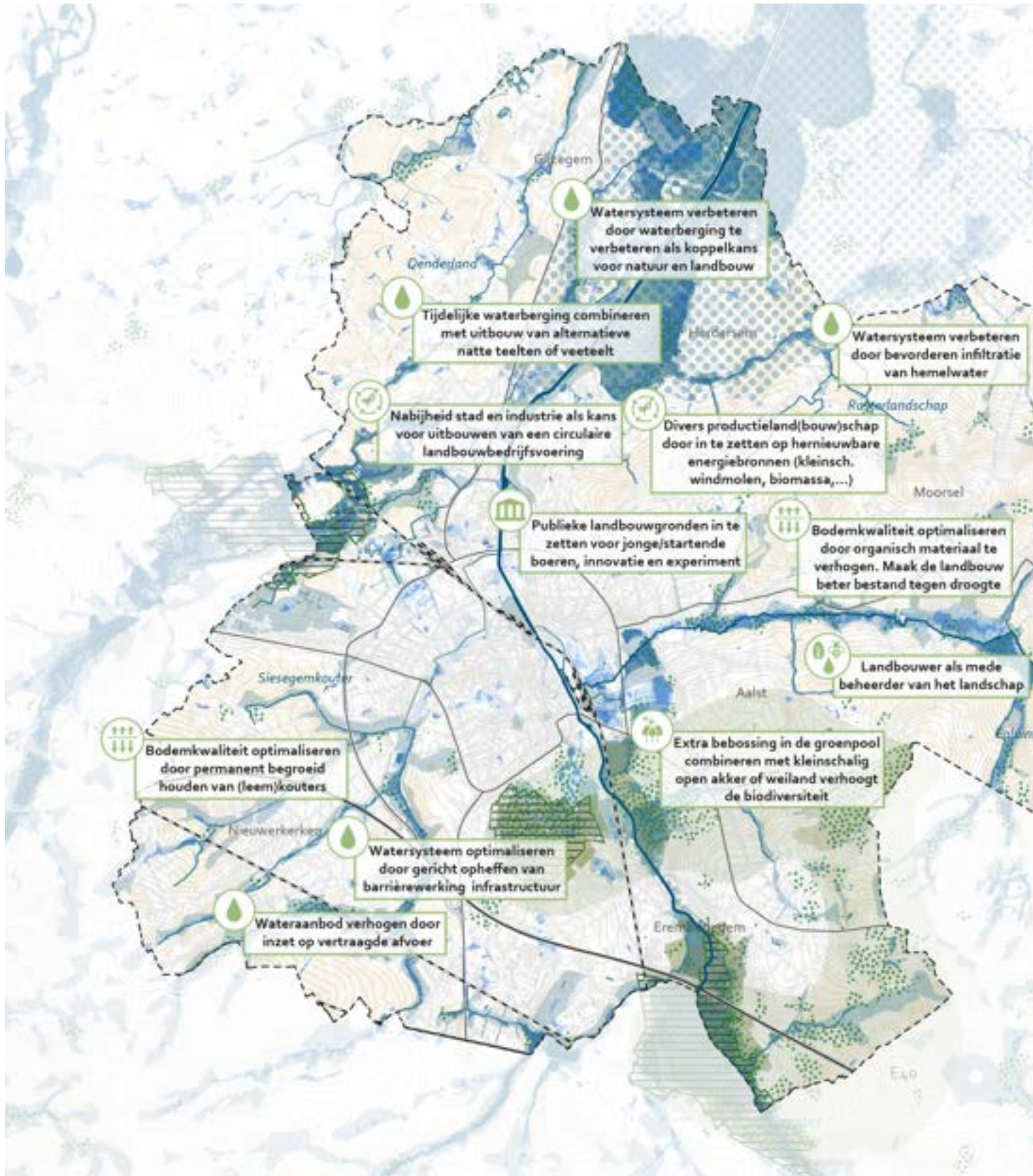
1. Maak korte keten initiatieven kenbaar onder inwoners, organisaties, bedrijven en landbouw(st)ers in de regio (over de grenzen van Aalst heen)

De twee volgende ambities hebben als doel om te bouwen aan een korte keten netwerk.

2. Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument (verhoog vraag en aanbod)

3. Zet in op meer ruimte voor stadsgerichte, duurzame voedselproductie

Toekomstbeeld: Meervoudig en doordacht ruimtegebruik

Het toekomstbeeld is richtinggevend. De locatie van de ruimtelijke strategieën weerspiegelt het focusgebied van de actie, maar is alomvattend noch bindend.

“Naar toekomstbestendige landbouw in een klimaatrobuust en (bio)divers landschap”

LEGENDE

- Landbouwgebruikspcelen
- Hobbyboeren (SO < €25 000)
- Groenpool
- VEN en IVON
- Natura 2000
- Boswijzer 2018
- Overstromingsgevoelig
- Pluviaal overstromingsgevaar - Grote kans
- Pluviaal overstromingsgevaar - Middelgrote kans
- Pluviaal overstromingsgevaar - Kleine kans
- Polder van den Beneden Dender
- Hoogtelijnen

AMBITIES

Vier ambities om een toekomstbestendige landbouw in een klimaatrobuust en (bio)divers landschap mogelijk te maken:

1. Werk aan een klimaatrobuust watersysteem
2. De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte
3. Bouw aan een diverser productielandschap
4. Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering (klimaatrobuust, circulair, natuurinclusief, agro-ecologisch)

Effecten van bomen in landbouwgebied¹

Agroforestry is een eeuwenoud landgebruik van een gecombineerde teelt dat bestaat uit enerzijds landbouwgewassen of dieren en anderzijds houtige gewassen (bomen of struiken) op eenzelfde perceel. Deze teelttechniek levert voor de landbouw vaak nieuwe producten en diensten op zoals de productie van hout, (ecosysteem)diensten zoals landschapsbeleving, beschutting voor dieren, koolstofopslag, natuurlijke bestuiving, erosiecontrole of een verhoogde waterkwaliteit. Zowel voor een korte of langere tijdsperiode heeft het inbrengen van bomen in en nabij landbouwgebied een positieve invloed op de bodem, de waterhuishouding, het (micro) klimaat, de biodiversiteit en bijgevolg ook op de gewasopbrengst en -kwaliteit.

Invloed op het microklimaat en de beworteling

Er kan gesteld worden dat het toevoegen van bomen een invloed heeft op enerzijds het microklimaat en anderzijds de beworteling dat in verbinding staat met de wateropname en de bodemkwaliteit.

Bij het microklimaat heeft de aanwezigheid van bomen een impact op de temperatuur en de windsnelheid, -richting en -turbulentie. In open landschappen kan het interessant zijn om individuele hoogstammige bomen, lijnvormige hagen, heggen en houtkanten aan te planten, waardoor een natuurlijk windscherm² gecreëerd wordt. Het windscherm zorgt voor een afname van de windsnelheid, waardoor de bodem minder snel zal uitdrogen en het gewas minder winderosie of legering (platliggen gewas) zal ervaren. Voornamelijk voor grotere percelen kan het windscherm een positieve invloed hebben op de gewasopbrengsten.

Naast het microklimaat heeft de aanwezigheid van bomen ook een impact op de beworteling in de bodem. Zo regelen bomen via hun wortels het bodemvochtgehalte, wat zowel voordelen als nadelen met zich mee kan brengen. In landschappen waar de waterbeschikbaarheid gedurende het groeiseizoen eerder schaars is, kunnen bomen en het gewas met elkaar in competitie treden voor water. In drogere gebieden kunnen bomen dan weer zorgen voor een hogere waterbeschikbaarheid door water uit diepere bodemlagen op te nemen en weer af te geven nabij de oppervlakte. De bodem wordt daardoor makkelijker infiltrerbaar, wat leidt tot een verhoogde wateropslag in de bodem en een hoger koolstofgehalte. Bomen regelen ook hun evapotranspiratie (de verdamping vanuit bodem en plantenbladeren) door hun schaduwwerking en het creëren van een microklimaat, wat een gunstig effect kan hebben op het bodemvochtgehalte. Ook de afstroming van hemelwater langs de boomstam levert een toename van het bodemvochtgehalte nabij de boom. Tot slot zorgen bomen voor verkoeling en beschutting voor gewassen en dieren door hun schaduwwerking.

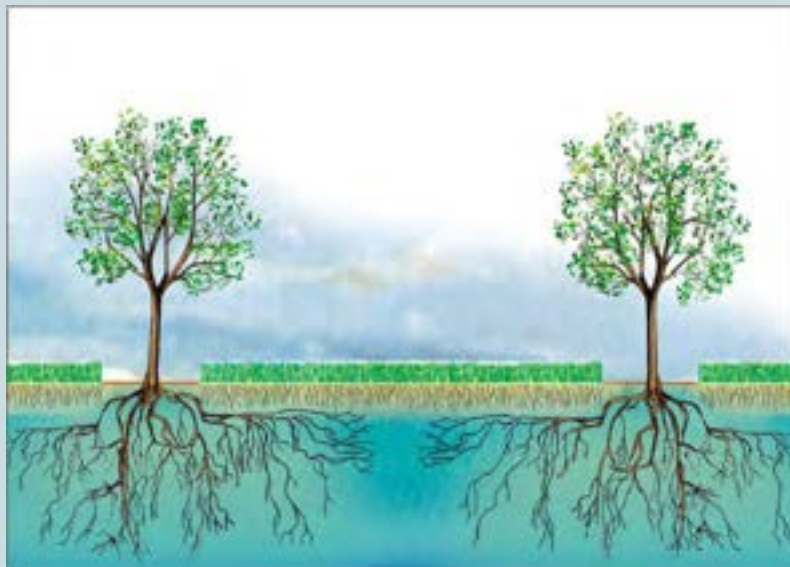
Aandachtspunten Agroforestry

Om een goed functionerend agroforestry-systeem te krijgen, zijn er een aantal aandachtspunten van toepassing. Afhankelijk van het type landschap (droog/nat) dient een weloverwogen keuze

- 1 Bronnen: Interne gesprekken met ILVO + Reubens, B., Coussement, T., Verheyen, K., & Coudron, W. (2020). *Effecten van agroforestry*. Geraadpleegd via <https://www.bdb.be/files/vul202004.pdf>
- 2 De werking van het windscherm wordt bepaald door enerzijds zijn externe structuur (hoogte, lengte, breedte, oriëntatie, continuïteit en vorm), en door anderzijds zijn interne structuur of zijn porositeit die bepaald wordt door de boomsoortenkeuze, de afstand tussen bomen, het aantal bomenrijen in een houtkant en/of het onderhoud.

gemaakt te worden in de boomsoort en/of gewas. Er moet vermeden worden dat soorten gecombineerd worden die op hetzelfde moment water nodig hebben. In drogere gebieden is het interessant om te kiezen voor een boomsoort met een lagere vochtvraag en een diepere doorworteling (bv. walnoot, tamme kastanje, berk). Daarnaast kunnen boomwortels ook de diepte ingestuurd worden door de bodem de eerste jaren diep te bewerken of een diep wortelend gewas in te zaaien nabij de bomen. Er dient ook rekening gehouden te worden met de toenemende watervraag en -verbruik door de groei (boomgrootte) en/of leeftijd van de bomen.

Er kan geconcludeerd worden dat agroforestry als teeltsysteem de effecten van droogte kan verzachten door gunstige microklimatologische condities en de beworteling in diepere bodemlagen. Echter, door de boomgrootte en/of leeftijd wordt een kanteling verwacht op de positieve microklimatologische condities door onder meer de toenemende watervraag en -verbruik van de bomen.

FIGUUR 1: Bomen hebben toegang tot diepere bodemlagen waar het gewas niet aan kan (ILVO)

CONCLUSIE - EFFECT VAN BOMEN VOOR DE LANDBOUW?

- Positieve invloed op het waterbehoud door het verminderen van de verdamping, de creatie van een windscherm en schaduw. Maar ook door de verhoogde wateropslag in de bodem krijgt de bodem een hoger koolstofgehalte, wordt deze makkelijker infiltrerbaar en halen de diepere wortels water naar boven.
- Negatieve invloed door competitie die ontstaat tussen gewas en boom wanneer deze op hetzelfde moment water nodig hebben.
- Wat kan je doen als landbouw(st)er? Bewust nadenken over boomsoort en/of teelt, rekening houdend met de watervraag en -gebruik zodat competitie vermeden wordt. Boomwortels kunnen de diepte ingestuurd worden door de bodem de eerste jaren diep te bewerken of een diep wortelend gewas in te zaaien nabij de bomen.

A. RASTERLANDSCHAP

"Klimaatadaptieve landbouw in een geoptimaliseerd productief landbouwlandschap"

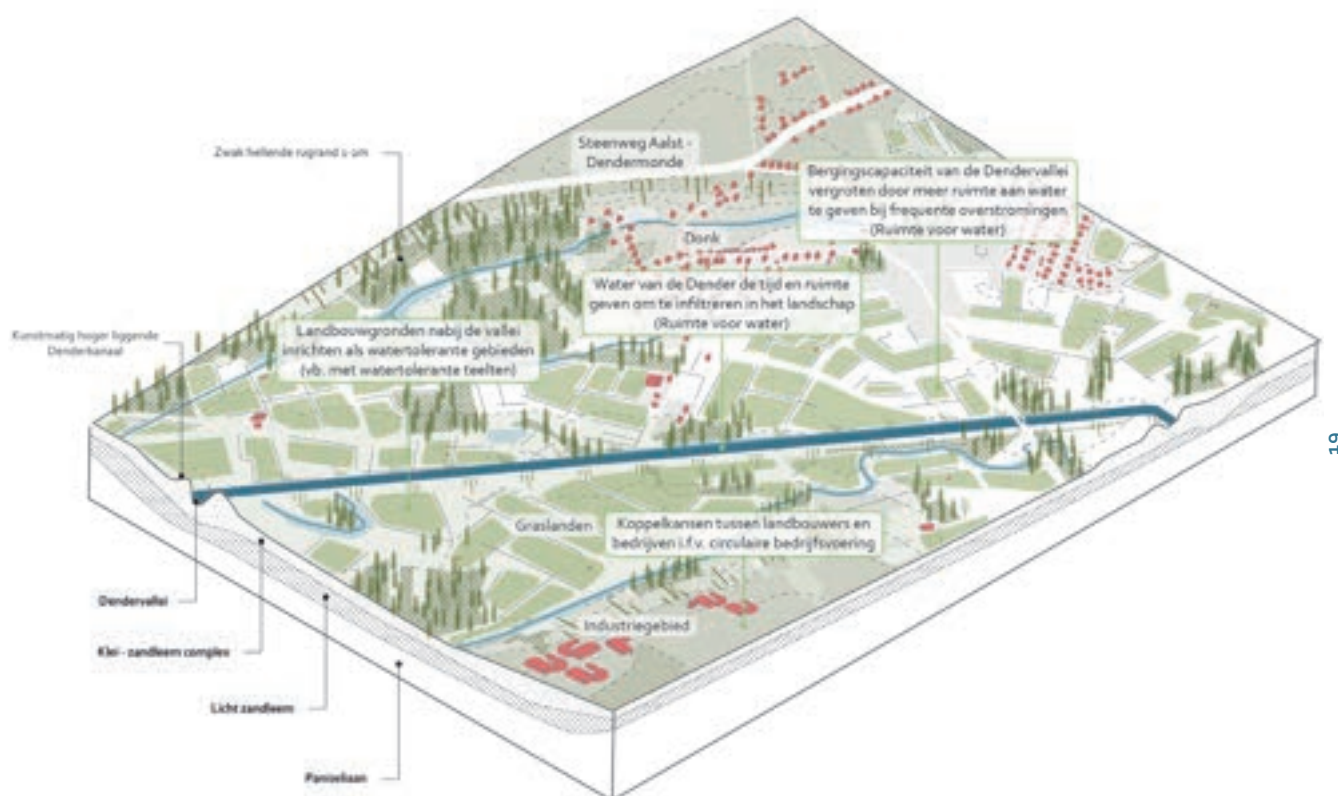
TOEKOMSTBEELD

Heel wat landbouw(st)ers actief in het rasterlandschap ervaren de impact van opeenvolgende periodes van droogte. Aandacht dient te gaan naar een optimale waterhuishouding door het **verhogen van het wateraanbod** waar mogelijk en het **maximaal reduceren van de watervraag**. Het sluiten van kringlopen en het optimaliseren van de waterkwaliteit vormen hier gekoppelde ambities. Door **klimaatadaptieve landbouwsystemen** te ondersteunen en te stimuleren kunnen landbouw(st)ers de effecten van klimaatverandering beter opvangen. Dit gaat hand in hand met het **verhogen van de agro-biodiversiteit**. Stimuleren van maatregelen die de (functionele) agrobiodiversiteit in het landbouwlandschap verhogen, bieden een meerwaarde aan de landbouw (positieve impact op de bestuiving, natuurlijke plaag- en ziektebestrijding in cultuurgewassen, verhogen bodem- en waterkwaliteit, ...) en dragen bij tot het verduurzamen van de landbouwbedrijfsvoering. Om functionele agrobiodiversiteit optimaal te benutten is de kleinschaligheid van de Aalsterse landbouwpercelen hier net een troef. Maatregelen zoals het optimaliseren van de bodemkwaliteit verhogen dan weer het organisch materiaal in de bodem, wat op zijn beurt de landbouwgrond beter bestand maakt tegen periodes van droogte.

Puntsgewijs liggen in dit rasterlandschap lokaal kansen tot het **verhogen van de ruimtelijke samenhang** en het **verbeteren van de bereikbaarheid** van landbouwgronden. Het uitwerken van een helder landbouwwegennet kan op doordachte locaties gekoppeld worden aan de optimalisatie van het trage wegennetwerk. De aanleg van een trage weg kan de bereikbaarheid van een landbouwperceel verhogen en biedt tegelijk mogelijkheden voor een samenhangend zacht netwerk. Eveneens zorgt de toenemende verlijnting van het landschap voor de verdere inname van niet-agrarische activiteiten (vb. vertuining en verpaarding). Een **halt toeroepen aan zonevreemd gebruik** in de agrarische bestemming, en het terugdringen waar mogelijk, biedt de landbouw een gedegen toekomstperspectief.

B. BENEDEN DENDERLAND

"Uitgestrekt polderlandschap met sterk verweven alternatieve landbouwteelten en natuurlobben ingebed in de natte Dendervallei"

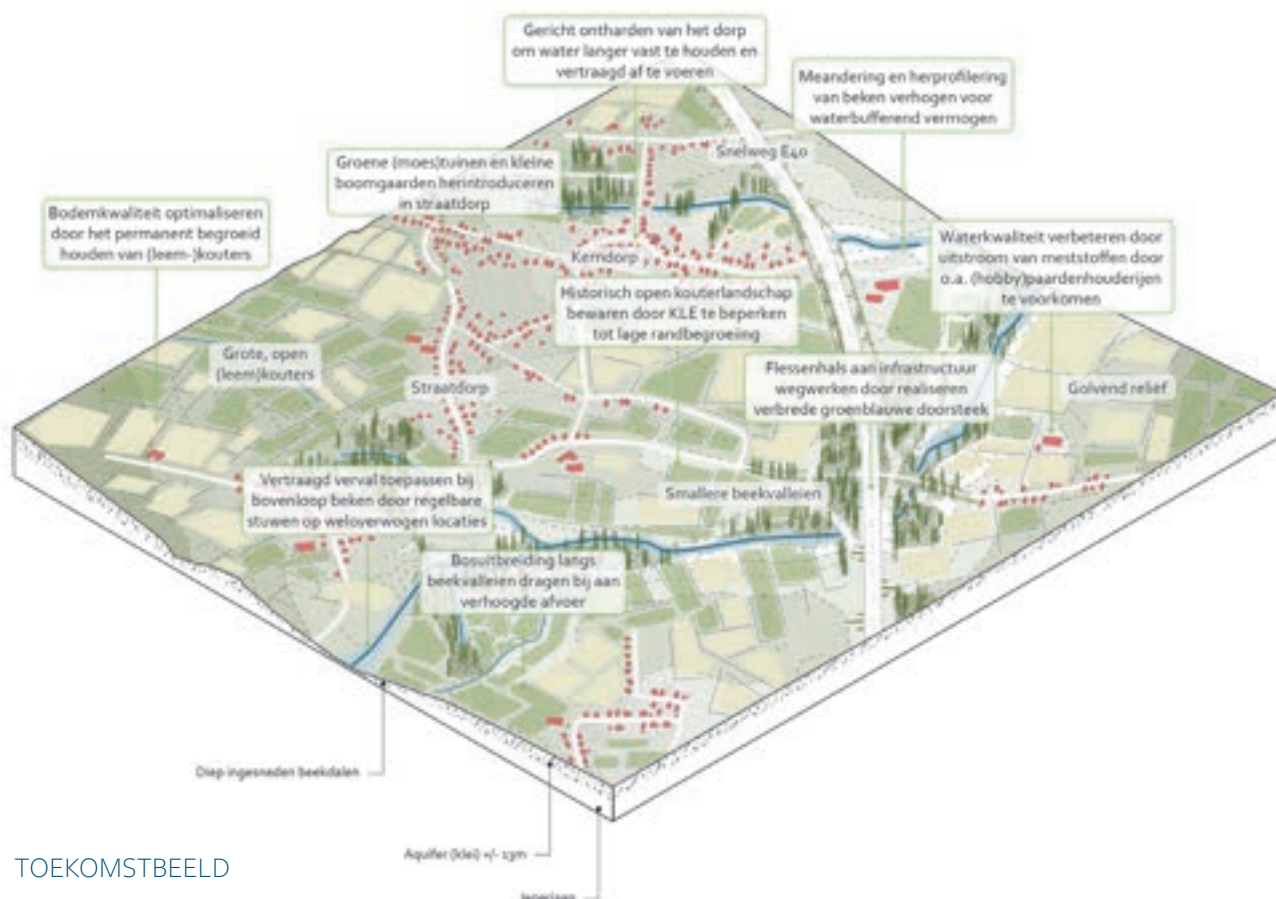
TOEKOMSTBEELD

In Beneden Denderland ervaren de lagergelegen landbouwpercelen vernatting en wateroverlast. **Alternatieve landbouwsystemen** bieden hier kansen en dienen op maat van het landbouwbedrijf ondersteund te worden. Zo kan landbouw gecombineerd worden met waterberging door in te zetten op het verbouwen van **waterbestendige gewastypes, alternatieve natte teelten of periodieke begrazing door veeteelt**. Ook kan geëxperimenteerd worden met aangepaste veehouderijen, waarbij de veeteelt wordt aangepast door vee in te zetten dat zich aanpast aan natte condities. Doordat landbouw zich aanpast aan het natte landschap wordt het robuuster en duurzamer. Water en natuur krijgen op hun beurt meer zorg, waardoor de biodiversiteit en natuurwaarden verhogen.

De nabijheid van het stedelijk weefsel en de industrie (incl. waterzuiveringsinstallatie) vormt een sterke troef voor het uitbouwen van **lokale kringlopen** ook met nabijgelegen landbouwbedrijven. Zo kan in periodes van droogte het landbouwbedrijf gezuiverd afvalwater van bedrijven benutten. Uitwisselen van circulaire stromen zijn kansrijk. Zo kunnen zowel landbouwinitiatieven als industriële sector en woonwijken bewuster omgaan met energie-, water-, afval- en materiaalstromen. Door hergebruik te stimuleren bij verschillende partijen (vb. bemalingswater bouwprojecten), ontstaat er een integrale aanpak waar samenwerking centraal staat.

C. LAND VAN NIEUWERKERKEN

"Klimaatadaptieve landbouw op vruchtbare waterhoudende leemkouters doorsneden door brede voedende beekvalleien"

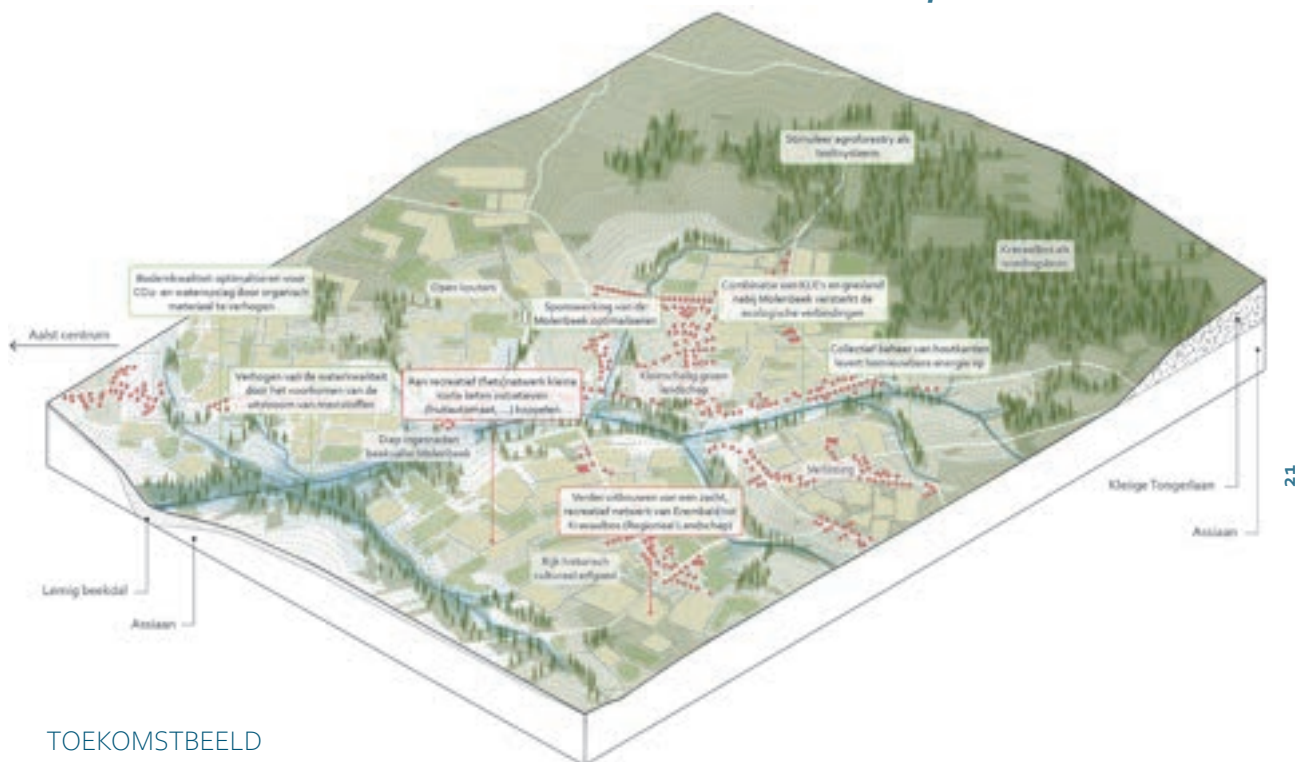
TOEKOMSTBEELD

Het Land van Nieuwerkerken heeft een typerend, historisch landschap met ingesneden beekdalen en verschillende open (leem)kouters op heuvelruggen. Deze open akkergebieden hebben historische natuurwaarden en een sterke identiteit in zich, die bewaard moet worden naar de toekomst toe. Zonevreemd gebruik door o.a. verpaarding moet zoveel mogelijk beperkt worden om de vruchtbare kouters te vrijwaren voor landbouw. Doordat het landschap een overgang vormt van de heuvel van Herdergem naar de vallei van de Dender stroomt het water op de kouters heel snel af. Het is van belang om de **bodemkwaliteit** en dus ook de **bodemzorg te optimaliseren** in functie van meer wateropslag. Terug ruimte geven aan de gaandeweg versmalde beekvalleien en het toevoegen van bosuitbreiding kan sterk bijdragen aan een vertraagde waterafvoer. De vruchtbare leemkouters dienen echter gevrijwaard te blijven van bebossing en zijn bij voorkeur **het jaar rond permanent begroeid** om droogte en bodemerositie te beperken. Een gezonde bodem biedt ruimte om meer water op te slaan. Al deze ambities verhogen de sponswerking van reliëfrijke (landbouw)landschap, waardoor ze beter bestand is tegen periodes van droogte.

Landbouw kan met een duurzaam (bodem)beheer door het gebruik van runderen, perceelsrandbegroeiingen, ... de graslanden in stand houden. Eveneens kan meer ontwikkelruimte gegeven worden aan de landbouw door publieke (landbouw)gronden in te zetten voor experiment, de introductie van innovatieve teelten, korte keten, ... Het geplande bedrijventerrein op de Siesegemkouter biedt mogelijkheden voor de landbouw om lokale stromen uit te wisselen. In tijden van droogte kan de landbouw bijvoorbeeld rekenen op een toestroom van gezuiverd afvalwater van een nabijgelegen bedrijf.

D. FALUINTJES

"De Faluintjes als natuurlijke spons voor een vruchtbare natuurinclusieve landbouw als mede-beheerder van de open ruimte"

TOEKOMSTBEELD

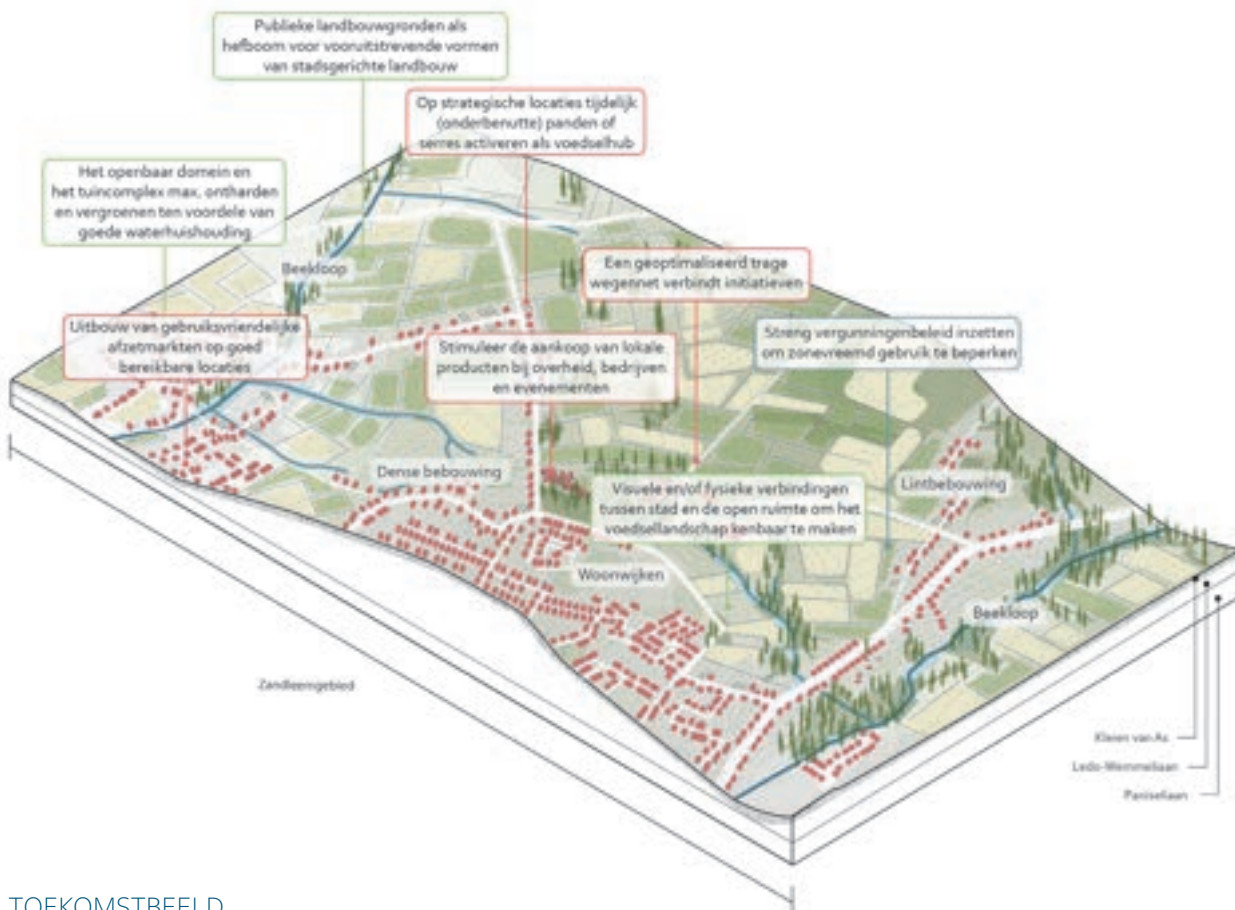
Het deellandschap van de Faluintjes situeert zich in de omgeving van de vallei van de Molenbeek. De uitbouw van een meer samenhangend functioneel én toeristisch recreatieve wandel- en fietsverbindingen in relatie tot de stad Aalst en de ruimere regio (opgenomen in het strategisch project Landschap van Erembald tot Kravaalbos) biedt kansen voor de verdere ontplooiing en ondersteuning voor verbreding van lokale landbouwactiviteiten zoals zorg, educatie, toerisme, natuur- en bosbeheer. Het stimuleren van het **lokaal vermarkten van landbouwproducten** via korte keten initiatieven brengt de consument en producent dicht bij elkaar. Het verder inzetten op het **kenbaar maken van lokale producten** op regelmatige basis is gewenst.

Landbouw speelt er een belangrijke rol, naast natuur en bos, als **beheerder van het landschap**. De landbouw neemt er een rol op als **landschapsbouwer**. **Natuurinclusieve landbouw** staat voorop met aandacht voor **agro-biodiverse doelstellingen**. Ondersteuning in de zoektocht naar ecologische koppelkansen vanuit een duurzame landbouwbedrijfsvoering is mogelijk. Dit kan gaan over bv. het toevoegen van KLE's, het verbeteren van de bodemkwaliteit, inzetten op een gesloten nutriëntencyclus, bloemrijke akkerlanden. Een collectief beheer vanuit een boereninitiatief biedt kansen voor o.a. hernieuwbare energie die kan benut worden door publieke gebouwen en recreatieve voorzieningen in het landschap. Verder liggen ook kansen in het inzetten op bebossingsopgaves op landbouwpercelen waar ze de huidige landbouwactiviteit op het perceel kunnen versterken, zoals bv. agroforestry (beperken hittestress dieren, ...), natuurinclusieve teelten en/of het uitbouwen van een voedselbos of boomgaard. Ondersteuning op maat van het landbouwbedrijf is hierbij een must.

De lokale overheid ondersteunt waar mogelijk de getroffen landbouw(st)ers (PAS-wetgeving) nabij het Kravaalbos in hun zoektocht naar kansrijke landbouw als een economisch waardig alternatief met aandacht voor de landbouwstiel en de impact op het nabijgelegen natuurgebied.

E. (RAND)STEDELIJK GEBIED AALST

"Stadsgerichte landbouw met aandacht voor het sociale en/of educatieve aspect als waardevol onderdeel van het stedelijk weefsel"

TOEKOMSTBEELD

Ook in het (rand)stedelijk gebied van Aalst is de ruimtevraag hoog vanuit diverse sectoren, maar dan vanuit een stedelijk perspectief (wonen, industrie, recreatie, ...). Maar ook hier ontlenuen zich heel wat kansen voor het verhogen van duurzame en toekomstbestendige landbouwinitiatieven die inspelen op diverse noden en belangen. Ruimte voor het produceren of het vermarkten van voedsel dient actief op zoek te gaan naar koppelkansen zoals bijvoorbeeld educatie, sociale cohesie, recreatie of het verhogen van kwalitatief en beleefbaar groen.

Stadsgerichte landbouw biedt de kans om een divers publiek sterker in verbinding te brengen met het omliggende landschap: het belang van de landbouw(st)er, een lokale voedselproductie en korte keten producten. In deze stedelijke context kan naast meer klassieke vormen ook geëxperimenteerd worden met vooruitstrevende vormen van landbouw zoals daklandbouw, indoor farming, vertical farming, ...

Consumentgerichte korte keten initiatieven of efficiënte gebruiksvriendelijke afzetmarkten in en rondom de stad zijn kansrijk op doordachte en goed bereikbare locaties, bijvoorbeeld waar woon- en werkstromen samenkomen. De uitbouw van een functionele afzetmarkt gelegen op een goed bereikbaar knooppunt van infrastructuur kan de landbouwbedrijven ondersteunen om lokale afzet op te nemen in hun bedrijfsvoering.

F. GROENPOOL

"Stadsnabije en natuurinclusieve landbouw is er te gast en neemt een belangrijke rol op als beheerder van een waardevol beleef- en natuurlandschap"

TOEKOMSTBEELD

De Groenpool heeft omwille van zijn onmiddellijke aansluiting met het stedelijk gebied en de gewenste uitbouw van een optimaal recreatief netwerk heel wat kansen voor de uitbouw van **stadsnabije landbouw** met aandacht voor **verbreding en korte keten initiatieven**. De kleinschalige vruchtbare kouters ontleen zich voor stadsgerichte modellen die inzetten op korte keten, met een ecologische, sociale en recreatieve meerwaarde (vb. CSA, pluktuin, introductie oude graangewassen,...). Een beperkte afwisseling van kleinschalige open ruimtes in bosstructuren verhoogt immers de biodiversiteit.

De landbouw kan er in deze niet-agrarische gebieden naast de sociale ook een ecologische meerwaarde betekenen voor het landschap. Net zoals in het deellandschap van de Faluintjes is de transitie naar een **natuurinclusieve landbouw** met aandacht voor **agro-ecologische doelstellingen en teelttechnieken** in de Groenpool een kans. De landbouw is er te gast en kan een zeer belangrijke rol opnemen in het beheer van dit bosrijk landschap. Een natuurinclusieve landbouw maakt optimaal gebruik van de natuurlijke, aanwezige processen en integreert deze in de bedrijfsvoering. Ondersteuning op maat is hierbij een must. Zowel de stadsgerichte initiatieven als natuurinclusieve landbouw kan een economische meerwaarde betekenen voor het landbouwbedrijfsmodel.

Kleine landschapselementen en natuur kan mede worden beheerd door een collectief aan landbouw(st)ers met oog op hernieuwbare energie.

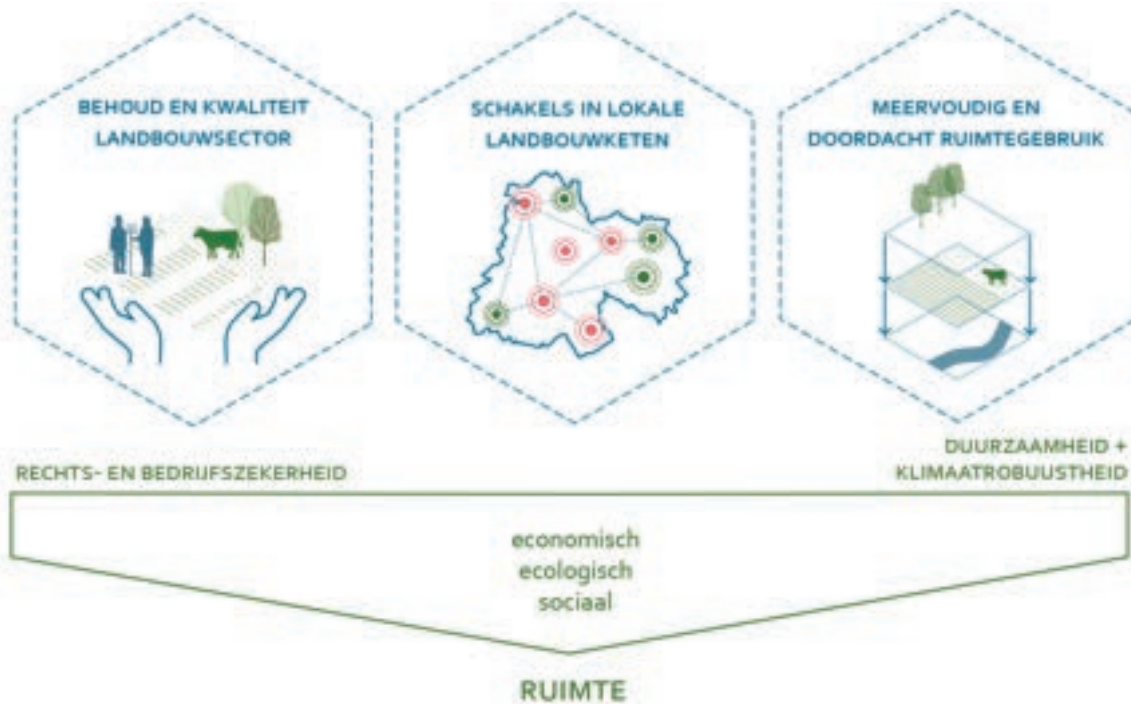
ACTIEPLAN

1 Inleiding

"Naar een kwaliteitsvolle en gezonde landbouw in Aalst"

"Naar een groeiend voedsellandschap met een versterkend netwerk aan korte keten initiatieven"

"Naar een toekomstbestendige landbouw in een klimaatrobuust en (bio)divers landschap"

Bovenstaande bouwstenen met bijhorende ambities worden vertaald in een groeiend actieplan. De acties zijn het resultaat van diverse overlegmomenten samen met landbouw(st)ers, actoren, adviesraden en de stad. In totaal worden in het actieplan 38 acties voorgesteld. Van deze 38 acties worden 15 acties als 'prioritair' aangeduid, wat betekent dat deze acties de voorkeur krijgen om de komende twee jaar te worden opgestart in Aalst.

De uiteindelijke doelstelling van dit groeiend actieplan is dat de stad tweejaarlijks het actieplan evalueert en bijstuurt waar nodig. Dit zorgt ervoor dat het dynamisch actieplan kan groeien of bijgestuurd worden naargelang nieuwe inzichten of evoluties, waardoor een nieuw pakket aan prioritaire en haalbare acties op de beleidsagenda kan geplaatst worden.

Binnen de landbouwuitdaging blijven enkele urgente opgaves aan te pakken op hogere beleidsniveaus. Als lokale overheid kan reeds met de (beperkte) handvaten die men in handen heeft, een stap in de goede richting gezet worden voor het verder uitbouwen van een toekomstbestendige landbouwruimte.

2 ***Aanbevelingen naar hogere overheden***

Een duurzaam en toekomstbestendig beleid van de landbouwruimte is niet enkel een taak van de lokale overheid. Heel wat uitdagingen en kansen stellen zich op hogere beleidsniveaus die een omslag kunnen betekenen voor de landbouw. In de loop van het onderzoek kwamen enkele aanbevelingen aan bod. De aanbevelingen richten zich voornamelijk tot bovenlokale beleidsniveau. Voor enkele van deze beleidsaanbevelingen werd het zaadje reeds geplant op hogere beleidsniveaus. Een greep uit deze aanbevelingen is hieronder opgesomd.

Plaats het thema zonevreemd gebruik hoger op de beleidsagenda

Het beperken van zonevreemd ruimtegebruik in landbouw-/openruimte gebied moet hoger op de beleidsagenda geplaatst worden. Met dit landbouwbeleidsplan wordt aangetoond dat zonevreemd gebruik wel degelijk een bedreiging vormt voor het agrarisch gebruik in het agrarisch gebied. Door de gemeente werd parallel aan de studie reeds een intensief terreinonderzoek gevoerd met inventarisatie van zonevreemde activiteiten (o.a. recreatieve infrastructuur van paardenhouderijen) die een enorme hap uit vruchtbare landbouwgrond nemen. Een grote taakstelling ligt bij de Vlaamse overheid door de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen drastisch te beperken, de toegelaten zonevreemde basisrechten van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening te beperken en de vrijstelling van vergunningsplicht voor bepaalde constructies te herzien.

Herzie de pachtwetgeving

Reeds enkele jaren is er sprake van een pachtwetherziening bij de Vlaamse overheid, maar tot op heden is het onduidelijk wanneer die er komt. De bestaande pachtwet voldoet niet meer, waardoor een herziening zich steeds meer opdringt. De volgende uitdagingen stellen zich en zouden moeten aangepakt worden bij de pachtwetherziening. De huidige pachtwet 'betonneert' de rechten van de pachters voor lange tijd, waardoor onder meer grondeigenaars niet meer geneigd zijn om landbouw(st)ers toegang te geven tot hun gronden. Dit is vooral in het nadeel van jonge en startende landbouw(st)ers die op zoek zijn naar landbouwgronden. Naast een onevenwicht in de rechten en plichten van verpachters en pachters, zijn de mogelijkheden voor grondeigenaars om een pachtovereenkomst op te zeggen zeer beperkt. Een verpachting van een grond heeft een negatieve invloed op de waarde van de grond. Met het premiestelsel via de verzamelaanvragen worden pensioenboeren aangespoord om hun gepachte gronden te behouden. Buiten een controle op de teelten en op dubbele aangiften is misbruik door de overheid moeilijk op te sporen. De Vlaamse overheid dient bijgevolg dringend werk te maken van een aangepast en flexibel pachtdecreet met een gezond evenwicht tussen pachter en verpachter.

Ontwikkel een visie op landbouw om landbouwgronden te reguleren

Op heden worden in het Vlaamse landbouwbeleid alle types bedrijfsvoering ondersteund. Zo wordt gewerkt met een homogene aanpak van diverse bedrijfsvoeringen die losstaat van de locatie of het type bedrijf. Indien Vlaanderen ervoor kiest om in de toekomst landbouwgronden te kunnen reguleren door een grondenbank (net zoals Wallonië en SAFER-model Frankrijk), dan dient een visie op de gewenste landbouw uitgewerkt te worden. Wat is landbouw en

wanneer kom je nu precies in aanmerking voor subsidies of steunmaatregelen? De laatste jaren experimenteren heel wat landbouw(st)ers met innovatieve vormen van landbouw die antwoord trachten te bieden op de urgente uitdagingen waar we voor staan. Vaak vallen deze innovatieve vormen tussen de mazen van het net of komen ze niet in aanmerking voor bijvoorbeeld steunmaatregelen. Wat is de landbouw van de toekomst? Er is nood aan een herdefiniëring van het begrip landbouw.

Door de stijgende grondprijzen voor landbouwgrond en patrimonium wordt het bijvoorbeeld steeds moeilijker om als (startende) landbouw(st)er gronden aan te kopen. De Vlaamse overheid kan bij de uitwerking van de visie bepalen aan welke criteria landbouwprojecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor ondersteuning van de grondenbank. Daarbij dient een grens getrokken te worden tussen landbouwactiviteiten en niet-landbouwactiviteiten, wat zal stoten op weerstand bij diverse instanties en organisaties. Naast een visie kan de overheid de bewegingen op de grondenmarkt in kaart brengen. Zo is er op dit moment geen data beschikbaar over de hoeveelheid landbouwgronden die in eigendom zijn van privépersonen of ondernemingen en de hoeveelheid landbouwgronden die in eigendom zijn van landbouw(st)ers of landbouwvennootschappen. Vandaag is er geen beperking op het aantal hectares landbouwgrond dat privépersonen kunnen aankopen. Bijgevolg heeft de overheid geen inzicht in de landconcentraties van bv. agrarisch gebruik. Wallonië brengt sinds 2017 de verkoop van landbouwgrond in beeld door een samenwerking met de Belgische notarissen. Dit register wordt sinds 2020 aangevuld met schenkingen, grondenruil, schriftelijke pachtovereenkomsten en plaatsbeschrijvingen. Hierdoor kan de Waalse regering de vastgoedspeculatie tegengaan, de druk op grond verlagen en landbouwgrond zoveel mogelijk beschermen².

Werk aan een integraal open ruimte beleid

Landbouw maakt integraal deel uit van de open ruimte. De vele kwaliteiten die het open ruimte landschap in Aalst rijk is, kunnen nog beter beschermd en verder uitgebouwd worden door de opmaak van een open ruimte beleidsplan. Een visie op de landbouw in de open ruimte is uitgestippeld. Maar heel wat kansen en uitdagingen vragen om een geïntegreerde aanpak. Op heden werkt de stad aan een Waterplan dat heel wat bijkomende inzichten kan opleveren die ook de landbouw ten goede komen. Een overkoepelende beleidsvisie met een integrale blik op de open ruimte is gewenst om tot een duurzame ontwikkeling te komen afgestemd op alle open ruimte gebruikers.

² Bronnen: ILVO. (2018). *SAFER in beeld*. Geraadpleegd via https://staging.ilvo.vlaanderen.be/uploads/documents/2018_09_13_RapportSAFER_ILVOFedagrim.pdf
De Landgenoten. (2021). *Knelpunten voor toegang tot grond voor agro-ecologische boeren*. Geraadpleegd via <https://www.delandgenoten.be/sites/default/files/2021-12/dossier%20knelpunten%20>

3 Actieplan

Het groeiend actieplan is onderverdeeld volgens de drie bouwstenen uit de visie. De tabel hiernaast biedt een overzicht van de 15 prioritaire acties uit het actieplan. De prioritair te ondernemen acties (nevenstaande tabel) dienen de komende twee jaar te worden opgestart in Aalst, wat overeenkomt met de huidige legislatuur.

LEESWIJZER ACTIEPLAN

Het actieplan wordt opgedeeld volgens vijf kolommen. De eerste kolom geeft weer of het om een quick-win (Q) en/of een prioritaire actie (!) gaat. De tweede kolom geeft aan indien de actie koppeling vindt met het Meerjarenplan 2020-2025 (MJP) van de stad Aalst. De derde kolom geeft een uitgebreide toelichting per actie. Voor de vierde kolom is de volgende legende van toepassing:

beoogde termijn van de actie;

korte termijn (1-2 jaar), middellange termijn (5 jaar) en lange termijn (> 5 jaar)

de trekker (in het vet aangeduid) en andere actoren die daarbij in beeld komen;

een koppeling met een andere actie en/of beleidsplan;

actie vertaalt zich in een financiële kost;

actie heeft betrekking op een personeelskost;

subsidies die ingezet kunnen worden voor een actie.

Tot slot toont de laatste kolom inspirerende referenties vanuit het binnen- en buitenland en/of ondersteunende informatie.

3.1. Prioritaire actiepunten 2022-2024

OVERZICHT 15 ACTIEPUNTEN KORTE TERMIJN (KT)

INITIATIEFNEMER

BEHOUD EN KWALITEIT VAN DE LANDBOUWSECTOR			
KT	B.0	Behoud en versterk het aanspreekpunt als noodzakelijke ondersteuning binnen de landbouw(ruimte) <i>p.36-37</i>	Stad Aalst - Dienst Economie
KT	B.1	Tweejaarlijkse evaluatie en bijsturing actieprogramma <i>p.36-37</i>	Stad Aalst - Dienst Economie
KT/ MT	B.2	Veranker het landbouwbeleid in het omgevingsbeleid <i>p.38-39</i>	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid / Planning
KT	B.3	Zet in op een sterk en consequent handhavings- en monitoringsbeleid rond zonevreemd ruimtegebruik <i>p.40-41</i>	Stad Aalst - Dienst Economie / Dienst Vergunningen en wonen
KT	B.8	Voer een actief beleid rond publieke landbouwgronden <i>p.46-47</i>	Stad Aalst - Dienst Economie / Coördinatie Ruimte
KT/ MT	B.11	Maak een inventaris van het landelijk wegennet op en stem de inrichting van deze wegen af <i>p.54-55</i>	Stad Aalst - Dienst Coördinatie Ruimte
KT	B.12	Werk een (inter)gemeentelijk beheerplan uit voor het optimaliseren van het beheer en onderhoud van KLE's <i>p.58-59</i>	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid/ Onderhoud Openbaar Domein en Logistiek/ Loket Onderhoud Buitengebied
SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN			
KT	S.1	Geef lokale producten en producenten op regelmatige basis een sterke visibiliteit <i>p.62-63</i>	Steunpunt Korte Ketten, Stad Aalst - Dienst Marketing & Communicatie/ Economie
KT	S.2	Plaats lokale producten centraal op evenementen en aan recreatiepolen <i>p.64-65</i>	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar/ Budget & Overheidsopdrachten
KT	S.5	Versterk het netwerk van landbouw(st)ers en moedig landbouw(st)ers aan om samenwerkingsverbanden op te starten <i>p.66-67</i>	Stad Aalst - Economie, Steunpunt Korte Ketten
MEERVOUDIG EN DOORDACHT RUIMTEGEBRUIK			
KT/ MT	M.1	Werk vanuit een geïntegreerde blik aan een bekenplan voor een robuust watersysteem <i>p.74-75</i>	Stad Aalst - Dienst Openbare Werken
KT/ MT	M.2	Onthard de open ruimte ten voordele van een goede waterhuishouding <i>p.76-77</i>	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
KT	M.7	Verhoog de biodiversiteit in nauwe samenwerking met de landbouw(st)er <i>p.82-83</i>	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
KT	M.13	Ondersteun een duurzame transitie door de uitbouw van een Lerend Netwerk <i>p.92-93</i>	Stad Aalst - Dienst Economie i.s.m. Natuur & Duurzaamheid
KT	M.14	Bied ondersteuning aan lokale bedrijven op weg naar een duurzame bedrijfsvoering <i>p.94-95</i>	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid

3.2. *Quick-wins*

Naast de prioritaire acties die gedurende de komende twee jaar zullen opgenomen worden, zijn er ook acties aangeduid als quick-win. Met quick-win wordt bedoeld dat de actie relatief snel gerealiseerd kan worden en eerste resultaten op het terrein of voor de landbouw(st)er kan opleveren. Hoofdzakelijk is een quick-win een aandachtspunt waarmee rekening gehouden dient te worden en waarvoor geen of vaak slechts een klein budget beschikbaar gesteld moet worden. Daarnaast kan een quick-win een onderlinge relatie hebben met andere (lopende) trajecten.

OVERZICHT QUICK-WINS

INITIATIEFNER

BEHOUD EN KWALITEIT VAN DE LANDBOUWSECTOR

KT	B.4	Hanteer een oplossingsgerichte houding tijdens het voortraject en de behandeling van omgevingsvergunningsdossiers voor professionele landbouwactiviteiten <i>p.42-43</i>	Stad Aalst - Dienst Economie/ Vergunningen & Wonen
KT	B.6	Zorg voor een kwalitatieve inpassing van oneigenlijk gebruik <i>p.44-45</i>	Stad Aalst - Dienst Vergunningen & Wonen/ Economie
KT	B.7	Stimuleer en sensibiliseer collectief ruimtegebruik bij paardenliefhebbers <i>p.44-45</i>	Regionaal landschap Schelde - Durme i.s.m. Dienst Economie
KT	B.9	Bouw aan intergemeentelijke partnerschappen <i>p.52-53</i>	Stad Aalst - Dienst Economie / Coördinatie Ruimte

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

KT	S.1 !	Geef lokale producten en producenten op regelmatige basis een sterke visibiliteit <i>p.62-63</i>	Steunpunt Korte Ketten, Stad Aalst - Dienst Marketing & Communicatie/ Economie
KT	S.2 !	Plaats lokale producten centraal op evenementen en aan recreatiepolen <i>p.64-65</i>	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar/ Budget & Overheidsopdrachten
KT	S.3	Laat lokale voeding ook breder zijn weg vinden in educatie, sociale projecten en recreatie <i>p.64-65</i>	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar
KT	S.5	Versterk het netwerk van landbouw(st)ers en moedig landbouw(st)ers aan om samenwerkingsverbanden op te starten <i>p.66-67</i>	Stad Aalst - Dienst Economie, Steunpunt Korte Ketten

MEERVOUDIG EN DOORDACHT RUIMTEGEBRUIK

KT	M.13 !	Ondersteun een duurzame transitie door de uitbouw van een Lerend Netwerk <i>p.92-93</i>	Stad Aalst - Dienst Economie i.s.m. Natuur & Duurzaamheid
----	-----------	---	--

3.3. Overzicht actielijst

De acties voor de bouwsteen 'het behoud en kwaliteit van de landbouwsector' zijn verdeeld onder drie ambities:

1. Zet in op een helder en kwaliteitsvol (vergunningen)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal;
2. Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/ startende) Aalsterse boeren;
3. Werk aan een optimale bereikbaarheid van landbouwgronden in relatie tot andere ruimtegebruikers en ruimteclaims.

Onder elke ambitie zijn de actieplannen opgenomen. Elke actieplan is opgedeeld in concrete acties.

Zeven actieplannen zijn als prioritair aangeduid voor de bouwsteen 'het behoud en kwaliteit van de landbouwsector' (zie in het blauw aangeduide acties in de nevenstaande tabel). Prioritaire acties dienen de komende 2 jaar opgestart te worden. Alle andere acties situeren zich op middellange of lange termijn.

Enkele acties die voorkomen in de tabel zijn tijdens de opmaak van het landbouwbeleidsplan reeds opgestart. Een aantal andere acties (vaak plannen zoals het beheerplan voor beheer en onderhoud van KLE of een erosiebestrijdingsplan) zijn (vaak verplichte) taakstellingen die het landbouwbeleidsplan onder de aandacht wenst te brengen omwille van het belang voor de landbouw.

BEHOUD EN KWALITEIT VAN DE LANDBOUWSECTOR

! B.0	Behoud en versterk het aanspreekpunt als noodzakelijke ondersteuning binnen de landbouw(ruimte)
<i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	Stad Aalst - Dienst Economie
! B.1	Tweejaarlijkse evaluatie en bijsturing actieprogramma	Stad Aalst - Dienst Economie

AMBITIE 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

! B.2	Veranker het landbouwbeleid in het omgevingsbeleid	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid Planning
! B.3	Zet in op een sterk en consequent handhavings- en monitoringsbeleid rond oneigenlijk ruimtegebruik	Stad Aalst - Dienst Economie / Vergunningen en wonen

Q B.4	Hanteer een oplossingsgerichte houding tijdens het voortraject en de behandeling van omgevingsvergunningdossiers voor professionele landbouwactiviteiten	Stad Aalst - Dienst Economie / Vergunningen & Wonen
B.5	Schep een kader voor het vrijwaren van de open ruimte voor agrarische herontwikkeling	Provincie Oost-Vlaanderen i.s.m. Stad Aalst
Q B.6	Zorg voor een kwalitatieve inpassing van oneigenlijk gebruik	Stad Aalst - Dienst Vergunningen & Wonen/ Economie
Q B.7	Stimuleer en sensibiliseer collectief ruimtegebruik bij paardenliefhebbers	Regionaal landschap Schelde - Durme i.s.m. Dienst Economie

AMBITIE 2: Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/startende) Aalsterse boeren

! B.8	Voer een actief beleid rond publieke landbouwgronden
<i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	Stad Aalst - Dienst Economie / Coördinatie Ruimte
Q B.9	Bouw aan intergemeentelijke partnerschappen	Stad Aalst - Dienst Economie / Coördinatie Ruimte
B.10	Zet in op een gerichte aankoop/ruil van (publieke) landbouwgronden en -bedrijven	Stad Aalst - Dienst Economie / Coördinatie Ruimte

AMBITIE 3: Werk aan een optimale bereikbaarheid van landbouwgronden

! B.11	Maak een inventaris van het landelijk wegennet op en stem de inrichting van deze wegen af	Stad Aalst - Dienst Coördinatie Ruimte
! B.12	Werk een (inter)gemeentelijk beheerplan uit voor het optimaliseren van het beheer en onderhoud van KLE's	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid/ Onderhoud Openbaar Domein en Logistiek/ Loket Onderhoud Buitengebied

BEHOUD EN KWALITEIT LANDBOUWSECTOR

TOELICHTING

- ! B.0 Behoud en versterk het aanspreekpunt als noodzakelijke ondersteuning binnen de landbouw(ruimte)

(reeds in uitvoering door stad)

Meer dan één derde van het grondgebied bestaat uit landbouwruimte. De uitdagingen en taakstellingen rond de open ruimte nemen alsmear toe. In Aalst is op dit moment een deeltijds aanspreekpunt voor de landbouw(st)ers aanwezig. Om dit aanspreekpunt in de gemeente voor de komende jaren verder te verzekeren en het uitdragen van de landbouwvisie mogelijk te maken, is een voltijds aanspreekpunt noodzakelijk.

Het aanspreekpunt krijgt een divers takenpakket waaronder:

- 1) administratieve begeleiding van de landbouw(st)ers,
- 2) noodzakelijke ondersteuning bieden aan de landbouw(st)ers zoals wegwijs naar diensten, koppelkansen, vergunningsaanvragen, subsidiekanalen, ...,
- 3) faciliteren en/of opzetten van een lerend landbouwnetwerk waarbij vraag en aanbod dicht bij elkaar gebracht worden
- 4) adviesverlening bij vergunningsaanvragen.

- ! B.1 Tweejaarlijkse evaluatie en bijsturing actieprogramma Landbouwbeleidsplan Aalst

Het actieprogramma is geen statisch document. Het dient dan ook tweejaarlijks een evaluatie te ondergaan. Naargelang nieuwe inzichten of evoluties kan het nieuw pakket aan op te nemen acties worden bijgestuurd of aangevuld. Zijn de doelstellingen (acties op korte termijn) bereikt? Kwamen afgelopen jaar knelpunten of nieuwe kansen naar boven?

Op basis van deze evaluatie worden nieuwe acties erkend als prioritair op te nemen in de daarop volgende twee jaar. De landbouwraad dient betrokken te worden bij dit evaluatiemoment zodanig dat de continuïteit verzekerd is en de kwaliteit van de acties bewaakt wordt.

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie**

Andere: Stad Aalst Dienst
Ruimtelijke Ordening,
Dienst Omgeving team
Natuur en Duurzaamheid

B.3, B.4, B.9 en M.16

personeelskost - (in
combinatie met andere
taakstellingen) 1 VTE
€€

Tweejaarlijks

**Stad Aalst Dienst
Economie**

Andere: Landbouwwaad
treedt op als
kwaliteitskamer,
betrokken diensten Stad
Aalst

inbegrepen in
jaarlijkse werking

! B.2 Veranker het landbouwbeleid in het omgevingsbeleid

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

MJP

Voor het beperken van zonevreemd ruimtegebruik in de open ruimte ligt een grotere opgave weggelegd bij de Vlaamse overheid. De Vlaamse wetgeving zou actie kunnen ondernemen door onder meer de lijst van toelaatbare zonevremde functiewijzigingen en de zonevremde basisrechten van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening te beperken. Maar ook de lokale overheid kan reeds een belangrijke rol opnemen. Om de druk op de open ruimte te verminderen alsook de landbouw zoveel mogelijk kansen te bieden in de toekomst komt de opmaak van een verordening in beeld. Het biedt niet alleen een verankering van beleidskeuzes, maar ook een houvast bij adviesverlening en vergunningenbeleid. Volgende acties stellen we voorop:

ACTIE 1 - Onderzoek naar intergemeentelijke samenwerking

Een landbouw(st)er pacht over de grenzen heen. Omliggende gemeenten worden vaak geconfronteerd met gelijkaardige uitdagingen en de beschikbare krachten en middelen zijn beperkt. Stad Aalst polst op een volgend intergemeentelijk overleg (SOLVA, ...) of er interesse is bij de buurgemeenten voor de opmaak van de verordening op intergemeentelijk niveau.

ACTIE 2 - Beleidsvisie doorvertalen naar stedenbouwkundige verordening voor de open ruimte

De opmaak van een verordening laat toe om enkele acties uit het landbouwbeleidsplan, maar ook vanuit andere diensten, met elkaar te koppelen. We ambiëren hier niet de opmaak van een nieuwe verordening voor de stad Aalst, maar streven naar planvereenvoudiging. Overleg met de dienst Omgevingsbeleid is nodig om na te gaan of onderstaande voorstellen opgenomen kunnen worden in een bestaand of geplande verordening. Mogelijk kan de opmaak van één grote verordening Open Ruimte (integreren van enkele bestaande verordeningen tot één integrale verordening) of een Bouwcode voor de gemeente Aalst een opstap zijn naar planvereenvoudiging. Voorstel tot opnemen van volgende acties gebeurt in overleg met de betrokken diensten:

- Vermijden van zonevremde functiewijzigingen in agrarische infrastructuur, waarbij de agrarische hoofdfunctie verdwijnt. (link opmaak afwegingskader niet-agrarisch hergebruik van hoeves)
- Randvoorwaarden opleggen voor vertuining buiten 30m zone rondom de woning: behoud agrarische functie, ecologische inrichting, ...

REFERENTIES

Korte/Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Planning, Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid, Dienst Vergunningen & Wonen

Andere: Steunpunt Korte Keten

B. 6, M.8 en M.11
Link Klimaatactieplan 2030 - actie 6.2

€€€
(€50.000 opmaak integrale verordening Open Ruimte of Bouwcode)

Het project Paard en Landschap (samenwerking tussen 4 regionale landschappen) heeft praktische fiches ontworpen om paardenweides en hun sites landschappelijk in te richten.

! B.3 Zet in op een sterk en consequent handhavings- en monitoringsbeleid rond oneigenlijk ruimtegebruik

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

MJP

- Verzekeren van de bereikbaarheid van landbouwgrond: bij het verlenen van omgevingsvergunning nabij functionele landbouwwegen dient de weg minimaal 3m breed te zijn, en een vrije doorgang van minimum 5m te bewaken (geen afscheiding of tuinmuren, ... op perceelsgrens). Hedendaagse landbouwvoertuigen zijn gemiddeld tussen 2,5-3m en maximaal 4,25m breed. (koppeling actie B.6)
- Randvoorwaarden opleggen voor gewenst beheer en inrichting van paardenweides: kwalitatieve landschappelijke inkleding (aanleg van KLE's (poel, houtkanten, scheggen, schaduwboomen, ...), duurzame en zo afwezig mogelijke afrastering, ...); realiseren van een ecologische meerwaarde (kansen voor verhogen biodiversiteit, ecologisch herstel, kruidenrijke graslanden, ...). (koppeling actie B.6)

Er dient steeds aandacht te worden besteed aan het niet uitsluiten van innovatieve, vooruitstrevende vormen van landbouw en/of kleinschalige startende landbouw(st)ers die omwille van de officiële definitie als hobbylandbouw(st)er worden benoemd. Het toepassen van een streng verordenend kader is onlosmakelijk verbonden met een consequent handhavings- en monitoringsbeleid op terrein (zie actie B.3).

Op heden worden overtredingen in agrarisch gebied nauwelijks opgemerkt door het gebrek aan opvolging. Het hanteren van een verordening en/of de opmaak van een ruimtelijk afwegingskader om zonevreemde functies gebiedsgericht te sturen (zie actie B.2) is onlosmakelijk verbonden met opvolging. Een consequent handhavings- en monitoringsbeleid op het terrein is hierbij onmiskenbaar. Ook hier dient omzichtig omgesprongen te worden met het begrip 'hobbylandbouw'. Gezien het ruim takenpakket van het aanspreekpunt, is het aangeraden om hiervoor een bijkomende werkracht op te nemen zoals een landbouwcoördinator. De landbouwcoördinator zet, naast het actief mee uitdragen van de visie van het landbouwbeleidsplan, in op sterke handhaving en monitoring van de (publieke) landbouwgronden. Daarnaast kan de landbouwcoördinator bijdragen aan het uitbouwen en beheer van een (intergemeentelijke) grondenbank.

ACTIE - Aanstellen (landbouw)coördinator handhaving en monitoring (handhaving als onderdeel van dienst RO)
(link Meerjarenplanning AC000171 - Beleidsvisies en planninginstrumenten - inzetten op handhavingsbeleid)

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie, Dienst
Vergunningen
en wonen - team
vergunningen en
handhaving**

Andere: ILVO, Prov. Oost-
Vl., aanbeveling hogere
overheden (Vlaamse
overheid), Steunpunt
Korte Keten

B.0 en B.2

Link Klimaatactieplan
2030 - actie 1.3 en actie
3.2

personeelskost
landbouwcoördinator
€ (0,5VTE)

BEHOUD EN KWALITEIT LANDBOUWSECTOR

TOELICHTING ACTIEPLAN

Q B.4 Hanteer een oplossingsgerichte houding tijdens het voortraject en de behandeling van omgevingsvergunningsdossiers voor professionele landbouwactiviteiten

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

MJP

Tijdens het voortraject en de behandeling van omgevingsvergunningsdossiers voor professionele landbouwactiviteiten denkt de betrokken ambtenaar actief mee en zoekt naar oplossingen in overleg met de landbouw(st)er. Tijdens de landbouwateliers geven landbouw(st)ers aan dat ze enerzijds meer nood hebben aan uitleg en ondersteuning (bv. bij de dossiersamenstelling, de aanvraag van groenscherm en hernieuwbare energie (vb. boerderijwindmolen)), en anderzijds problemen ervaren op vlak van toegankelijkheid van (achterliggende) landbouwgronden door onder meer de toenemende lintbebouwing (bv. afsluitingen die tot tegen de perceelsgrenzen geplaatst zijn van een oude veldweg). Door tijdig een vooroverleg in te plannen, kunnen mogelijke problemen en oplossingsrichtingen i.v.m. de dossiersamenstelling opgespoord worden. Daarnaast dient er bij de behandeling van de vergunningsaanvragen, waar in de nabije omgeving landbouw(st)ers actief zijn, extra aandacht te gaan naar de landbouw als economische sector. De gemeente kan voor specifieke vragen steeds beroep doen op bijkomend advies van het Departement Landbouw en Visserij.

B.5 Schep een kader voor het vrijwaren van de open ruimte voor agrarische herontwikkeling

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

MJP

Stopzetting van landbouwbedrijven leidt ook in Aalst afgelopen decennia tot het vrijkomen van agrarische gebouwen. Vaak worden deze gebouwen opgekocht door particulieren en verliezen ze zo hun landbouwfunctie. Deze functiewijzigingen zijn mee de oorzaak van een steeds toenemende vertuining en verpaarding van de landbouwruimte. Een helder en hanteerbaar ruimtelijk kader rond hergebruik van agrarische infrastructuur kan voor de stad Aalst duidelijkheid scheppen en zo onrechtstreeks een bijkomend oneigenlijk gebruik van de landbouwruimte doen afnemen. Het kader ondersteunt de gemeente in een verdere duurzame ontwikkeling van de open ruimte.

Via het kader met bijhorende instrumenten inzetten op:

- beperken van zonevreemde mogelijkheden (afwegingskader)
- realiseren van nieuwe ontwikkelruimte voor de landbouw (link ambitie: ruimte voor nieuwe startende boeren)
- sloop en ontharding van overtollige infrastructuur op private en publieke eigendommen (link ambitie onthard de open ruimte en bouw zo mee aan een gezond watersysteem)

Ook andere gemeenten in de regio worden geconfronteerd met een sterke toename van zonevreemde functies. Het stimuleren van agrarische herontwikkeling is van belang voor de ruimere regio. De provincie kan hierin een trekkersrol opnemen en een brede, structurele samenwerking opzetten met de verschillende betrokken gemeenten en partners. Een dergelijk (afwegings)kader kan mee als basis dienen voor het onderbouwd afwegen van de mate waarin ook innoverende landbouwvormen in landbouwgebied thuishoren: (her)gebruik van hoeves.

REFERENTIES

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Economie, Dienst Vergunningen & Wonen

Andere: Dienst Omgevingsbeleid team Natuur en Duurzaamheid, Dep. Landbouw & Visserij, vorming landbouw(st)ers door Boerenbond, RSLD

B.0, B.2, B.6 en M.11

aandachtspunt binnen huidige werking

Middellange termijn

Provincie Oost-Vlaanderen i.s.m. Stad Aalst

Andere: buurgemeenten

B.2 en M.10

link Provinciaal Beleidsplan Ruimte in opmaak. De provincie O-VL werkt momenteel aan een beleidskader als leidraad voor lokale besturen en onderzoekt hierbij de mogelijkheden om dit kader provinciebreed en gebruiksvriendelijk te kunnen toepassen. Parallel werkt men aan bijkomende, ondersteunende instrumenten.

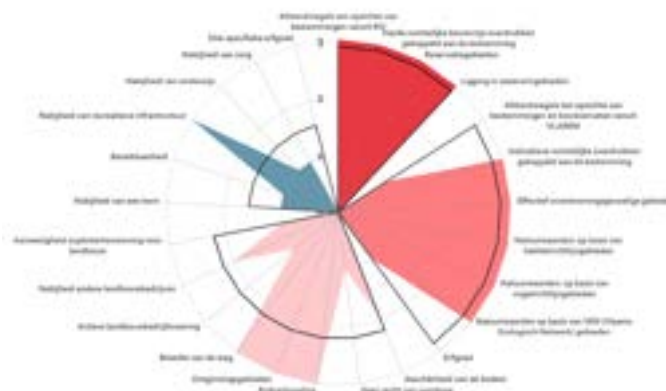

€€

Afgelopen jaren is heel wat onderzoek gevoerd naar de opmaak van een ruimtelijk afwegingskader voor zowel niet agrarisch als agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur. Zo werd op provinciaal niveau (provincie Antwerpen) reeds gewerkt aan een landbouwkompas als instrument om landbouw(st)ers en (lokale) overheden te informeren over kansen en uitdagingen voor een agrarische herontwikkeling op een bepaalde agrarische site. Volgende principes vormen de leidraad welke een doorslaggevende rol spelen in de opmaak van het afwegingskader:

- het stimuleren van agrarische herontwikkeling,
- het beperken van zonevreemde mogelijkheden,
- versterken van aaneengesloten landbouwgebieden
- verminderen van ruimtebeslag (inzetten op sloop en ontharding)
- optimaliseren van landschappelijke kwaliteiten in de open ruimte

ref. Landbouwkompas Provincie Antwerpen (Atelier Romain)

Q B.6 Zorg voor een kwalitatieve landschappelijke inpassing (van oneigenlijk gebruik)

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

MJP

Een sterke landschappelijke inpassing van oneigenlijk gebruik via een ruimtelijk beleid staat voorop. (Hobby)paardenhouders komen zeer frequent voor in Aalst en dienen een belangrijke landschappelijke en ecologische functie te vervullen door gebruik te maken van groenstructuren uit de omgeving en het inplanten van constructies aan te grijpen om aan landschapsbouw en -herstel te doen. Zo kunnen gebouwen en infrastructuur geïntegreerd worden via bomen, heggen, hagen en houtkanten, reliëfaccenten, maar ook door aansluiting te zoeken met bestaande gebouwen. De weides kunnen een meer dier- en landschapsvriendelijke inrichting krijgen door kleine landschapselementen, diverse grassoorten, poelen, gepaste afwatering en/of groene, transparante of houten afrastering te voorzien.

Bij waardevolle landschappen kunnen bijvoorbeeld (hobby) paardenhouderijen ondersteund worden door de opmaak van bedrijfsintegratieplannen of door de opmaak van een RUP. Ten slotte kunnen ze ook een sociale functie uitoefenen door interactie op te zoeken met het bestaande recreatieve netwerk.

Link > opname in verordening zie B.2

Q B.7 Stimuleer en sensibiliseer collectief ruimtegebruik bij paardenliefhebbers

Ambitie 1: Zet in op een helder en kwaliteitsvol (omgevings)beleid voor het behoud en versterken van het landbouwareaal

Paarden maken reeds van oudsher deel uit van het (landbouw) landschap. Zo groeien ook korte keten netwerken tussen landbouwbedrijven en paardenhouderijen (vb. uitwisselen van stromen: vb. hooi). Maar de open ruimte is schaars en eindig. Een steeds toenemende verpaarding, aan het huidig tempo, is mede nefast voor de toekomst van de landbouw in Aalst. Dit vraagstuk werpt boeiende uitdagingen op richting van de paardensector. Hoe kunnen we als paardenhouder/-liefhebber ruimtelijke winsten boeken vanuit collectiviteit in de open ruimte (vb. collectieve beweiding, gedeelde paardeninfrastructuur, gedeelde pistes, ...)? De gemeente zet samen met het Regionaal landschap de schouders onder de opzet van dialogen rond gedeeld ruimtegebruik.

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Vergunningen &
Wonen en Dienst
Economie**

Andere: Regionaal
Landschap
Prov. Oost-Vl.,
Paardenpunt Vlaanderen,
VLM, betrokken
landbouw(st)ers

B.4 en M.10

aandachtspunt bij
vergunningsaanvragen

niet-productieve
investeringssteun (VLIF-
steun)

Korte termijn

**Regionaal Landschap
Schelde - Durme i.s.m.
Dienst Economie**

Andere: Dienst Natuur &
Duurzaamheid

B.4 en M.10

- ! B.8 Voer een actief beleid rond publieke landbouwgronden (en creëer zo ruimte voor jonge en/of startende landbouw(st)ers)

Ambitie 2: Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/startende) Aalsterse boeren

MJP

(reeds in uitvoering door stad)

Met de samenvloeiing van het OCMW met de stad Aalst beschikt de stad op dit moment over heel wat interessante grondposities die op vandaag al dan niet verpacht zijn. Ook de Kerkfabriek beschikt vaak over een relatief groot aandeel grond. In functie van het landbouwareaal is de verkoop van deze gronden, omwille van kortstondige winstmaximalisatie, niet gewenst. Een sterke grondpositie is namelijk van belang om een doeltreffend beleid te kunnen voeren. Deze gronden kan de stad Aalst actief inzetten voor de verdere uitbouw van de visie zoals onder meer het ondersteunen van een duurzame transitie, korte keten landbouw en ter beschikking stellen van gronden voor jonge en/of startende landbouw(st)ers.

Op dit moment voert de stad Aalst geen duidelijk beleid rond de verpachting van deze landbouwgronden. De stad heeft op heden ook weinig zicht op wie de publieke landbouwgronden effectief gebruikt en op welke manier. Verder ligt de focus vandaag nog te eenzijdig op het economisch aspect. Met oog op de gebruikswaarde kan men echter door het aanreiken van duurzame en toekomstbestendige randvoorwaarden heel wat ondersteuning bieden. De (lokale) overheid kan de verpachting van hun landbouwgronden als werkinstrument gebruiken door een verpachtingsbeleid met een aantal criteria op te stellen.

Volgende acties stellen we voorop:

ACTIE 1 - OPMAAK INVENTARISATIE

De ligging en de omvang van pachtvrije landbouwgronden en pachtgronden die op korte termijn (vb. pensioenboeren) of lange termijn vrijkomen, worden in kaart gebracht. Met de inventarisatie krijgt de stad inzicht op de eigenlijke pachters en huurders van de publieke landbouwgronden.

ACTIE 2 - VRIJWAREN VAN PUBLIEKE LANDBOUWGRONDEN BIJ ONGEWENST GEBRUIK

- Pachtontbinding bij ongewenst gebruik
- Beëindigen pacht pensioenboer. Dit kan enkel indien de landbouw(st)er voldoet aan de volgende 3 voorwaarden: bereikt pensioenleeftijd, geniet een rust- of overlevingspensioen, en geen bevoorrechte opvolgers (familiale band).

ACTIE 3 - AANDACHT VOOR NAZORG

De nazorg is tweeledig: de handhaving/opvolging door periodiek plaatsbezoek en het bijhouden en actualiseren van de inventarisatie.

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie, Dienst
Coördinatie Ruimte**

Andere: UGent, VLM,
VVSG, samenwerking
met andere steden bv.
Gent, Oostende, Leuven,
De Landgenoten

B.9 en B.10

€€
(aankoop software en
inventarisatie)

opname binnen huidige
personeelswerking
link B.3 (monitoring
en handhaving -
landbouwcoördinator)

actie 3: personeelskost
link B.3 (monitoring
en handhaving -
landbouwcoördinator)

ACTIE 4 - HANTEREN CRITERIA PACHTOVEREENKOMST

De publieke landbouwgronden zijn een krachtig instrument om vanuit de lokale overheid een sturend grondbeleid te voeren met oog voor kansen voor nieuwe startende boeren en voor een duurzame transitie. In de eerste plaats dient aandacht te gaan naar de toepassing van de pachtwet op publieke landbouwgronden (Art. 18), aangevuld door het besluit van provincie dat bijkomende aanbestedingsvoorwaarden vastlegt vb. wettelijke max. toegelaten pacht prijs niet overschrijden, jonge kandidaat (tot 50 jaar), land- of tuinbouwer als hoofdberoep, ... (Besluit Bestendige Deputatie 11 dec 1997 – 35/97/MVM/verp-lan). Bij elke pachtovereenkomst worden de voorkeursnormen van de provincie Oost-Vlaanderen minimaal bewaakt. De gemeente is vrij deze aan te vullen met bijkomende randvoorwaarden zolang de teeltvrijheid van de landbouw(st)er wordt bewaakt.

- behoud en onderhoud van aanwezige kleine landschapselementen en duurzaam beheer van de bermen

Verder draagt de landbouw bij aan één of meerdere van onderstaande ambities (= bijkomende randvoorwaarden vanuit de gemeente):

- landbouw draagt bij aan de agrobiodiversiteit
- landbouw met aandacht voor korte keten;
- landbouw biedt sociale meerwaardecreatie als brug tussen stedelijke samenleving en landbouwactiviteit;
- landbouw met aandacht voor de klimaatopgave;
- landbouw biedt ruimte voor experiment of geeft uitvoering aan innovatieve teelten en/of technieken die andere landbouwbedrijven kunnen inspireren, ondersteunen en stimuleren op weg naar een duurzame bedrijfstransitie;
- initiatief met betrekking tot (omschakeling naar) biologische bedrijfsvoering.

ACTIE 5 - OPMAAK BRUIKLEENOVEREENKOMST VOOR SELECT AANDEEL PUBLIEKE LANDBOUWGRONDEN

Op basis van de inventarisatie is duidelijk zicht op het aanbod en gebruik van de publieke landbouwgronden op het Aalsters grondgebied. Dit laat toe om zeer gericht vanuit de ambities enkele strategisch gelegen landbouwpercelen te selecteren en een oproep te lanceren die zich richt op jonge/startende boeren met oog voor een duurzame transitie. De selectie van deze landbouwpercelen dient te gebeuren aan de hand van een doordachte screening. Vanuit de selectie moet duidelijk zijn wat het potentieel is van de publieke landbouwgronden die in aanmerking komen en wat ze kunnen bijdragen aan de visie op landbouw. In een volgende stap denkt men na over op welke manier men de grond ter beschikking wil stellen.

REFERENTIES

aandachtspunt binnen huidige werking

€ (indien opmaak pachtmodel-overeenkomst)

Het Boerencollectief Afsnee gebruikt de grond van OCMW Gent voor zelfplukboerderij en sociaal tewerkstellingsproject. Stad Gent hanteert hiervoor een bruikleenovereenkomst. Deze overeenkomst valt buiten de pachtwetgeving en omvat geen financiële, maar een maatschappelijke vergoeding. De stad Gent geeft hierbij een lange termijn zekerheid (27 jaar) aan de startende landbouw.

Ondersteunende literatuur: Vandermaelen, Hans. "Publieke Landbouwgrond in de Vitrine : Een Barometer Voor Het Stedelijk Voedselbeleid." RUIJTE (BRUSSEL), vol.51, 2021, pp. 22–25

€ - kost afhankelijk van wijze vormgeving bruikleenovereenkomst

Tien publieke landbouwgronden (Stad Leuven en OCMW: samen 9 ha) zijn via een wedstrijd ter beschikking gesteld aan potentiële landbouw(st)ers. De stad wil hiermee het aandeel aan lokale producten opkrikken en interesse in duurzame voeding en landbouw een kans geven.

Andere referenties: Stadsboerderij De Goedinge en landbouwproject Boerencollectief (bruikleen min. 9 jaar).

De gemeente stelt gericht enkele gronden ter beschikking onder een bruikleenovereenkomst. Dit valt buiten de pachtwetgeving en omvat geen financiële, maar een maatschappelijke vergoeding. Aandacht moet hierbij gaan naar een lange termijn gebruikszekerheid ten aanzien van de investerende landbouw(st)er. Het ter beschikking stellen van de gronden kan men koppelen aan een open oproep gericht naar geïnteresseerde landbouw(st)ers, gekoppeld aan enkele randvoorwaarden:

a. Criteria m.b.t. profiel landbouw(st)er

- Lokale ondernemende landbouw(st)er krijgt voorrang: nabijheid te bewerken landbouwgronden van belang;
- Leeftijd van de landbouw(st)er: voorrang aan de jonge en/of startende boer(in).

b. Duurzaamheidscriteria m.b.t. landbouwgebruikswaarde

De stad ambieert een kwalitatieve gebruikswaarde van de gronden die passen binnen de ambities van de visie op landbouwgrond.

- Landbouw draagt bij aan de agrobiodiversiteit (minimale eis)

Verder draagt het project bij aan één of meer van onderstaande ambities:

- Landbouw met aandacht voor korte keten;
- Landbouw biedt sociale meerwaardecreatie als brug tussen stedelijke samenleving en landbouwactiviteit;
- Landbouw met aandacht voor de klimaatopgave;
- Landbouw biedt ruimte voor experiment of geeft uitvoering aan innovatieve teelten en/of technieken die andere landbouwbedrijven kunnen inspireren, ondersteunen en stimuleren op weg naar een duurzame bedrijfstransitie;
- Initiatief met betrekking tot (omschakeling naar) biologische bedrijfsvoering.
- Alternatieve insteek t.a.v. de stad rond bebossing voor marginale landbouwgronden

c. Perceelsgebonden voorwaarden (gebiedsspecifiek)

d. Economische waarde:

- Vaste pachtprijs hanteren
- Uittredingsvergoeding

REFERENTIES

personeelskost link
B.3 (monitoring
en handhaving -
landbouwcoördinator)

Publieke landbouwgrond voor lokale duurzame voedselvoorzieningen:

Een andere mogelijkheid is dat De Landgenoten landbouwgronden aankopen via aandeelhouders en schenkers en deze vervolgens verhuren aan biologische boeren. Indien dit in een specifieke situatie van toepassing zou zijn in Aalst, wordt dit in een apart dossier voorgelegd aan de Gemeenteraad.

(bron: <https://www.delandgenoten.be/nieuws/publieke-grond-voor-lokale-duurzame-voedselvoorziening>)

Q B.9 Bouw aan intergemeentelijke partnerschappen

Ambitie 2: Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/startende) Aalsterse boeren

MJP

B.10 Zet in op een gerichte aankoop/ruil van strategisch gelegen (publieke) landbouwgronden en -bedrijven

Ambitie 2: Verhoog de toegang tot landbouwgrond voor (jonge/startende) Aalsterse boeren

MJP

Bouw aan intergemeentelijke partnerschappen:

- Stad Aalst kan met zijn **lokaal pachtbeleid** ook andere buurgemeenten inspireren en activeren via een pitch op intergemeentelijke overlegmomenten
- Zet samen in op de uitbouw van een **intergemeentelijke grondenbank**: breng vraag en aanbod in beeld:

Met deze grondenbank kunnen (agrarische) gronden verworven, geruild, beheerd of overgedragen worden. De grondenbank heeft als doelstelling om de vraag- en aanbodzijde in beeld te brengen. Voor het realiseren van projecten kunnen grondreserves aangelegd worden, waardoor ruiloperaties mogelijk worden. Landbouw(st)ers kunnen hun gronden via de grondenbank verkopen, aankopen of ruilen. Bij verkoop kunnen landbouw(st)ers contact opnemen met de grondenbank. Indien landbouw(st)ers gronden willen ruilen, gaat de grondenbank op zoek naar een alternatieve grond en probeert ze deze grond te verwerven. Vervolgens wordt een kandidaat-overnemer gezocht voor de aangeboden grond van de landbouw(st)er. Uiteindelijk wordt een ruilvoorstel opgemaakt en wordt onderhandeld met de landbouw(st)er. De aandacht van de grondenbank kan daarbij gaan naar de verduurzaming van de landbouw, stimuleren van agrarisch hergebruik en hierbij kansen voor startende landbouw(st)ers. De landbouwcoördinator kan hier een belangrijke rol in opnemen door het actief opsporen van koppelkansen.

Naast het inschakelen van de publieke landbouwgronden die vandaag voor handen zijn, kan de Stad Aalst ook gericht inzetten op het aankopen of ruilen van bijkomende agrarische gronden indien opportuniteiten zich voordoen. Zo kan onderhandeld worden met andere partners zoals de Kerkfabriek, privé-eigenaren, ... om hun beschikbare gronden doelgericht aan te kopen of te ruilen.

ACTIE 1 - Locatieonderzoek

Reeds op vandaag kan men een locatie-onderzoek uitvoeren waarbij de Stad Aalst in kaart brengt welke gronden prioritair hun voorkeur dragen voor het uitdragen van de visie (bv. i.k.v. het verhogen van de aaneengeslotenheid, expertiment, bereikbaarheid en toegankelijkheid gronden, ...). De inventarisatie van landbouwgronden van het lokaal pachtbeleid dient als basis. Zowel pachtvrije als verpachte gronden kunnen in aanmerking komen. Pachtvrije gronden geven op korte termijn meer sturingsmogelijkheden voor de lokale overheid.

ACTIE 2 - Gerichte aankoop van gronden met oog voor het uitbouwen van de visie. Heb hierbij als gemeente ook oog voor andere gemeenten of OCMW die vaak hun publieke landbouwgronden gelegen buiten hun gemeentegrenzen verkopen.

REFERENTIES

Middellange termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie, Dienst
Coördinatie Ruimte**

Andere: buurgemeenten,
VLM (expertise
grondenbank), Prov.
Oost-Vl., hogere
overheden

B.8 en B.10

aandachtspunt bij
intergemeentelijk
overleg
€ (opzet grondenbank)

Actievoerende jonge Aalsterse boeren willen hun toekomst verzekeren

Middellange termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie, Dienst
Coördinatie Ruimte,**

Andere: VLM
(grondenbank en
ruilverkavelingen),
Kerkfabriek, De
Landgenoten,
landbouw(st)ers, ...

B.8 en B.9

€ (locatie onderzoek)

De stad Eeklo kocht een boerderij en bijhorende grond aan om zelfoogstboerderij te realiseren en zijn natuurgebied te versterken

- ! B.11 Maak een inventaris van het landelijk wegennet op en stem de inrichting van deze wegen af

Ambitie 3: Werk aan een optimale bereikbaarheid van landbouwgronden

MJP

Sinds het nieuwe gemeentewegendecreet is iedere gemeente verplicht om een gemeentelijk wegenregister op te maken.

ACTIE 1 - Inventarisatie van landelijk wegennet

Een heldere inventarisatie van het functionele landbouwwegennet (in relatie tot de landbouwpercelen) legt niet alleen mogelijke knelpunten bloot ten aanzien van de bereikbaarheid van de landbouwpercelen door te krappe landbouwwegen of nalatig onderhoud van het groen erlangs, ... maar biedt evenzeer zicht op de mogelijke koppelkansen. Koppelkansen kunnen bijvoorbeeld het realiseren van een ontbrekende buurtweg zijn ten voordele van de landbouw(st)er en de recreant. Bij de inventarisatie van het landbouwwegennet moet geëvalueerd worden waar het probleem van bereikbaarheid van de landbouwpercelen zich stelt. Ligt het bijvoorbeeld aan de juridische breedte, het gebrekkig onderhoud van het aanpalende groen of de bijkomende verlinting dat de landbouwweg niet bereikbaar is?

ACTIE 2 - Afstemmen optimale inrichting weg t.a.v. gewenst gebruik

Op basis van het vastgestelde probleem kan het gemeentewegendecreet het correcte (plannings)instrument aanreiken, zodat de (landbouw)weg optimaal wordt afgestemd op zijn gewenste gebruikers. Ook bovenlokale wegbeheerders dienen gestimuleerd te worden om het (landbouw)wegennet mee in beeld te brengen en de inrichting op maat van de gebruikers af te stemmen.

Noot: bij afronding van het landbouwbeleidsplan ligt een ontwerpplan Trage Wegen op tafel. Afstemming dient te gebeuren met de resultaten van dit Trage Wegenplan.

ACTIE 3 - Ontharden van overbodige weginfrastructuur

Een gedegen inventarisatie maakt het mogelijk om vrij snel inzicht te krijgen in overtollige weginfrastructuur. Het ontharden van deze wegen door vb. tweesporenverharding of waterdoorlatende bestrating is ten voordele van de open ruimte: vb. vergroten aaneengeslotenheid landbouwgronden, betere waterhuishouding (link M.2 Onthard de open ruimte)

ACTIE 4 - Publiek toegankelijk maken landelijk wegennet

Het uiteindelijke gemeentelijk wegenregister met het landelijk wegennet zal publiek raadpleegbaar zijn. De gemeente is wettelijk verplicht om deze actueel te houden en te delen met zijn bewoners.

REFERENTIES

Opstart op korte termijn

Stad Aalst - Dienst Coördinatie Ruimte

Andere: Dienst Economie, Dienst Openbaar Domein, Dienst Omgevingsbeleid team Natuur en Duurzaamheid en Team Mobiliteit, VLM, Breekijzer vzw, Trage Wegen vzw, aanbeveling bovenlokale wegbeheerders

B.12 en M.3

personeelskost VTE 0,5

Het Functietoekenningsplan (VLM) kan als leidraad/hulpmiddel gebruikt worden om gebiedsdekkende visie voor landelijk wegennet te formuleren

De brochure 'Bomen langs de openbare weg' somt alle aandachtspunten voor gemeentebesturen op wanneer ze bomen willen aanplanten in het buitengebied en daarbij rekening willen houden met de landbouwsector

ACTIE 5 - Instrumenten benutten uit gemeentewegendecreet voor bereikbaarheid landbouwwegen

In het gemeentewegendecreet kunnen (plannings)instrumenten aangereikt worden, zodanig dat functionele landbouwwegen bereikbaar worden en blijven. Bij het gebruik van deze instrumenten is het wel steeds van belang om de biodiversiteitswaarde van KLE's (vaak aan de randen van landbouwwegen) te erkennen en de KLE's zoveel mogelijk veilig te stellen bij een verbreding van een weg. Hieronder worden een aantal probleemsituaties geschetst waarbij een (plannings)instrument als mogelijke oplossing wordt aangereikt.

- Probleem: juridische breedte van buurtweg niet afgestemd op werkelijk gebruik van bv. landbouwvoertuigen

Door de opmaak van rooilijnplannen kunnen er aanpassingen gebeuren aan de juridische breedte van de buurtweg. De procedure voorziet een compensatie voor de getroffen aanpalende eigenaars. De opmaak van een rooilijnplan kan geïntegreerd worden met de procedure voor omgevingsvergunning of ruimtelijk uitvoeringsplan.

- Probleem: moeilijke toegankelijkheid van buurtweg door nalatig onderhoud van omliggend groen (vrijwaren van doorgang, ...) vanuit aanpalende, vaak private, percelen

Het Gemeentelijk Administratieve Sanctie-reglement, gekoppeld aan het politiereglement, kan hiervoor gebruikt worden. Bewoners worden aangespoord om het groen te onderhouden en overhangende takken te verwijderen waar het de doorgang belemmert. Indien de bewoners geen gevolg geven binnen de gestelde termijn aan de nodige werken dan kan vb. een administratieve geldboete aangerekend worden.

- Probleem: toegankelijkheid van voldoende brede buurtwegen wordt belemmerd door nalatig onderhoud van groen (vb. overhangende takken boven rijgedeelte, ...) vanuit het publiek domein

De gemeente kan hiervoor zijn gemeentelijk onderhoud van berm en andere KLE's aanscherpen (zie B.12).

- Probleem: landbouwweg die te smal wordt door vb. bijkomende woonlinten

Hier kan nagedacht worden over het opleggen van een bouwvrije zone ten aanzien van een optimaal gebruik van de landbouwweg, zonder dat eigendom moet worden overgedragen. Een gelijkaardige toepassing gebeurt reeds bij het vrijwaren van een bouwvrije zone met oog voor een kwalitatief onderhoud en beheer van waterlopen.

REFERENTIES

In het landschapspark Belvédère (Keulen) geven landbouwwegen betere toegang tot grond en zijn ze de ontbrekende link in het wandel- en fietsnetwerk

- ! B.12 Werk een (inter)gemeentelijk beheerplan uit voor het optimaliseren van het beheer en onderhoud van KLE's

Ambitie 3: Werk aan een optimale bereikbaarheid van landbouwgronden

Een gebrek aan beheer en onderhoud van kleine landschapselementen (KLE) brengt ook conflicten teweeg binnen de landbouwsector zoals toegankelijkheid van landbouwgronden of een kwalitatieve werking van het watersysteem. Het landschapsonderhoud gebeurt niet op structurele wijze en de verantwoordelijkheid is vaak onduidelijk en/of versnipperd over diverse actoren heen. Er is nood aan een structureel én helder beheer- en onderhoudsplan van KLE's. KLE's leveren immers heel wat voordelen voor de landbouw(st) er zoals bijvoorbeeld erosiebestrijding of het verhogen van de biodiversiteit, natuurlijke gewasbescherming, ... De opmaak van een (inter)gemeentelijk beheerplan schept een helder kader voor een regelmatig onderhoud. Het beheer van KLE stopt niet aan de gemeentegrenzen. Het Loket Onderhoud Buitengebied (LOB) vormt hier een belangrijke partner. Het Loket Onderhoud Buitengebied werkt niet alleen grensoverschrijdend, maar ondersteunt gemeenten ook actief bij het inventariseren én beheren van de KLE's. Het Regionaal Landschap kan hier als partner optreden en ondersteuning bieden bij de aanvraagprocedures van niet-productieve investeringssteun (NPI) voor de aanplant van KLE. Na 5 jaar kan dan een beheerovereenkomst onderhoud KLE gesloten worden. Voorafgaand aan dit beleid is inventarisatie van de bestaande KLE's nodig om mogelijke knelpunten en kansen in beeld te brengen. Deze inventarisatie is ook bruikbaar als basisinformatie voor de visieontwikkeling bij het gemeentewegendecreet. Aan het beheerplan kan een intergemeentelijk subsidiereglement gekoppeld worden voor de aanleg, het herstel en het onderhoud van de KLE's. Met de opmaak van het gebiedsdekkend Integraal Waterplan wordt reeds een inventarisatie voorzien van alle waterlopen.

ACTIE 1 - Detecteren prioritare zones + intergemeentelijke interesse

ACTIE 2 - Opmaak inventarisatie (Loket Onderhoud Buitengebied?)

ACTIE 3 - Uitwerken beheersvisie

ACTIE 4 - Opzetten partnerschappen beheer en onderhoud

REFERENTIES

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid team Natuur & Duurzaamheid, Dienst Onderhoud Openbaar Domein en Logistiek, Loket Onderhoud Buitengebied

Andere: aanvraagprocedures NPI voor aanplant KLE Regionaal Landschap Schelde-Durme, groep aan landbouw(st)ers, buurgemeenten, VLM (in de afgebakende gebieden)

B.11 en M.7
Link Klimaatactieplan 2030 - actie 3.5

€20.000-25.000 (afh van omvang projectgebied en aantal km² KLE) - gedeelde kost indien intergemeentelijk

niet-productieve investeringssteun (VLIF-steun) & beplant het landschap (Prov. Oost-Vl.)

Het Loket Onderhoud Buitengebied ontzorgt de gemeente (Regionale landschappen)

Via het Loket Onderhoud Buitengebied werd een landschapsvisie voor Zemst opgesteld samen met de gemeente Zemst, landbouw(st)ers en natuurverenigingen om vervolgens gezamenlijk het landschap te beheren. Het Loket Onderhoud Buitengebied biedt vier diensten aan:

INVENTARISATIE

Digitale inventarisatie van kleine landschapselementen, historisch erfgoed en recreatieve infrastructuur.

DIGITAAL BEHEERPLAN

Aan elk element en gebied wordt een beheeradvies, planning en raming gekoppeld.

BEHEERVISIE

Opmaak van een beheervisie die rekening houdt met landgebruik, biodiversiteitswaarde, erfgoed, beleving, landbouw en klimaat.

ONDERHOUDSWERKEN

Uitvoering op het terrein met aandacht voor efficiëntie en kwaliteit. We zoeken naar de meest geschikte uitvoerder voor de taak. Dit pakket omvat:

3.1. Overzicht actielijst

De acties voor de bouwsteen 'schakels in de lokale landbouwketen' zijn verdeeld onder drie ambities:

1. Maak korte keten initiatieven kenbaar onder inwoners, organisaties, bedrijven en landbouw(st)ers in de regio (over grenzen Aalst heen);
2. Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument (verhoog vraag én aanbod!);
3. Zet in op meer ruimte voor stadsgerichte, duurzame voedselproductie.

Onder elke ambitie zijn de actieplannen opgenomen. Elke actieplan is opgedeeld in concrete acties.

Drie actieplannen zijn als prioritair aangeduid voor de bouwsteen 'schakels in de lokale landbouwketen' (zie in roze aangeduide acties in de nevenstaande tabel). Prioritaire acties dienen in de komende 2 jaar opgestart te worden. Alle andere acties situeren zich op (middel)lange termijn.

Enkele acties die voorkomen in de tabel zijn tijdens de opmaak van het landbouwbeleidsplan reeds opgestart.

OVERZICHT ACTIEPLANNEN

INITIATIEFNEMER

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

AMBITIE 1: Maak korte keten initiatieven kenbaar onder inwoners, organisaties, bedrijven en landbouw(st)ers in de regio (over grenzen Aalst heen)

Q! S.1	Geef lokale producten en producenten op regelmatige basis een sterke visibiliteit	Steunpunt Korte Keten, Stad Aalst - Dienst Marketing & Communicatie/ Economie
	<i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	
Q! S.2	Plaats lokale producten centraal op evenementen en aan recreatiepolen	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar/ Budget & Overheidsopdrachten
Q S.3	Laat lokale voeding ook breder zijn weg vinden in educatie, sociale projecten en recreatie	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar
S.4	Zet in op lokale producten voor aankopen door de overheid	Stad Aalst - Duurzaamheidsambtenaar
	<i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	

BOUW AAN EEN KORTE KETEN NETWERK

AMBITIE 2: Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument (verhoog vraag én aanbod!)

Q! S.5	Versterk het netwerk van landbouw(st)ers en moedig landbouw(st)ers aan om samenwerkingsverbanden op te starten	Stad Aalst - Dienst Economie, Steunpunt Korte Keten
S.6	Bouw aan nieuwe marktplaatsen en afzetmarkten voor korte keten op vaste momenten en strategische plaatsen	Stad Aalst - Dienst Economie
S.7	Werk aan logistieke samenwerkingen met producenten en logistieke actoren die het efficiënter en duurzamer maken om lokale voeding te verkopen	Steunpunt Korte Keten

AMBITIE 3: Zet in op meer ruimte voor stadsgerichte, duurzame voedselproductie

S.8	Bied kansen voor meer vooruitstrevende vormen van stadslandbouw door een open landbouwblik op planningsinstrumenten	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid Planning
S.9	Verken het potentieel van een grootser voedsellandschap in de regio	Provincie Oost-Vlaanderen

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

TOELICHTING ACTIEPLAN

Q! S.1 Geef lokale producten en producenten op regelmatige basis een sterke visibiliteit

Ambitie 1: Maak korte keten initiatieven kenbaar

MJP

(reeds in uitvoering door stad)

Uit de gesprekken met landbouw(st)ers komt naar voor dat lokale producten en hun producenten meer in de kijker gezet mogen worden.

ACTIE 1 - Maak een communicatieplan op

De campagne (H)eerlijk Lokaalst werd recent gelanceerd en werpt zijn vruchten af. De brochure helpt consumenten tot bij de boer te krijgen. Aanvullend op deze campagne kan een communicatieplan opgemaakt worden, waarbij aangegeven wordt op welke momenten en via welke kanalen op jaarbasis verschillende doelgroepen bereikt kunnen worden. Stadskanalen zoals Chipka of toeristische brochures, maar ook partners zoals de provincie en het Regionaal Landschap kunnen voor de communicatie van initiatieven ingezet worden.

ACTIE 2 - Doorlopende zichtbaarheid in het straatbeeld

Een brede waaier aan initiatieven kunnen georganiseerd worden op voorwaarde dat ze inspelen op de bekendmaking van lokale producten en producenten bij bewoners. Zo kan gezorgd worden voor een doorlopende zichtbaarheid van producenten aan bijvoorbeeld hoeves of door een signalisatie in het straatbeeld.

ACTIE 3 - Organiseer evenementen die beleving en zichtbaarheid combineren

Daarnaast kan ingezet worden op evenementen die beleving en zichtbaarheid combineren zoals een fietstocht, de week van de korte keten of lokale producenten een plek geven op het carnaval.

Steunpunt Korte Keten kan hier een trekkersrol in opnemen. Voor de communicatie kunnen ze begeleiding en ondersteuning geven aan de stad alsook marketingplannen op maat maken.

REFERENTIES

Korte termijn

Steunpunt Korte Keten, Stad Aalst Dienst Marketing & Communicatie, Dienst Economie

Andere: toeristische actoren, omgevingscontract van Prov. Oost-Vl. (aanreiken tools - EROV), Regionaal Landschap, Natuurpunt, Velt, Boerenbond, ABS

S.2
Link Voedselplan Oogst-Vlaanderen - actie 5.1

inschatting: €10.000/ jaar

personeelskost: 10 dagen

subsidie voor de promotie van Oost-Vlaamse streekproducten provincie O-VL

Week van korte keten is initiatief van Prov. Oost-Vl. i.s.m meerdere partners om korte keten producenten en organisaties in de kijker te zetten

PRODUCENTEN OVERONS KORTEKETEN ROUTES BROCHURES

De stad Aalst zette afgelopen jaren reeds in op het in de kijker zetten van lokale producten en producenten vb. via de website heerlijklokaal.be dat lokale producenten in kaart brengt.

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

TOELICHTING ACTIEPLAN

Q!

S.2 Plaats lokale producten centraal op evenementen en aan recreatiepolen

Ambitie 1: Maak korte keten initiatieven kenbaar

MJP

Naast de kwaliteit van lokale producten is ook de belevingswaarde een belangrijk aspect. Criteria rond duurzame voeding die opgesteld worden bij bestekken voor aankopen door de overheid (zie actie S.4), kunnen ook in deze actie gebruikt worden. Deze criteria kunnen gekoppeld worden aan voorwaarden voor kramen en standen tijdens evenementen die een breed publiek bereiken. Lokale producten kunnen ook gepresenteerd worden door vb. het ondersteunen van gerichte smaak- en voedsel festivals. De stad Aalst kan op zoek gaan naar slimme synergieën met recreatieve locaties zoals wandel- en fietsassen, toeristische hotspots in de Groenpool, Faluintjesstreek, het Kravaalbos, ... Door bijvoorbeeld te communiceren over lokale producten in natuurgebied of fietsroutes mee te ondersteunen langs producenten met hoeverkoop, kunnen consumenten hier op een laagdrempelige manier mee kennismaken. Hierdoor worden nieuwe afzetmarkten gecreëerd en kan een breder publiek bereikt worden.

Q

S.3 Laat lokale voeding ook breder zijn weg vinden in educatie, sociale projecten en recreatie

Ambitie 1: Maak korte keten initiatieven kenbaar

MJP

De promotie van lokale voeding kan breder zijn weg vinden in educatie, sociale projecten en recreatie. Zet daarbij in op beleving.

ACTIE - Educatie

Bij educatie kunnen activiteiten zoals boerderijbezoeken of boerderijsamenwerkingen met scholen georganiseerd worden. De stad dient te bekijken welke ondersteuning bij deze boerderijbezoeken relevant is door bijvoorbeeld een vergoeding voor de producent te voorzien of vervoer te faciliteren.

ACTIE - Sociale projecten

Wat betreft de sociale projecten kunnen de opportuniteiten voor zorglandbouw verder verkend worden. Inspiratiesessies kunnen daarbij opgezet worden voor geïnteresseerde landbouw(st)ers. Ook kunnen samenwerkingen tussen lokale, sociale organisaties en landbouw(st)ers verkend worden door bijvoorbeeld lokale reststromen te verwerken tot nieuwe producten.

ACTIE - Recreatie

Bij recreatie kan lokale voeding zijn weg vinden door landbouw(st)ers samen te brengen met organisatoren van kampen, evenementen en toeristische activiteiten om te verkennen hoe ze mogelijk kunnen samenwerken.

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst
Duurzaamheids-
ambtenaar,
Dienst Budget &
Overheidsopdrachten**

Andere: organisatoren van evenementen (carnaval e.a.), concessionarissen, Lekker Oost-Vlaams van EROV Prov. Oost-Vl.

S.1

inschatting: €3.000/jaar (en personeel 5d/jaar)

subsidie prov. OVL- promotie van streekproducten

Korte termijn

**Stad Aalst
Duurzaamheids-
ambtenaar**

Andere: onderwijsinstellingen, subsidies en Lekker Oost-Vl. van EROV Prov. Oost-Vlaanderen, Steunpunt Korte Keten, educatieve partners (Rikolto, GoodPlanet, de Boerekreek, Velt), landbouw(st)ers die inzetten op verbreding, kamporganisatoren

S.4

Link Voedselplan Oogst-Vlaanderen - actie 4.4

inschatting: €3.000/jaar (en personeel 5d/jaar)

subsidie prov. OVL- promotie van streekproducten

Minstens de helft van de eetstanden op de Gentse Feesten is vegetarisch

Beleef de boerderij is netwerk van bezoekboerderijen in Oost-Vlaanderen. Ze ontvangen scholen en groepen op de bezoekboerderij. Daarbij worden ze begeleid en ondersteund door de Provincie Oost-Vlaanderen.

subsidiekanalen:

<https://oost-vlaanderen.be/ontspannen/Oost-Vlaamse%20hoeve-%20en%20streekproducten/subsidie-voor-de-promotie-van-oost-vlaamse-streekproducten.html>

<https://oost-vlaanderen.be/leren/activiteiten-voorklassen/een-boerderij-of-serre-bezoeken/subsidie-voor-scholen-die-een-bezoek-brengen-aan-een-actief-land.html>

<https://oost-vlaanderen.be/internationaal-samenwerken/mondiale-solidariteit/subsidies/subsidie-voor-educatief-en-informatief-aanbod-ter-ondersteuning-.html>

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

TOELICHTING ACTIEPLAN

S.4 Zet in op lokale producten voor aankopen door de overheid

Ambitie 1: Maak korte keten initiatieven kenbaar

MJP

(reeds in uitvoering door stad)

De overheid kan het goede voorbeeld geven en de eigen aankopen als een hefboom gebruiken voor lokale productie. De stad kan voor voeding in haar scholen, cafetaria's, rusthuizen, op studiedagen of recepties, ... kiezen voor lokale en duurzame producten. Inspiratie kan gehaald worden uit het voedselplan van de provincie Oost-Vlaanderen en de stad Gent die hierin koplopers zijn.

ACTIE 1 - Maak een overzicht van bestaande bestekken
Aangezien de stad Aalst al stappen heeft gezet om lokale en duurzame aankopen te doen, kan een overzicht opgemaakt worden van de bestekken waar reeds lokale en duurzame voeding werd aangekocht.

ACTIE 2 - Formuleer duurzaamheidscriteria
Op basis van het overzicht kunnen duurzaamheidscriteria en bijhorende ambities afgebakend worden om in toekomstige bestekken mee op te nemen.

ACTIE 3 - Verkennend marktonderzoek
De haalbaarheid van deze doelstellingen en duurzaamheidscriteria kan via een verkennend onderzoek op de markt afgetoetst worden.

De stad Aalst kan ondersteuning zoeken, zodat lokale producenten samen kunnen werken om op dergelijke overheidsopdrachten in te dienen.

Aalsterse landbouw(st)ers missen op dit moment een netwerk van landbouw(st)ers. Ze hebben geen weet van wie er allemaal actief is in de sector. De stad kan het initiatief nemen om ontmoetingsmomenten tussen landbouw(st)ers op regelmatige basis te organiseren, zodat er aan dit netwerk gebouwd kan worden. Op deze ontmoetingsmomenten kunnen inspirerende presentaties gegeven worden over bepaalde concepten uit de korte keten of kunnen andere actoren zoals lokale handelaars uitgenodigd worden. Een andere activiteit kan ook een bedrijfsbezoek zijn, waar landbouw(st)ers niet alleen elkaar maar ook elkaars bedrijf beter leren kennen. Tot slot kan vanuit de stad procesfacilitatie aangeboden worden om landbouw(st)ers gericht te laten werken rond samenwerkingen.

Q ! S.5 Versterk het netwerk van landbouw(st)ers en moedig landbouw(st)ers aan om samenwerkingsverbanden op te starten

Ambitie 2: Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument

REFERENTIES

Middellange termijn

Stad Aalst
Duurzaamheids-
ambtenaar,
Dienst Omgeving
team Natuur en
Duurzaamheid,
Dienst Budget &
Overheidsopdrachten

Andere: Lokaal
Voeselplan van Prov.
Oost-Vl., Lunch met LEF
van Wervel vzw, VVSG
(wetgeving)

opname binnen de
huidige werking
(inschatting 10 dagen)

Middellange termijn

Stad Aalst Dienst
Economie, Steunpunt
Korte Keten

Andere: ILVO,
landbouw(st)ers,
landbouworganisaties

B.o

€ 2.000/jaar

opname binnen de
huidige werking
(inschatting 12 dagen)

Stad Gent biedt sinds 2017 gezonde, lokale en duurzame schoolmaaltijden aan

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

TOELICHTING ACTIEPLAN

S.6 Bouw aan nieuwe marktplaatsen en afzetmarkten voor korte keten op vaste momenten en strategische plaatsen

Ambitie 2: Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument

S.7 Werk aan logistieke samenwerkingen met producenten en logistieke actoren die het efficiënter en duurzamer maken om lokale voeding te verkopen

Ambitie 2: Maak het kiezen voor korte keten gemakkelijk voor lokale producent en consument

MJP

ACTIE 1 - Locatie-onderzoek

Producenten geven aan dat de lokale boerderijen niet altijd even vlot toegankelijk zijn voor inwoners van de binnenstad. De stad kan ondersteuning geven door samen met partner(s) te bekijken waar goede voedselhubs mogelijks georganiseerd kunnen worden in de kernstad en in de deelgemeenten. Deze potentiële locaties dienen geëvalueerd te worden op basis van:

- hun afzetmogelijkheden;
- de bereikbaarheid voor de producenten;
- de vlotte bereikbaarheid voor bewoners.

ACTIE 2 - Organisatie

Per locatie dient bekeken te worden of deze locatie eerder geschikt is voor een logistiek knooppunt waar boeren kunnen leveren of voor een verkooppunt en marktplaats voor het bredere publiek. Met de geïnteresseerde partijen kan bekeken worden hoe deze marktplaatsen kunnen uitgebraat worden, wat de randvoorwaarden voor succes zijn en hoe de organisatie kan worden opgezet.

ACTIE 3 - Promotie

Ten slotte kan de stad Aalst inzetten op stedelijke promotie voor deze marktplaatsen, zodanig dat deze kenbaar gemaakt worden bij het publiek.

Grote afnemers moeten aangemoedigd worden om lokale producten uit de streek aan te kopen en te promoten. Vanuit de stad kan eerst de samenwerking met bestaande actoren die voeding verkopen zoals lokale handelaars, hoevewinkels, supermarkten, sportclubs, ... onderzocht worden. Vervolgens kunnen de logistieke stromen van voeding in en rond de stad bekeken worden en kunnen synergieën voor de lokale ketens verkend worden. Daarnaast kan de stad partijen ondersteunen die initiatieven nemen tot smaak- en ontmoetingsmomenten zodat lokale handelaars de lokale producten en producenten leren kennen.

REFERENTIES

Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Economie

Andere: marktorganisatoren, Voedselteams, Boeren en Buren, Lokaalmarkt, Linked.farm, boeren die reeds rechtstreekse verkoop doen

opname binnen de huidige werking (inschatting 15 dagen)

pas in 2de fase

Middellange termijn

Steunpunt Korte Keten

Andere: Stad Aalst Dienst Economie, studie POM en subsidies van Prov. Oost-Vl., ILVO, retail, Linked.farm, horecazaken en -verenigingen, Unizo, VOKA

€ 1.000/jaar

opname binnen de huidige werking (inschatting 15 dagen)

subsidies Provincie Oost-Vl. - EROV - POM

Wekelijkse boerenmarkt wordt gekoppeld aan bedrijf. Toenemende aandacht voor gezonde voeding in de wereld van de arbeid

Vanier is digitaal korte keten platform voor boeren/lokale producenten en winkeliers/horeca/grootkeuken

SCHAKELS IN LOKALE LANDBOUWKETEN

TOELICHTING ACTIEPLAN

S.8 Bied kansen voor meer vooruitstrevende vormen van stadslandbouw door een open landbouwblik op planningsinstrumenten

Ambitie 3: Zet in op meer ruimte voor stadsgerichte, duurzame voedselproductie

MJP

S.9 Verken het potentieel van een grootser voedsellandschap in de regio van de Faluintjes

Ambitie 3: Zet in op meer ruimte voor stadsgerichte, duurzame voedselproductie

Indien de stad Aalst op lange termijn kansen wil bieden aan stadslandbouw, dient de stad op de hoogte te zijn van de nieuwe vormen van stadslandbouw bij ondernemers. De huidige wetgeving van het vergunningenbeleid houdt op dit moment vaak geen rekening met vooruitstrevende vormen van stadslandbouw zoals daktuinen, vertical farming, ... in bv. industriegebied. Als de stad op lange termijn hier kansen aan wil bieden, dan is wenselijk om vanuit een open landbouwblik proactief aan de slag te gaan met stadsontwikkelingsprojecten waar ruimte voorzien wordt voor nieuwe vormen van landbouw door randvoorwaarden op te nemen. Ook in ruimtelijke planningsinstrumenten zoals een RUP, een verordening, ... kunnen randvoorwaarden opgenomen worden. Mogelijke randvoorwaarden kunnen zijn:

- het oprichten van constructies op het dak;
- de grootte van dakoppervlakten;
- de bereikbaarheid van het dak;
- de gemeenschappelijke groenruimtes.

Daarnaast kunnen subsidies voorzien worden en bijkomende ondersteuning vanuit de stad voor nieuwe vormen van landbouw, waarbij experimenteeruimte actief ondersteund wordt.

De omgeving van de Faluintjes (deel van strat. project Ere bald Kravaalbos) vormt een waardevol landschap gegeerd door de recreant en in de nabijheid van de stad Aalst. Het ontleent zich als een toekomstig voedsellandschap. In een voedsellandschap is aandacht voor een leefbare landbouw, waarbij de focus ligt op voedselproductie in harmonie met het omliggende waardevolle landschap. Andere acties zoals het introduceren van een afzetmarkt, het opzetten van een netwerk van landbouw(st)ers, ... kunnen de aanzet geven om een groter openruimtegebied af te bakenen waar lokale samenwerkingen verschillende uitdagingen aanpakken: lokale voedselproductie en -verkoop, een mooier landschap, meer biodiversiteit, klimaatmaatregelen, toegankelijkheid van het platteland en bijhorende beleving, productie van hernieuwbare energie, goed bodem- en waterbeheer, ...

ACTIE 1 - Activeren kerngroep Voedsellandschap

Polsen naar de interesse in het voedsellandschap onder de landbouw(st)ers (vb. activeren en verruimen werkgroep Landbouw ooit opgestart i.k.v. strat. project Ere bald) en betrokken actoren Vervolgens gezamenlijke oefening naar de afbakening van het gebied waar een voedsellandschap kan worden uitgebouwd.

ACTIE 2 - Uitwerken visie van een multifunctioneel voedsellandschap

Zet gericht de expertise en ondersteuning van bovenlokale actoren in om gezamenlijk te onderzoeken waar potentieel zit en hoe hieraan een langetermijntraject kan rond worden uitgetekend.

REFERENTIES

Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Planning

Andere: input vanuit Steunpunt Korte Keten, Lokaal Voedselplan van Prov. Oost-Vl., bedrijven, andere actoren met ruimtepotentieel

link Klimaatactieplan 2030 - actie 1.12

opname binnen de huidige werking (inschatting 10 dagen)

pas in 2de fase

Middellange termijn

Provincie Oost-Vlaanderen

Andere potentiële partners: landbouw(st)ers, Regionaal landschap Erembald Schelde Durme (strat. project Erembald tot Kravaalbos, VLM, stad Aalst, ILVO, landbouworganisaties, Natuurpunt, Steunpunt Korte Keten

M.12 Link Voedselplan Oogst-Vlaanderen - actie 3.4

personeelskost (0,25 VTE)

subsidie op komst? (contact VLM)

Dakboerderij PAKT in Antwerpen is een stadslandbouwproject op daken van pakhuizen

Er dient onderzocht te worden in welke mate deze actie vorm kan krijgen binnen de doelstellingen van het Regionaal Landschap Schelde-Durme. De piste van het voedsellandschap Erembald tot Kravaalbos vindt aansluiting bij de ambities van de provincie Oost-Vlaanderen opgenomen in het Oost-Vlaams voedselplan Oogst-Vlaanderen.

Inspiratiegids voedsellandschappen VLM

3.2. Overzicht actielijst

De acties voor de bouwsteen 'meervoudig en doordacht ruimtegebruik' zijn verdeeld onder vier ambities:

1. Werk aan een klimaatrobuust watersysteem;
2. De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte ;
3. Bouw aan een diverser productielandschap;
4. Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering (klimaatrobuust, circulair, natuurinclusief, agro-ecologisch).

Onder elke ambitie zijn de actieplannen opgenomen. Elke actieplan is opgedeeld in concrete acties. Vijf actieplannen zijn als prioritair aangeduid voor de bouwsteen 'Meervoudig en doordacht ruimtegebruik' (zie in lichtgroen aangeduide acties in de nevenstaande tabel). Prioritaire acties dienen in de komende 2 jaar opgestart te worden. Alle andere acties situeren zich op (middel)lange termijn. Enkele acties die voorkomen in de tabel zijn tijdens de opmaak van het landbouwbeleidsplan reeds opgestart. Een aantal andere acties (vaak plannen zoals het beheerplan voor beheer en onderhoud van KLE of een bekenplan) zijn (vaak verplichte) taakstellingen die het landbouwbeleidsplan onder de aandacht wenst te brengen omwille van het belang voor de landbouw.

OVERZICHT ACTIEPLANNEN

INITIATIEFNEMER

MEERVOUDIG EN DOORDACHT RUIMTEGEBRUIK		
<i>AMBITIE 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem</i>		
! M.1	Werk vanuit een geïntegreerde blik aan een bekenplan voor een robuust watersysteem <i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	Stad Aalst - Dienst Openbare Werken
! M.2	Onthard de open ruimte ten voordele van een goede waterhuishouding	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.3	Maak een integraal water- en droogteplan op <i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	Stad Aalst - Dienst Openbare Werken
M.4	Stimuleer een goed bodembeheer - actieplan koolstofneutrale landbouw	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid
M.5	Maak een erosiebestrijdingsplan op (en bied ondersteuning via een erosiecoördinator of bedrijfsplanner)	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid
M.6	Stimuleer een slim watergebruik bij landbouw(st)ers	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid

AMBITIE 2: De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte

! M.7	Verhoog de biodiversiteit in nauwe samenwerking met de landbouw(st)er	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.8	Koppel bosuitbreiding aan strategische plekken waar het de landbouw versterkt <i>(reeds in uitvoering door stad)</i>	Stad Aalst - Dienst Economie / Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.9	Stimuleer agroforestry als teeltsysteem	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.10	Werk aan een beeldkwaliteitsplan met oog voor landschappelijke integratie van bebouwing en infrastructuur in de open ruimte	Stad Aalst - Dienst Omgevingsbeleid Planning

AMBITIE 3: Bouw aan een diverser productielandschap

M.11	Stimuleer het gebruik van duurzame energiebronnen	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.12	Bouw de Faluintjes uit als een beleefbaar lokaal voedsellandschap <i>(reeds in uitvoering door Regionaal Landschap)</i>	Provincie Oost-Vlaanderen

AMBITIE 4: Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering (klimaatrobuust, circulair, natuurinclusief, agro-ecologisch)

Q! M.13	Ondersteun een duurzame transitie door de uitbouw van een Lerend Netwerk	Stad Aalst - Dienst Economie i.s.m. Dienst Natuur & Duurzaamheid
! M.14	Bied ondersteuning aan lokale bedrijven op weg naar een duurzame bedrijfsvoering	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid
M.15	Zet duurzame inspanningen van de landbouw die bijdragen aan een kwaliteitsvolle open ruimte in de kijker	Stad Aalst - Dienst Marketing & Communicatie
M.16	Onderzoek actief koppelkansen tussen landbouw(st)ers (onderling) en met andere ondernemers op weg naar een circulaire bedrijfsvoering	Stad Aalst - Dienst Natuur & Duurzaamheid

! M.1 Werk vanuit een geïntegreerde blik aan een bekenplan voor een robuust watersysteem

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

Waterlopen vormen een belangrijk onderdeel om de effecten van de klimaatverandering in de toekomst beter te kunnen opvangen. Het **bekenplan** omvat enerzijds een inventarisatie van alle beken en waterlopen, en anderzijds uit concrete inrichtings- en beheervoorwaarden.

ACTIE 1 - Inventarisatie van alle beken en waterlopen (KT)

De stad heeft recent een bestek uitgeschreven om een digitale atlas van de beken en waterlopen alsook een aantal belangrijke private grachten op het grondgebied van Aalst (dus ook in de landbouwkouters) te inventariseren. Belangrijk is dat het bekenplan benaderd wordt vanuit een geïntegreerde en ruime blik.

ACTIE 2 - Opmaak inrichtings- en beheervoorwaarden (KT)

De inrichtings- en beheervoorwaarden kunnen bijvoorbeeld gaan over het controleren van drainagesystemen rondom de beken alsook over het voorzien van een bufferstrook van enkele meters rond de beken waar kerende bodembewerking en mestopslagplaatsen niet mogen plaatsvinden. Deze bufferstroken worden zoveel mogelijk onthard en vergroend. Daarnaast kan er aandacht gaan naar de watervraag/-aanbod van de landbouw(st) er door water lokaal op te slaan in de winter, water op te houden aan de bron (vb. bronbosgebieden), stuwen te plaatsen langsheen grachten of op regelbare drainagesystemen in te zetten. Niet alleen levert dit voordelen op voor de landbouw, maar ook win-wins voor de biodiversiteit en de natuur.

ACTIE 3 - Pilotproject lanceren (geen prioriteit - MLT)

Het bekenplan kan een eerste uitvoering krijgen op het terrein door een pilotproject te organiseren waarbij één beek (bv. in het Land van Nieuwerkerken) wordt uitgewerkt en wordt beheerd.

Noot: momenteel loopt er een opdracht voor het opmaken van een Atlas waterlopen Aalst

REFERENTIES

Korte/Middellange termijn

**Stad Aalst
Dienst Openbare
Werken, Dienst
Economie, Dienst
Omgevingsbeleid
Natuur &
Duurzaamheid**

Andere: Provincie
Oost-Vlaanderen dienst
Integraal Waterbeleid,
Boerennatuur
Vlaanderen, Loket
Onderhoud Buitengebied
Regionaal Landschap,
Landbouwraad

M.3
link Klimaatactieplan
2030 - actie 2.2

€90.000 voor
inventarisatie Aalsterse
waterlopen uit bestek
dienst openbare werken
(actie 1 en 2 reeds
aangezet)

! M.2 Onthard de open ruimte ten voordele van een goede waterhuishouding

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

M.3 Maak een integraal water- en droogteplan op

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

Ruimte voor water is belangrijk in functie van een goede waterhuishouding. Een integraal onthardingsbeleid in de open ruimte draagt bij aan de sponswerking van het landschap, en schept bijgevolg betere condities voor de landbouw. In het kader van de Blue Deal worden onthardingsingrepen van een gemeente gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. Vanuit een onthardingsvisie kan de stad Aalst 'slim' ontharden met grotere winsten als gevolg. Er is nog een groot potentieel om (gedeeltelijk) te ontharden op private en publieke eigendommen in zowel dorpen (vb. nabij Nieuwerkerken) als in het open landschap bv. (leegstaande) landbouwbedrijven, (zonevreemde) particuliere percelen, lokale weginfrastructuur, ... Door het terug openleggen van en/of voldoende ruimte geven aan waterlopen, het maximaal ontharden, en het inzetten op zoveel mogelijk waterdoorlatende materialen, kan water infiltreren en langer vastgehouden worden. Dit levert rechtstreekse en positieve effecten op voor de landbouw zoals minder overstromingen en een grotere biodiversiteit.

ACTIE - Opmaak onthardingsvisie (duurzaamheidsambtenaar)

Visie kan het volgende omvatten: 1) ontharden in dorpskernen Nieuwerkerken en terug ruimte geven aan beekvalleien, 2) onthardingscan lokaal wegennet (contact: Breekijzer vzw), 3) bijkomende verharding in agrarisch gebied voorkomen ten voordele van de landbouw (contact: Boer Ruimte Veld).

De Blue Deal stelt dat een gemeente vanaf 2024 dient te beschikken over een ambitieus hemelwater- en droogteplan om nog in aanmerking te komen voor watergerelateerde subsidies. Het waterplan reikt verder dan een hemelwater- en droogteplan omdat de uitdagingen niet alleen liggen bij het hemel- en grondwater maar ook liggen in relatie van water tot zijn omgeving (stedelijk en ander weefsel, ecologie, leefbaarheid, groenblauwe netwerken, ...). Het waterplan heeft betrekking op het volledige grondgebied inclusief het landbouwgebied en bekijkt de volledige waterproblematiek en droogte. Aalst heeft maar beperkt problemen rond erosie, maar wel met een aantal wateroverlastproblematieken door snel afstromend water van akkerland ter hoogte van het Land van Nieuwerkerken en het rasterlandschap. Wat droogte betreft, moet er ook aandacht gaan naar drainage voor zowel open grachten als ondergronds leidingwerk. Het integraal waterplan vormt de handleiding voor de ontwerp- en beheerkeuzes van het publiek en privaat terrein en zal een investeringsplan op de lange termijn bevatten. Door de aanwezige water- en droogteproblematiek op het grondgebied dient waterinfiltratie (peilgestuurde drainage) en erosiebestrijding de aandacht te krijgen, zodanig dat het afstromend water in de toekomst ingeperkt wordt.

Noot: op heden is de betrokken dienst reeds van start met de opmaak van een Integraal Waterplan Aalst

REFERENTIES

Korte/Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid

Andere: Vergunningen & Wonen, Planning, Openbare werken, Prov. Oost-Vl., Vlaamse overheid, Breekijzer vzw, Dep. Omgeving (Krokusakkoord)

B.12, M.4, M.6
link Klimaatactieplan 2030 - actie 1.2

€50.000 voor opmaak van onthardingsvisie

subsidies Blue Deal

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Openbare Werken

Andere: Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid, polderbestuur Beneden-Polder, CIW, Vlario, ...

M.1
Link Klimaatactieplan 2030 - actie 4.6

€260.000 voor opmaak integraal waterplan uit bestek dienst openbare werken

Breekijzer vzw is een open kennis- en praktijkcentrum rond ontharding van lokale wegenet en biedt dienstverlening op maat aan voor gemeenten. Een eerste pakket die men aanbied is de begeleiding van lokale overheden bij de opmaak van een actieplan om de overtollige en overmaatse lokale wegen stelselmatig te ontharden en vergroenen. (breekijzer.be)

MEERVOUDIG EN DOORDACHT

RUIMTEGEBRUIK

TOELICHTING ACTIEPLAN

M.4 Stimuleer een goed bodembeheer - actieplan koolstofneutrale landbouw

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

M.5 Maak een erosiebestrijdingsplan op (en bied ondersteuning via een erosiecoördinator of bedrijfsplanner)

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

Een goede bodemzorg gaat hand in hand met een goede bodemkwaliteit en is noodzakelijk in functie van de klimaatverandering. Een duurzaam bodembeheer zorgt voor minder droogte, minder erosie en voor meer wateropslag. Naast een goed gebruik van de bodem zijn juiste teelttechnieken van cruciaal belang. Een goede bodem slaat namelijk organische koolstof op en heeft een invloed op alle bodemprocessen, omdat het bepaalt hoeveel water en nutriënten de bodem kan opnemen. Bijgevolg kunnen landbouw(st)ers met een hoger gehalte aan koolstof in de bodem genieten van meer gewasopbrengsten. In samenwerking met de landbouw(st)ers kan een actieplan koolstofneutrale landbouw opgemaakt worden, waarin een aantal algemene maatregelen vastgelegd worden zoals niet-kerende bodembewerking, vruchtwisseling, regels rond bemesting, inbreng van organisch materiaal in bodem, ...

ACTIE 1 - Eisen aan de pacht stellen als eigenaar van publieke landbouwgronden (link opmaak pachtovereenkomst - B.7)

ACTIE 2 - Leertraject opzetten door de organisatie van een excursiedag. De stad kan ten aanzien van een initiatiefnemer of organisatie daarbij een ondersteunende rol opnemen. Op deze excursiedag worden pilootprojecten bezocht samen met geïnteresseerde landbouw(st)ers. Landbouw(st)ers kunnen zich laten inspireren door voorbeelden rond het toepassen van technieken rond een goed bodembeheer en de effecten hiervan op de bedrijfsvoering.

Een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan identificeert en beschrijft de prioritaire knelpunten en bepaalt brongerichte maatregelen om de erosieproblemen in deze knelpunten op te lossen. Voor de opmaak van dit erosiebestrijdingsplan kan de gemeente subsidies krijgen van de Vlaamse overheid. Daarnaast kan een erosiecoördinator (via het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek) de gemeente ondersteunen bij erosiebestrijdingswerken of bij het opstellen van een subsidiedossier. Hoewel er op dit moment weinig erosiegevoelige percelen aanwezig zijn in Aalst, is de opmaak van een erosiebestrijdingsplan niet onbelangrijk. Het beperkt aantal getroffen landbouw(st)ers in Aalst kunnen pas beroep doen op subsidies als er een erosiebestrijdingsplan beschikbaar is. Landbouw(st)ers kunnen via de ecoregelingen van het Departement Landbouw & Visserij subsidies verkrijgen voor inzaaien van kruidenrijk grasland of biodiversiteitsvriendelijke teelten, voor het voeren van een ecologisch beheer van grasland, ... Daarnaast kunnen landbouw(st)ers beroep doen op vrijblijvend advies en gratis begeleiding van een erosiecoördinator op hun bedrijf.

REFERENTIES

Middellange termijn

**Stad Aalst Dienst
Omgevingsbeleid
Natuur &
Duurzaamheid**

Andere: Boerenatuur
Vlaanderen, Inagro,
Provinciaal Centrum
voor Milieuonderzoek,
Provinciaal Proefcentrum
voor de Groenteteelt
Oost-Vl., ILVO,
landbouw(st)ers

M.2, M.7 en M.13
Link Klimaatactieplan
2030 - actie 3.2

€
(organisatie excursiedag
+ gidsen), overige
binnen personeelkost
van gemeente

Middellange termijn

**Stad Aalst Dienst
Omgevingsbeleid
Natuur &
Duurzaamheid**

Andere: VMM
(afstromingsmodel
sedimenten), Dept.
landbouw & Visserij,
Vlaamse overheid,
Provinciaal Centrum
voor Milieuonderzoek,
Provinciaal Proefcentrum
voor de Groenteteelt
Oost-Vl., ILVO

€€

subsidiesteun (12,5
euro/ha plangebied)
Departement omgeving

Inspirerende voorbeelden kan men zoeken bij onderzoek en pilootprojecten die reeds zijn gevoerd rond een goed bodembeheer door actoren zoals het Provinciaal centrum voor Milieuonderzoek (PCM), het Provinciaal Proefcentrum en het ILVO

Ref. Beernemse koolstofboeren is een pilootproject waarbij landbouw(st)ers technieken toepassen om koolstofopslag in de bodem te bevorderen.

M.6 Stimuleer een slim watergebruik bij landbouw(st)ers

Ambitie 1: Werk aan een klimaatrobuust watersysteem

MJP

De stad informeert en ondersteunt landbouw(st)ers bij het toepassen van een doordacht watergebruik om periodes van droogte op te vangen:

- slim watergebruik stimuleren bij landbouw(st)ers en bedrijven (hergebruik van regenwater en gezuiverd afvalwater, inzet op droogte-tolerante gewassen, ...)
- infiltratie van hemelwater bevorderen (ontharden (link M.2), ...)
- sponswerking landschap verhogen (o.a. toepassen van een goed bodembeheer - link actie M.4)
- inzetten op vertraagde afvoer van water (vb. regio Nieuwerkerken)

Daarnaast kunnen landbouw(st)ers op hun bedrijf een waterscan door de Boerenbond laten uitvoeren om een objectief beeld te krijgen van hun watergebruik. De scan stelt op basis van de resultaten slimme investeringen in waterbesparing, alternatieve waterbronnen, duurzame waterproductie en duurzaam watergebruik voor. Parallel met de opmaak van voorliggend beleidsplan is een project lopende bij de Provincie Oost-Vlaanderen waar de waterbeschikbaarheid van alternatieve waterbronnen zoals RWZI voor de Oost-Vlaamse land- en tuinbouwsector in kaart wordt gebracht. Doel is om dit overzicht digitaal aan te bieden via de website van het Waterportaal. Op die manier krijgt de landbouw(st)er bij waterschaarste een helder overzicht in welke waterbronnen in de buurt van zijn perceel beschikbaar zijn en wat de voorwaarden zijn om dit water te gebruiken.

ACTIE 1 - Organisatie van gesprekstafel voor landbouw(st)ers (trekker: provincie Oost-Vlaanderen - link actie 29 - Droogteactieplan 2021)

ACTIE 2 - Advies en ondersteuning bieden via de organisatie van een excursie naar landbouwbedrijven met oog voor klimaatrobuuste maatregelen. De stad neemt daarbij een ondersteunende rol op.

ACTIE 3 - Uitwerken voorstel na.v. mogelijke subsidie-oproepen voor de landelijke gebieden met een water/droogte uitdaging zoals de zone rond Nieuwerkerken of het rasterlandschap.

REFERENTIES

korte termijn

Stad Aalst Dienst Natuur & Duurzaamheid

Prioritaire partner:

Provincie Oost-
Vlaanderen

Andere partners:

Stad Aalst Dienst
Openbare Werken,
Dienst Omgevingsbeleid,
Dienst Vergunningen en
Wonen, Boerenbond,
Vlaamse overheid

M.4, M.2

Link Klimaatactieplan
2030 - actie 3.2, 3.3 en
6.8

Link Droogteactieplan
Prov. Oost-Vl. - actie 3

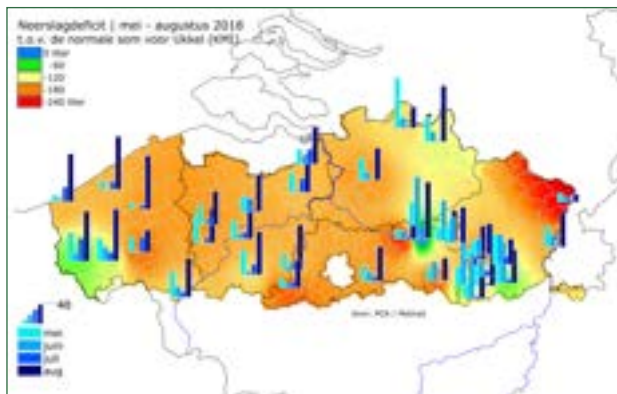
€ (excursie), overige
binnen personeel - en
werkingskosten van
gemeente (contact
opnemen) en prov.
Oost-Vlaanderen
(organisatie
debatstafel(s))

bewaken subsidie
oproepen

Agro Waterloket Limburg is een aanspreekpunt voor informatie, inspiratie en advies over duurzaam waterbeheer in landbouwbedrijven

Provincie Oost-Vlaanderen gaat alternatieve waterbronnen in kaart brengen. Zo kan elke landbouw(st)er in tijden van waterschaarste bekijken welke waterbronnen er in de buurt van zijn perceel beschikbaar zijn en welke de voorwaarden zijn om dit water aan te wenden.

Ref. Infomarkt 'Boeren op peil' i.s.m. onder meer Water+land+schap informeert en ondersteunt landbouw(st)ers m.b.t. klimaatrobuuste maatregelen.

Water+ Land+ Schap

! M.7 Verhoog de biodiversiteit in nauwe samenwerking met de landbouw(st)er

Ambitie 2: De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte

Heel wat landbouw(st)ers zijn bereid om in te zetten op het verhogen van de biodiversiteit, maar missen vaak kennis en ondersteuning. De stad kan landbouw(st)ers aanmoedigen om biodiversiteitsmaatregelen toe te passen op landbouwpercelen door één van de volgende acties toe te passen.

ACTIE 1 – Duurzaamheidscriteria koppelen via gebruiksleenovereenkomst voor publieke landbouwgronden (zie actie B.8). Zo ambieert de stad dat de landbouw bijdraagt aan de agrobiodiversiteit als minimale eis.

ACTIE 2 – Onderzoek de mogelijkheden om een gebiedscoalitie op te starten tussen lokale landbouw(st)ers en natuur & beleid om gezamenlijke uitdagingen aan te pakken. De gebiedscoalitie vertrekt vanuit de uitdaging om het evenwicht tussen landbouw, water en natuur te verbeteren. Om deze uitdaging waar te maken, dienen partnerschappen, expertise en projectbudget betrokken te worden. De stad kan allereerst onderzoeken waar er interesse is om een dergelijke gebiedscoalitie op te richten (vb. regio Nieuwerkerke, Faluintjes of rasterlandschap) en welke mogelijke partners hiervoor kunnen samengebracht worden. De stad kan zich hierbij laten ondersteunen door de provincie om te peilen naar de interesse van de naburige gemeenten (grensoverschrijdende partnerschappen). Via participatie kan er in gesprek gegaan worden met lokale landbouw(st)ers en natuurorganisaties om maatregelen te organiseren die de biodiversiteit kunnen vergroten en hierbij de nodige ondersteuning bieden.

ACTIE 3 – Zet in op communicatie en draagvlakopbouw door demodagen. Zet gericht in om vanuit de lokale uitdagingen die er liggen te communiceren naar de lokale landbouw(st)ers om het draagvlak rond deze biodiversiteitsmaatregelen te vergroten. Via bedrijfsbezoeken bij landbouw(st)ers kunnen demo-maatregelen rond biodiversiteit getoond worden aan andere landbouw(st)ers. Deze demodagen kunnen opgehangen worden aan specifieke thema's die bijvoorbeeld in de landbouwateliers reeds aan bod kwamen: droogte in het rasterlandschap, duurzaam bodembeheer voor een veerkrachtige landbouw, ...

ACTIE 4 – Subsidiestelsel afstemmen op (inter)gemeentelijk beheerplan voor KLE's : Door de opmaak van een (inter)gemeentelijk beheerplan voor het beheer en onderhoud van KLE's, kan de stad haar subsidiestelsel laten afstemmen op deze beheersvisie en de noden van de landbouw(st)ers.

REFERENTIES

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid, Dienst Onderhoud Openbaar Domein en Logistiek, Dienst Economie

Andere: VLM, Natuurpunt, Regionaal Landschap, vorming door Boerenatuur Vlaanderen, subsidies Vlaams niveau zoals VLIF-steun, landbouwraad, Groepsaankoop plantgoed Prov. Oost-Vl.

M.9, B.12
Link Klimaatactieplan 2030 - actie 3.4 en 3.5

personeelkost binnen huidige werking (link actie B.o)

niet-productieve investeringssteun (VLIF-steun); Beplant het landschap (contact Regionaal Landschap Schelde-Durme)

{beek.boer.bodem} is een gebiedscoalitie voor de Kleine netevallei waar samengewerkt wordt rond een menu aan klimaatmaatregelen voor landbouwgronden en steun aan landbouw(st)ers op het terrein

Nieuwe (pre)eco-regelingen

Op 10 september 2021 keurde de Vlaamse Regering het Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de regels om subsidies te verlenen voor de uitvoering van maatregelen met een gunstig effect op milieu, klimaat of biodiversiteit definitief goed. In 2022 kan als overgang naar de ecoregelingen al worden ingestapt op 5 mogelijke pre-ecoregelingen. (bron: <https://lv.vlaanderen.be/nl/subsidies/perceelsgebonden/pre-ecoregelingen>)

M.8 Koppel bosuitbreiding aan strategische plekken waar het de landbouw versterkt

Ambitie 2: De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte

MJP

(reeds in uitvoering door stad)

Net zoals heel wat andere gemeenten zet Aalst de laatste jaren sterk in op bijkomende bebossing om te beantwoorden aan de prangende klimaatdoelstellingen (Klimaatactieplan Aalst). Ook het landbouwbeleidsplan ondersteunt de aanplant van bomen in de open ruimte met oog voor het versterken van een toekomstbestendige landbouw (zie ook actie M. 9). Ondanks de noodzakelijke doelstelling gaat dit ook wel eens ten koste van vruchtbare landbouwgrond. Wanneer voor het aanplanten van nieuwe bomen/boskernen gekeken wordt naar de landbouwbestemming dient men de keuze van de locatie en de aanplanting zo optimaal mogelijk af te stemmen met de noden vanuit de landbouwsector. Door bebossing in landbouwgebied op strategische locaties in te zetten, kan het net de landbouw in zijn functioneren versterken (o.a. agro-ecologische doelstellingen en een robuust watersysteem mee helpen realiseren) bovendien bijdragen aan de natuur en een kwalitatief landschap: vb. bijkomende bomen nabij brongebieden houden water langer vast in droge periodes, agroforestry in een bocagelandschap verhoogt de productiewaarde en biedt de nodige schaduw aan dieren, ... Een heldere stappenplan en indien noodzakelijk een open dialoog met de betrokken spelers in het landbouwgebied (en in de eerste plaats de landbouwsector) is hier zeer belangrijk. Voor bebossing in landbouwgebied is adviesverlening tot verkrijgen van een vergunning nodig. Volgend te hanteren stappenplan is hierbij van toepassing:

STAP 1 - De vraagstelling kadert binnen een ecologische doelstelling. Bijkomende bebossing heeft de voorkeur op percelen die een relatie hebben of kunnen uitbouwen met een reeds bestaande boskern (vb. Kravaalbos, Kluisbos, stadsbos Ten Bos (link Groenpool en strategisch project Erembald tot Kravaalbos), ..) en zo helpen om een meer robuuste en ecologische boskern te realiseren door inbreiding, aangrenzende uitbreiding en/of verbinding van gescheiden gelegen boskernen.

STAP 2 - Vanuit landbouwperspectief afdtoetsen aan volgende 'harde' criteria: bestemming van het perceel is niet gelegen in HAG en is niet verpacht of de pacht werd met een minnelijke schikking beëindigd. Volgende 'zachte' criteria zijn richtinggevend: vermijden van biologisch waardevol grasland, historisch permanent grasland of ruigtevegetatie, vermijden van vruchtbare landbouwgronden (vb. open kouters - Ferrariskaart en bodemkaart als leidraad).

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie & Dienst
Omgevingsbeleid
team Natuur &
Duurzaamheid, Dienst
Vergunningen &
Wonen**

Andere: Regionaal
Landschap, Bosloket,
Bosgroep Midden
Oost-Vlaanderen, ANB,
natuurverenigingen
zoals Natuurpunt,
landbouwradaad

B.0 en B.2

Link Klimaatactieplan
2030 - actie 2.4

personeelkost binnen
huidige werking
(link actie B.0)

Nevenstaande criteria opgenomen in het stappenplan zijn gebaseerd op de huidige advisering vanuit de dienst Economie, het beoordelingskader van het Dep. Landbouw en Visserij en de criteria opgenomen in het strategisch project, Landschap van Erembald tot Kravaalbos en de Groenpoolstudie.

STAP 3 - De aanvraag dient zo goed mogelijk aan te sluiten op bestaande bosgebieden. Sluit de grond aan bij een bestaande boskern dan is overgaan tot bebossing, met respect voor de omliggende landbouwfunctie mogelijk. Er is een vraag tot bebossing: hoe kunnen we met de vraag tot bebossing ook de landbouwsector ten goede komen (lokaliseren van lokale vraagstukken)?

- Aandacht voor blijvende of betere bereikbaarheid van bestaande en omliggende landbouwgronden;
- Versterken van de aaneengeslotenheid van landbouwgrond (percelen);
- Voorkeur voor het aanplanten van brongebieden of langsheen beek- en waterlopen om waterhuishouding t.a.v. (ook) landbouw te versterken;
- streven naar grondenruil die niet of moeilijk integreerbaar zijn in een gangbare landbouwbedrijfsvoering, vb. omwille van geïsoleerde ligging, perceelsgrootte, vorm perceel, ...;
- Ferraris ter hand nemen als leidraad: voorkom het bebossen van de koutergebieden (grote aaneengesloten akkergebieden zonder KLE op de Ferrariskaart), streef naar het bebossen van bronbosgebieden (kleinschalige percelen of lineaire structuren die ondersteunend zijn voor een duurzaam (water)landschap: vb. voor het vasthouden van water);
- Kan de bosdoelstelling gekoppeld worden aan een vorm van productie, vb. voedselbos, begrazing, ...;
- Is samenwerking mogelijk met lokale landbouw(st)ers voor natuurbeheer?

REFERENTIES

M.9 Stimuleer agroforestry als teeltsysteem

Ambitie 2: De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte

MJP

Stimuleer gericht agroforestry mits een goede landschappelijke inpassing. Bij agroforestry of boslandbouw wordt de teelt van houtige gewassen (bomen of struiken) doelbewust gecombineerd met die van landbouwgewassen of vee. Het begrip agroforestry hanteren we in brede zin: zowel het planten van rijen bomen op een perceel als het aanbrengen van een lijn bomen op de perceelsrand. Het is een teelttechniek die een gunstig microklimaat oplevert, waardoor mede de effecten van klimaatverandering beter opgevangen kunnen worden. Landbouw kan genieten van een betere bodemstabiliteit en bodemvruchtbaarheid. De natuur op zijn beurt krijgt meer zorg en wordt meer divers door bv. natuurlijke bestuiving, akkerrandmaatregelen, ... Hierdoor verhogen de natuurwaarden aanzienlijk en wordt er voor meer natuurverbinding gezorgd. Het teeltsysteem kent veel uiteenlopende vormen en combinaties, waardoor op zoek gegaan kan worden (a.d.h.v. doordacht plannen en haalbaarheidsstudie) naar het meest geschikte en gewenste systeem op een bepaalde locatie. Naast de nodige ondersteuning en kennis is een ander belangrijk aandachtspunt de economische rendabiliteit. Agroforestry vraagt een (financiële) overbruggingsperiode, waardoor het interessant kan zijn om een aantal pilootprojecten te lanceren.

M.10 Werk aan een beeldkwaliteitsplan met oog voor landschappelijke integratie van bebouwing en infrastructuur in de open ruimte

Ambitie 2: De landbouw als mede-inrichter van de open ruimte

MJP

Om nieuwe projecten in de open ruimte te kunnen beoordelen en te sturen kan een beeldkwaliteitsplan opgemaakt worden. In dit beeldkwaliteitsplan zal elke vorm van bebouwing (ook een kleinschalige (private) windmolen of (landbouw)bedrijfsgebouw) en infrastructuur in de open ruimte een bijdrage leveren aan de beeldkwaliteit van het landschap door maatregelen te nemen in functie van de landschappelijke integratie. Mogelijke principes van landschappelijke integratie kunnen zijn:

- groenblauwe inkleding dat zich inpast in het netwerk;
- meer kleine landschapselementen;
- geen te hoge afsluitingen om doorzichten naar het landschap te creëren.

Het beeldkwaliteitsplan kan later gebruikt worden bij vergunningsaanvragen als vertrekbasis. Agrarisch Architectuur en Landschapsintegratie van de provincie Oost-Vlaanderen (dienst Landbouw en Platteland) kan hierbij advies verlenen.

REFERENTIES

Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid, Dienst Economie

Andere: Regionaal Landschap, VLM, vorming door Boerenatuur Vlaanderen, ILVO, subsidies Vlaams niveau, landbouwraad

M.7
Link Klimaatactieplan 2030 - actie 3.2

€

aanplantsubsidie voor boslandbouwsystemen
Departement L&V

Middellange termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Planning, Dienst Vergunningen & Wonen, Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid

Andere: Dienst Landbouw en Platteland van de Prov. Oost-Vl.

B.6

€€

Natuurboerderij Het Bolhuis in Demervallei is samenwerking tussen landbouw en omliggende natuurreservaten via agro-ecologie

M.11 Stimuleer het gebruik van duurzame energiebronnen

Ambitie 3: Bouw aan een diverser productielandschap

M.12 Bouw de Faluintjes uit als een beleefbaar lokaal voedsellandschap

Ambitie 3: Bouw aan een diverser productielandschap

(reeds in uitvoering door Regionaal Landschap)

Gezien de stijgende energieprijzen is het als landbouwbedrijf interessant om op een duurzamere manier energie op te wekken en meer onafhankelijk te worden in de energievoorziening. In landbouwgebied zijn er tal van mogelijkheden om hernieuwbare energie op te wekken (wind, zon en biomassa). Zo kan een landbouwbedrijf ervoor kiezen om een boerderijwindmolen te voorzien of om zonnepanelen te plaatsen op de daken van zijn loodsen. De overschot aan groene energie kan lokaal gedeeld worden met de buurt. Zo wordt de energietransitie voor een groter aantal mensen toegankelijk. Hernieuwbare energieopwekking kadert binnen de ruimtelijke visie van het landbouwgebied. In het vergunningenbeleid wordt samen in overleg vanuit een oplossingsgerichte houding gekeken naar wat de mogelijkheden zijn. Daarnaast kunnen landbouw(st)ers een duurzame toekomst geven aan restproducten van hagen, knotwilgen, bosbeheer, ... via houtige biomassa waardoor warmte opgewekt wordt. Dit warmtenetwerk zorgt eveneens voor de verdere aanplanting van houtige landschapselementen, waardoor op een klimaatslimme manier circulair omgegaan wordt met het landschap. Rond houtige biomassa bestaat reeds heel wat kennis bij andere gemeenten.

ACTIE 1 - De stad inspireert actief (landbouw)bedrijven om het gebruik van duurzame energiebronnen in functie van een energie-efficiënte bedrijfsvoering in te voeren - Organisatie thema-avond.

ACTIE 2 - De stad zal ondersteuning bieden bij een eerste pilotoproject rond biomassa.

De Faluintjes situeert zich in de landschappelijke omgeving van Erembald tot Kravaalbos dat getypeerd wordt door zachte glooiende heuvels en brede beekvalleien met meanderende beken (zoals de Molenbeek), afgezoomd met waardevolle bronbossen met op het hoogste punt het Kravaalbos. De ruime omgeving beschikt over opvallend onroerend erfgoed met onder meer de Abdij van Affligem. Hierdoor is de Faluintjes uitermate geschikt om een meer samenhangend functioneel en toeristisch recreatief wandel- en fietsnetwerk in relatie tot de stad Aalst en de ruimere regio uit te bouwen. De belevingswaarde van het landschap kan verder ontwikkeld worden door lokale landbouwactiviteiten te verbreden met zorg, educatie, toerisme, natuur- of bosbeheer. Regionaal Landschap kan het lokaal vermarkten van landbouwproducten via korte keten initiatieven ondersteunen en stimuleren, waardoor lokale producten kenbaar gemaakt worden bij de consument.

Link > voor concrete acties zie S.9

REFERENTIES

Middellange termijn

**Stad Aalst Dienst
Omgevingsbeleid
Natuur &
Duurzaamheid, Prov.
Oost-Vlaanderen**

Andere: Boerennatuur,
Regionaal Landschap,
Pro Natura, landbouw(st)
ers, energiecoöperaties

B.2 en B.4
Link Energielandschap
Denderland

personeelskost binnen
huidige werking

Middellange termijn

**Provincie Oost-
Vlaanderen**

Andere: Stad Aalst Dienst
Economie, Natuurpunt,
landbouw(st)ers,
Steunpunt Korten Keten

S.9
Link Voedselplan Oogst-
Vlaanderen - actie 3.4

€

Boerderijwindmolen op het erf van een melkveehouder in Zevenkote

Q ! M.13 Ondersteun een duurzame transitie door de uitbouw van een Lerend Netwerk

Ambitie 4: Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering

Door de meer extreme en wisselende weersomstandigheden is het aangeraden dat landbouw(st)ers blijvend experimenteren met nieuwe teelten en teelttechnieken die zich inpassen in het landschap. Vele Aalsterse landbouw(st)ers beschikken reeds over heel wat kennis van doordachte maatregelen ten aanzien van de klimaatverandering. Via een leerplatform op maat van de landbouw(st)ers kan deze kennis en ervaring rond klimaatslimme bedrijfsvoering gedeeld worden (bottom-up), zodanig dat de biodiversiteit verbeterd en in die zin de landbouw versterkt wordt. Daarnaast kan een koppeling gemaakt worden met een ondersteunend kader met betrekking tot beheer en onderhoud. Een concrete activiteit van het Lerend Netwerk kan bijvoorbeeld zijn: inspirerende referentieprojecten bezoeken samen met een groep landbouw(st)ers.

ACTIE - Uitbouw leerplatform op maat van de landbouw(st)ers

Dit kan geactiveerd en ondersteund worden door de stad, maar gebeurt idealiter vanuit een samenwerking tussen enkele landbouw(st)ers en/of de landbouwrap. De stad treedt dus op als activator.

REFERENTIES

Korte termijn

**Stad Aalst Dienst
Economie i.s.m.
Dienst Natuur &
Duurzaamheid**

Andere: landbouw(st)
ers, Prov. Oost-
Vlaanderen, VLM,
Water+Land+Schap,
Boerennatuur
Vlaanderen,
Boerenbond,
landbouwraad,
Steunpunt Korte Keten,
proefcentra (PCS, PCA,
PCG), ILVO

€

Samenwerking tussen landbouw(st)ers onderling waar PAS-geld collectief werd ingezet om veestapel af te bouwen en op zoek gegaan werd naar een nieuw verdienmodel

Pilootproject Hoeve De Waterkant onderzoekt hoe via een aangepaste landbouwuitbating kan omgegaan worden met water, natuur en toerisme

- ! M.14 Bied ondersteuning aan lokale bedrijven op weg naar een duurzame bedrijfsvoering door een begeleidingstraject op maat

Ambitie 4: Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering

MJP

- M.15 Zet duurzame inspanningen van de landbouw die bijdragen aan een kwaliteitsvolle open ruimte in de kijker

Ambitie 4: Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering

MJP

Heel wat landbouw(st)ers zijn reeds actief op zoek naar de verduurzaming van hun bedrijf, maar hebben daarbij nood aan een ontwikkelingsperspectief, begeleiding en ondersteuning. Aandacht voor een leefbare bedrijfsvoering en het welbevinden bij de landbouw(st)er is hierbij noodzakelijk. De stad en/of i.s.m. Steunpunt Korte Keten kan deze begeleiding en ondersteuning op het terrein aanbieden.

ACTIE 1 - Lanceer een (jaarlijkse) oproep naar geïnteresseerde landbouw(st)ers om een begeleidingstraject op maat van de landbouw(st)er en zijn bedrijf aan te bieden.

ACTIE 2 - Selecteer vijf landbouw(st)ers die in aanmerking komen voor het traject aan de hand van vooropgestelde criteria. De thema's kunnen jaarlijks of per oproep wisselen en baseren zich op uitdagingen die aan bod kwamen in de landbouwateliers of de hierna volgende netwerkmomenten.

ACTIE 3 - Advies van een erfconsulent. Naargelang de criteria van de oproep kan het accent liggen op diverse thema's. Een consulent neemt het begeleidingstraject op: vb. het uitvoeren van een erfscan of een klimaatscan en/of kan advies verlenen rond het landbeheer, de meest geschikte gewassen, het natuurbehoud of de verbreding van activiteiten met focus op korte keten. Met een klimaatscan wordt in samenspraak met de landbouw(st)er gekeken naar de verschillende klimaatmaatregelen op het bedrijf, rekening houdend met de economische haalbaarheid en de mogelijke koppelkansen met de omliggende omgeving en/of landbouw(st)ers. Door deze één-op-één begeleiding en ondersteuning aan de landbouw(st)er te geven, krijgt men gericht en op maat ondersteuning naar een duurzamere vorm van bedrijfsvoering.

Communicatiekanalen van de gemeente kunnen gebruikt worden om vaak onzichtbare, maar duurzame inspanningen waar de landbouw(st)ers zelf profijt uithalen in beeld te brengen. Andere landbouw(st)ers kunnen geïnspireerd worden om ook de transitie te maken naar duurzame landbouw. De positieve bijdrage van de landbouw aan de kwaliteitsvolle open ruimte kan in de verf gezet worden door bijvoorbeeld het aanbrennen van infopanelen langsheen een wandeltraject dat duurzame initiatieven in de kijker plaatst. Daarnaast kan de rol van de landbouw(er) duidelijker in beeld gebracht worden, waardoor ingespeeld wordt op de bewustmaking van de burgers. Via een opendeurdag bij landbouwbedrijven kunnen burgers op een laagdrempelige manier kennismaken met de beheerders van het landbouwlandschap

ACTIE - Uitwerken communicatie'stunt' rond (vaak onzichtbare) duurzame inspanningen van (Aalsterse) landbouwbedrijven. Hierbij nagaan of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden mogelijk zijn.

REFERENTIES

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid, Vergunningen & Wonen, Steunpunt Korte Ketten

Andere: Advies agrarische architectuur, educatie en landschap Provincie Oost-Vl., ILVO, VITO, VMM, praktijkcentra landbouw zoals Boerenatuur Vlaanderen, sectororganisatie zoals VLM, extern adviesbureau

M.13
Link Voedselplan Oogst-Vlaanderen - actie 3.3

budget
begeleidingstraject - matchmakingbudget?

Korte termijn

Stad Aalst Dienst Marketing & Communicatie, Dienst Omgevingsbeleid Natuur & Duurzaamheid

Andere: Dienst Economie, Innovatief en duurzaam boeren Provincie Oost-Vl., onderwijsinstellingen

M.14

€

Klimrek is VLAIO-landbouwtraject met een klimaattraject voor melkveehouders, varkenshouders, en akkerbouwers met aardappelen in het teeltplan. Klimaatconsulent ondersteunt landbouw(st)ers met klimaatscan en klimaatkoers

Landbouwleerpad van Provincie Antwerpen is een 35 km lange fietsroute langs 9 land- en tuinbouwbedrijven

MEERVOUDIG EN DOORDACHT

RUIMTEGEBRUIK

TOELICHTING ACTIEPLAN

M.16 Onderzoek actief koppelkansen tussen landbouw(st)ers (onderling) en met andere ondernemers op weg naar een circulaire bedrijfsvoering

Ambitie 4: Ondersteun de landbouw op weg naar een duurzame en gezonde bedrijfsvoering

MJP

Het aanspreekpunt voor de landbouwsector ondersteunt het netwerk van landbouw(st)ers en gaat actief op zoek naar koppelkansen tussen een groep (landbouw)bedrijven waardoor kringlopen van bijvoorbeeld energie-, water-, afval- en materialenstromen gesloten kunnen worden. Door het sluiten van kringlopen kan vaak lokaal in de eigen (energie)behoefte voorzien worden. Zo vormen de nabijheid van het stedelijk weefsel (bv. hergebruik van grijs water, inzetten van gereinigd afvalwater van een nabijgelegen bedrijf, ...) en natuurgebieden (bv. houtige beplantingen) sterke troeven voor het uitbouwen van lokale kringlopen.

REFERENTIES

Middellange termijn

Stad Aalst
Omgevingsbeleid
Natuur &
Duurzaamheid, Dienst
Economie

Andere: Provincie Oost-Vl., Steunpunt Korte Keten, Boerenbond, (landbouw)bedrijven, natuurorganisaties

B.o

personeelskost

Kris Heirbaut uit Temse heeft zijn bedrijfsvoering geleidelijk aan omgeschakeld naar een duurzamer, klimaatvriendelijk landbouwmodel met een biogasinstallatie. De CO₂ die vrijkomt, wordt gebruikt om algen te kweken

BRONNEN

EEN GREEP UIT DE LITERATUUR

Agentschap Natuur & Bos. (z.j.). *Aanduiding van het VEN en IVON*. Geraadpleegd via <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/beschermde-gebieden/ven-ivon/aanduiding-van-het-ven-en-ivon>

Agentschap Natuur & Bos. (z.j.). *Vegetaties en KLE's*. Geraadpleegd via <https://www.natuurenbos.be/natuurwijzigen/definitie>

Agentschap Onroerend Erfgoed. (z.j.). *Soorten erfgoed*. Geraadpleegd via <https://www.onroenderfgoed.be/soorten-erfgoed>

ANB. (2021). *Richtsnoeren tussentijds kader voor NH₃-emissies veroorzaakt door veehouderijen*.

Atelier Romain, Antea Group, Tridée, & Endeavour. (2021). *Verkenningnota Beleidsplan Ruimte en Mobiliteit: Puurs-Sint-Amands*. Studie in opdracht van de gemeente Puurs-Sint-Amands. Puur-Sint-Amands.

Atelier Romain, ILVO, & LDR. (2018). *Onderzoek naar de bruikbaarheid van het concept 'strategische landbouwgebieden' en naar een toolset om landbouwgebieden te vrijwaren voor de beroepslandbouw*.

Atelier Romain, Vlaams Instituut Gezond Leven & Let Us. (2021). *Voedselomgevingen in kaart en beeld*. Studie in opdracht van de Vlaamse Overheid, Departement Omgeving. Brussel.

Boerennatuur Vlaanderen. (2020). *Koolstofboeren*. Geraadpleegd via <https://www.boerennatuur.be/koolstofboeren/>

BUUR, F. Lauryssen, K. De Rijck, T. Van Den Noortgaete. (2018). *Energielandschap Denderland*. Geraadpleegd via <https://oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/ruimtelijke-planning/projecten/energielandschap-denderland.html>

Databank Ondergrond Vlaanderen. (z.j.). *Bodemerosie*. Geraadpleegd via <https://www.dov.vlaanderen.be/page/bodemerosie>

Databank Ondergrond Vlaanderen. (z.j.). *Grondwaterkwetsbaarheidskaart*. Geraadpleegd via <https://www.dov.vlaanderen.be/index.php/page/grondwaterkwetsbaarheidskaart>

Databank Ondergrond Vlaanderen. (z.j.). *Woordenlijst grondwater*. Geraadpleegd via <https://www.dov.vlaanderen.be/page/woordenlijst-grondwater-bij-de-fiches-actiegebieden-en-waakgebieden-grondwater>

De Landgenoten. (2021). *Knelpunten voor toegang tot grond voor agro-ecologische boeren*. Geraadpleegd via <https://www.delandgenoten.be/sites/default/files/2021-12/dossier%20knelpunten%20>

De Pue, D., Roet, D., Lefebvre, W., & Buysse, J. (2017). Mapping impact indicators to link airborne ammonia emissions with nitrogen deposition in Natura 2000 sites. *Atmospheric Environment*, 166(X), 120–129. <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2017.07.020>

De Vlaamse Waterweg, Departement Omgeving, & Provincie Oost-Vlaanderen. (2020). *Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei*.

Departement Landbouw & Visserij. (z.j.). *Vlaamse grondwaterproblematiek*. Geraadpleegd via <https://lv.vlaanderen.be/de/node/5323>

Departement Omgeving. (2021). *Landschap van Erembald tot Kravaalbos*. Geraadpleegd via https://www.rlsd.be/sites/default/files/documenten/Eerste%20jaarrapport%20SP3%20Landschap%20van%20Erembald%20tot%20Kravaalbos_oktober2021.pdf

Dewaelheyns, V., Bomans, K., Verhoeve, A., & Tempels, B. (2012). Van tuinen en paarden. *Ruimte*, (14), p. 24-30.

Fednot.be. (2021). *Notarisbarometer: landbouwgronden*. Geraadpleegd via <https://www.notaris.be/nieuws-pers/detail/1ste-notarisbarometer-over-landbouwgronden>

Geopunt. (2018). *Digitale boswijzer Vlaanderen 2018*. Geraadpleegd via <https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/6ec53c2e-1134-44e3-8a97-392b543762d3>

Hanegreefs, G., Leinfelder, H., Pisman, A., & Allaert, G. (2011). *Handleiding voor gemeenten over de aanleg van een volkstuinpark*. Geraadpleegd via https://www.velt.nu/sites/files/content/documenten/Samentuinen/handleiding_voor_gemeenten_over_de_aanleg_van_een_volkstuinpark.pdf

ILVO, Provincie Antwerpen. (2016). *Niet-agrarisch gebruik van het agrarisch gebied in de provincie Antwerpen*. Geraadpleegd via https://www.provincieantwerpen.be/content/dam/provant/dese/dienst-landbouw--en-plattelandsbeleid/documenten/landbouw/NietAgrarischeLandgebruiken_AgrarischGebied_Eindrapport.pdf

ILVO. (2018). *SAFER in beeld*. Geraadpleegd via https://staging.ilvo.vlaanderen.be/uploads/documents/2018_09_13_RapportSAFER_ILVOFedagrim.pdf

ILVO. (z.j.). *Gezonde bodem en gewassen*. Geraadpleegd via <https://ilvo.vlaanderen.be/nl/themas/gezonde-bodem-en-gewassen>

INBO. (z.j.). *De Biologische Waarderingskaart*. Geraadpleegd via <https://www.vlaanderen.be/inbo/de-biologische-waarderingskaart/wat-is-de-biologische-waarderingskaart/>

Integraal waterbeleid. (z.j.). *De overstromingskaarten uitgelegd*. Geraadpleegd via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/watertoets/overstromingskaarten>

Letkens S., Demolder H., Van Daele T. (2014). Hoofdstuk 24 – Ecosysteemdienst regulatie van het globaal klimaat. (INBO.R.2014.1993545). In Stevens, M. et al. (eds.), Natuurrapport - Toestand en trend van ecosystemen en ecosysteemdiensten in Vlaanderen. Technisch rapport. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.M.2014.1988582, Brussel.

LNE. (2014). Organische stof in de bodem. Sleutel tot bodemvruchtbaarheid. Geraadpleegd via <https://www.vlaanderen.be/publicaties/organische-stof-in-de-bodem-sleutel-tot-bodemvruchtbaarheid>

Messely, L., Prové, C. & Sanders, A. (2020). *Naar een geïntegreerde aanpak voor welbevinden in de Vlaamse land- en tuinbouw*. ILVO-nota 2020.01

Metadata Vlaanderen. (2002). *Bebossing op de Ferrariskaarten*. Geraadpleegd via <https://metadata.vlaanderen.be/srv/api/records/656A43E0-3254-47C4-976D-A71EE2E616CB>

- Metadata Vlaanderen. (2002). *Bebossing op de kaarten van Vandermaelen*. Geraadpleegd via <https://metadata.vlaanderen.be/srv/api/records/9D6B0021-41FB-4788-8B50-3BF8BD06ED94>
- Nationaal Crisiscentrum. (2018). *Overstroming*. Geraadpleegd via <https://crisiscentrum.be/nl/riscos-belgie/natuurlijke-riscos/overstroming>
- Omgeving, & Hesselteer. (2020). Visie groenpool Aalst. In opdracht van de stad Aalst.
- Omgeving. (2003). *Ruimtelijk structuurplan stad Aalst*. Geraadpleegd via <https://www.aalst.be/artikel/ruimtelijk-structuurplan-wat-en-hoe>
- Open Ruimte Platform. (2021). *Water+Land+Schap: inspiratiegids*. Geraadpleegd via https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Water-Land-Schap/20210301_inspiratiegids%20FINAAL_v2.pdf
- Provincie Antwerpen. (2021). *Beleidsaanbevelingen agrarische herontwikkeling*. Geraadpleegd via https://www.provincieantwerpen.be/content/dam/provant/dese/dienst-landbouw-en-plattelandsbeleid/landbouw_glastuinbouw/agrarisch-hergebruik/20210311_Beleidsaanbevelingen%20agrarische%20herontwikkeling.pdf
- Provincie Antwerpen. (z.j.). *Beek boer bodem?*. Geraadpleegd via <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/drem/dienst-gebiedsgericht-beleid/kleine-nete/-beek-boer-bodem-.html>
- Provincie in cijfers. (2021). *Rapport Landbouw Aalst*. Geraadpleegd via <https://provincies.incijfers.be/dashboard/dashboard/landbouw/>
- Provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen, Stad Aalst, gemeenten Affligem, Asse en Opwijk, et al. (2020). *Heerlijk lokaal*. Geraadpleegd via <https://www.heerlijklokaal.be/over-ons>
- Reubens, B., Coussement, T., Verheyen, K., & Coudron, W. (2020). *Effecten van agroforestry*. Geraadpleegd via <https://www.bdb.be/files/vul202004.pdf>
- SumResearch, ILVO, & de Graaf, P. (2015). *Visie op landbouw in de stedelijke omgeving van Gent in 2030 en de ruimtelijke vertaling ervan*. Geraadpleegd via https://stad.gent/sites/default/files/page/documents/20150324_NO_Eindrapport%20Visie%20op%20Landbouw%20-%20kv.pdf
- Swinnen, P. (2014). Een gezonde 21e-eeuwse boerenlogica. In Team Vlaams Bouwmeester, ILVO, Departement Landbouw & Visserij, Departement Omgeving, *Pilootprojecten Productief Landschap* (p.4-5). Brussel: Peter Swinnen.
- Universiteit Antwerpen. (z.j.). *ECOPLAN quickscan*. Geraadpleegd via <https://www.uantwerpen.be/en/research-groups/ecoplan/ecoplan-tools/ecoplan-quickscan/>
- Vandermaelen, H., et al. (2020). "Publieke Landbouwgronden : Marktwaaarde of Gebruikswaaarde? Uitverkoop Verdringt Noodzakelijk Debat over Potentiële Gebruikswaaarde." BODEM (ALPHEN AAN DEN RIJN), vol. 30, no. 1, 2020, pp. 6–8.
- Vandermaelen, Hans. "Publieke Landbouwgrond in de Vitrine : Een Barometer Voor Het Stedelijk Voedselbeleid." RUIMTE (BRUSSEL), vol.51, 2021, pp. 22–25.
- Velt, WWF, Provincie Vlaams-Brabant. (z.j.). *Schooltuinen*. Geraadpleegd via https://www.velt.nu/sites/files/content/afbeeldingen/onderwijs/HandleidingSchoolmoestuinen/handleiding_schoolmoestuin.pdf

Verhoeve, A., Jacobs, M., Vanempten, E., Leinfelder, H., Claus, T., Christiaens, A., Claeys, M., & Van Herck, K. (2021). Boer ruimt veld. *VRP, 13(51)*, p.30-35.

Vlaamse Landmaatschappij, & Agentschap voor Natuur en Bos. (2020). *Natuurinrichting Wellemeersen en omgeving Oude Dender*. Geraadpleegd via <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/41376>

Vlaamse Milieumaatschappij. (2008). *Grondwater in Vlaanderen: het Sokkelsysteem*. Vlaamse Milieumaatschappij. Aalst. 123 p.

Vlaamse Milieumaatschappij. (2018). *Klimaatportaal Vlaanderen*. Geraadpleegd via <https://klimaat.vmm.be/nl/web/guest/klimaatverandering-in-detail>

Vlaamse Milieumaatschappij. (z.j.). *Droogte*. Geraadpleegd via <https://klimaat.vmm.be/nl/droogte>

Volkers, K. (2001). *Meervoudig ruimtegebruik: kansen en belemmeringen*. Expertisenetwerk Meervoudig Ruimtegebruik, Habiforum. & Duineveld, M., Lengkeek, J. (2002). Het beleefde land: over beleving en meervoudig ruimtegebruik. Leerstoel sociaal-ruimtelijke analyse, Wageningen.

WOORDENLIJST

WOORDENLIJST

Aquifer

Aquifer is een watervoerende laag zoals zand, grind of krijtafzettingen die voldoende poreus en doorlatend is voor een belangrijke grondwaterstroming of voor onttrekking van aanzienlijke hoeveelheden grondwater (Databank Ondergrond Vlaanderen, z.j.).

Aquitard

Aquitard is een waterremmende of afsluitende laag die onvoldoende poreus of slechts heel beperkt doorlatend is voor grondwaterstroming en daardoor eerder remmend of afsluitend werkt wat de voeding van de onderliggende lagen betreft zoals klei (Databank Ondergrond Vlaanderen, z.j.).

Deeltijdse landbouw(st)er of landbouw(st)er in bijberoep

De landbouw(st)er in kwestie oefent naast zijn werk ook een zelfstandige activiteit uit als landbouw(st)er.

Fluviale overstromingen

Bij fluviale overstromingen treden waterlopen zoals rivieren, beken, kanalen, ... buiten hun oevers, waardoor grote oppervlakten onder water komen te staan (Nationaal Crisiscentrum, 2018).

Freatisch grondwater

Freatisch grondwater is grondwater dat rechtstreeks in verbinding staat met de atmosferische luchtdruk en zich vrij kan bewegen in een freatische watervoerende laag. Een freatische watervoerende laag wordt rechtstreeks gevoed door regenwater en kan in verbinding staan met oppervlaktewater; de grondwatertafel volgt er normaal een seizoenaal patroon in de tijd (Databank Ondergrond Vlaanderen, z.j.).

Gespannen grondwater

Gespannen grondwater is grondwater uit een gespannen watervoerende laag. Gespannen watervoerende lagen zijn lagen die gelegen zijn onder aquitards. Ze worden deels lateraal gevoed vanuit het gedeelte waar de laag freatisch is, deels doorheen de afsluitende laag. Het waterpeil in een peilbuis stijgt tot boven de top van de watervoerende laag, omdat het grondwater in deze laag onder druk staat. Wanneer de druk zo hoog is dat het water in de boorput stijgt op tot boven het maaiveld, wordt de waterlaag artesisch genoemd (Databank Ondergrond Vlaanderen, z.j.).

Hobbyboeren

Bij een standaard opbrengst (SO) van minder dan € 25.000 spreken we van hobbyboeren. Een belangrijke nuance is dat deze groep ook landbouw(st)ers kan omvatten die vandaag net met innovatie bezig zijn (agro-ecologie beweging, CSA, ...). De grens van € 25.000 wordt gehanteerd als een onderscheid tussen hobby en professionele landbouw. Bedrijven met een standaard opbrengst van meer dan € 250.000 worden beschouwd als economisch grotere bedrijven (Provincies in cijfers, 2021).

Kleine Landschapselementen (KLE)

De KLE bestaat uit een verzameling van groene punten en lijnen in het landschap inclusief de bijhorende vegetaties zoals bijvoorbeeld bermen, bomen, knotbomen, bomenrijen, dijken, houtkanten, waterlopen, Ze maken deel uit van de natuur, maar hun bestaan en uitzicht is vaak het resultaat van menselijk handelen. Vroeger vormden ze een hecht netwerk, maar in de tussentijd is dit sterk verschaald (Agentschap Natuur & Bos, z.j.).

Landbouwgebruikspcelen (ALV)

Landbouwgebruikspcelen zijn pcelen die effectief in gebruik zijn voor landbouwactiviteiten. Landbouwgebruik wordt sinds 2007 geregistreerd in één databank, zowel voor subsidieaanvragen als voor aangifteplicht Mestbank. Deze databank wordt beheerd door het Departement Agentschap voor Landbouw en Visserij (DLV). In deze databank zijn enkel bedrijven op jaarbasis aangifteplichtig als ze een uitbating kennen van 2 ha of meer landbouwgrond en/of teelt op een oppervlakte groeimedium van 50 ha of meer en/of een productie aan dierlijke mest groter dan of gelijk aan 300 kg P₂₀₅. Hierdoor kunnen pcelen van kleinere landbouwbedrijven zoals serrebedrijven ontbreken in de databank (ILVO et al., 2016).

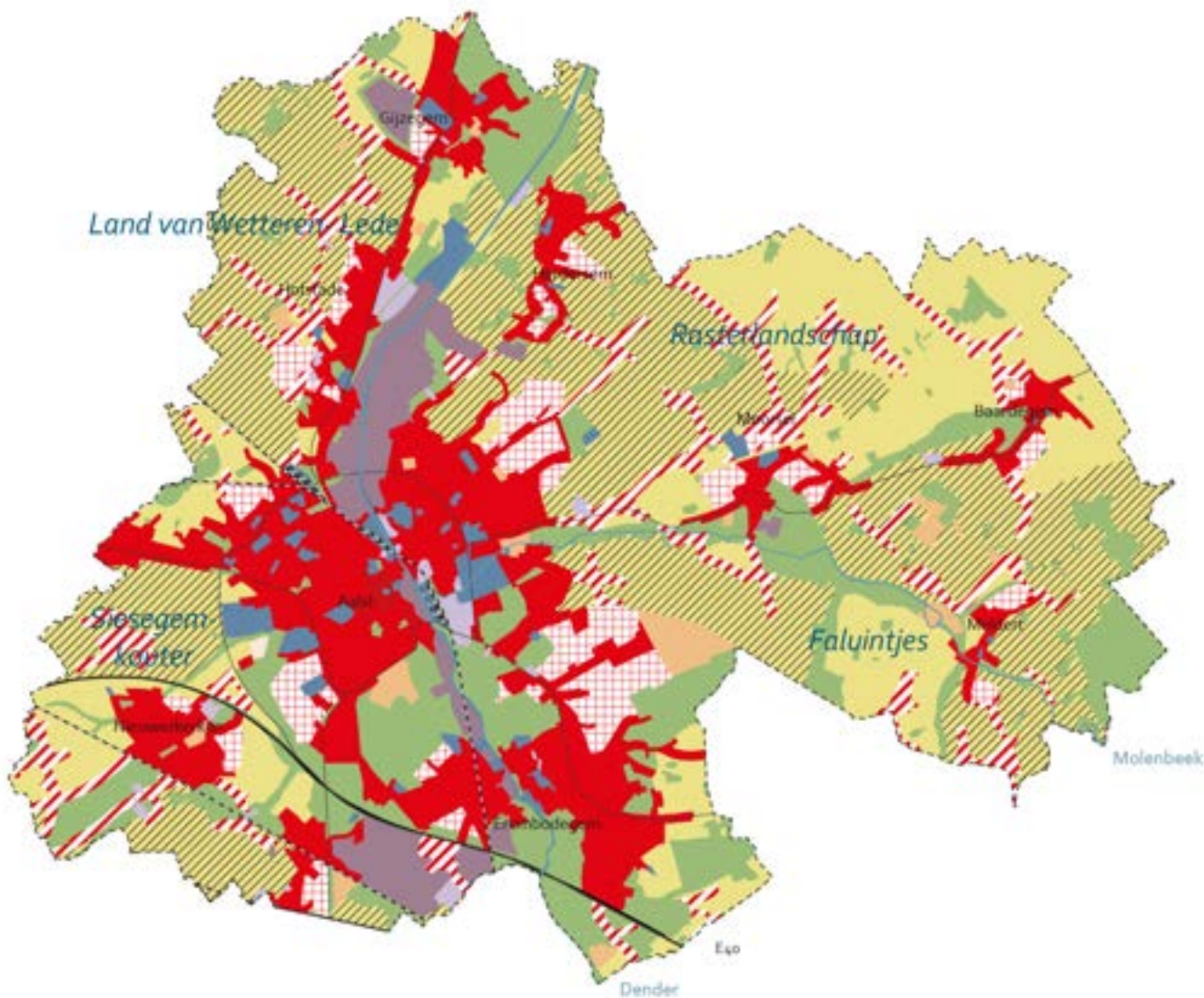
Pluviale overstromingen

Als gevolg van hevige regen kan het water niet meer weglopen en ontstaan pluviale overstromingen. Pluviale overstromingen zetten straten blank en kunnen zelfs modderstromen veroorzaken (Nationaal Crisiscentrum, 2018).

Standaard opbrengst (SO)

De standaard opbrengst is de geldwaarde van de bruto landbouwproductie per eenheid (oppervlakte of dier) en wordt ingezet om de omzet van landbouwbedrijven uit te rekenen. Het houdt geen rekening met btw, productbelastingen en subsidies. Ook specifieke kosten zoals zaad, meststoffen, voeders, energie, ... worden er niet van afgetrokken. De standaard opbrengst doet geen uitspraken over de rendabiliteit van bedrijven, omdat het uitsluitend de productiewaarde en niet de kosten meerekent (Provincies in cijfers, 2021).

BIJLAGEN

KAART 1: GEWESTPLAN

	Woongebied		Recreatiegebied
	Woongebied met landelijk karakter		Ambachtelijke en kleine/middelgrote ondern.
	Woongebied met culturele/hist./esth. waarde		Groengebied
	Woonuitbreidingsgebied		Industriegebied
	Dienstverleningsgebied		Agrarisch gebied
	Gemeenschapsvoorz. en openbare nutsvoorz.		Landschappelijk waardevolle gebieden

bron: Gewestplan (1978)

Bestaande planologische context

Hieronder volgt een overzicht van de actuele planologische context. Zo hebben de ruimtelijke uitvoeringsplannen en het bijzonder plan van aanpak een impact op de open ruimte en zijn ze planologisch gezien een aanvulling op het gewestplan.

Gewestplan

Nevenstaande kaart toont het gewestplan vastgesteld in 1978. Volgens het gewestplan was ongeveer 3.400 ha bestemd als agrarisch gebied. Echter, doorheen de jaren zijn er heel wat bestemmingswijzigingen gebeurd waardoor het agrarisch bestemmingsgebied gewijzigd is.

Actualiseren agrarische bestemming

Rekening houdend met de bestemmingswijzigingen telt het agrarisch gebied op dit moment 3.251,42 ha. Dat is ca. 4,2% van het totale grondgebied van Aalst.

Negen goedgekeurde bestemmingsplannen vallen samen met het agrarisch bestemmingsgebied volgens het gewestplan. Beknopte beschrijvingen geven aan in welke mate het agrarisch bestemmingsgebied gewijzigd is.

Voor de BPA's en gemeentelijke RUP's zijn dit:

- BPA Hofstade-centrum (Van Acker, 1993)
- RUP Parkgebied met grootschalige functies Aalst-West (Grontmij, 2007)

Het plangebied van RUP Parkgebied wordt geselecteerd als een randstedelijk groengebied tussen Siesegemkouter en de stad. Het is de bedoeling om dit gebied met onder andere agrarisch gebied om te vormen tot een parkgebied met grootschalige functies, als een schakel tussen de open ruimte en de stad.

- RUP Woonzorgcentrum Baardegem (Solva, 2010)

Voor het ontwikkelen van vier zorgcirkels te Baardegem werd in 2010 een RUP opgemaakt.

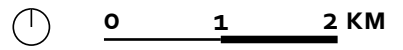
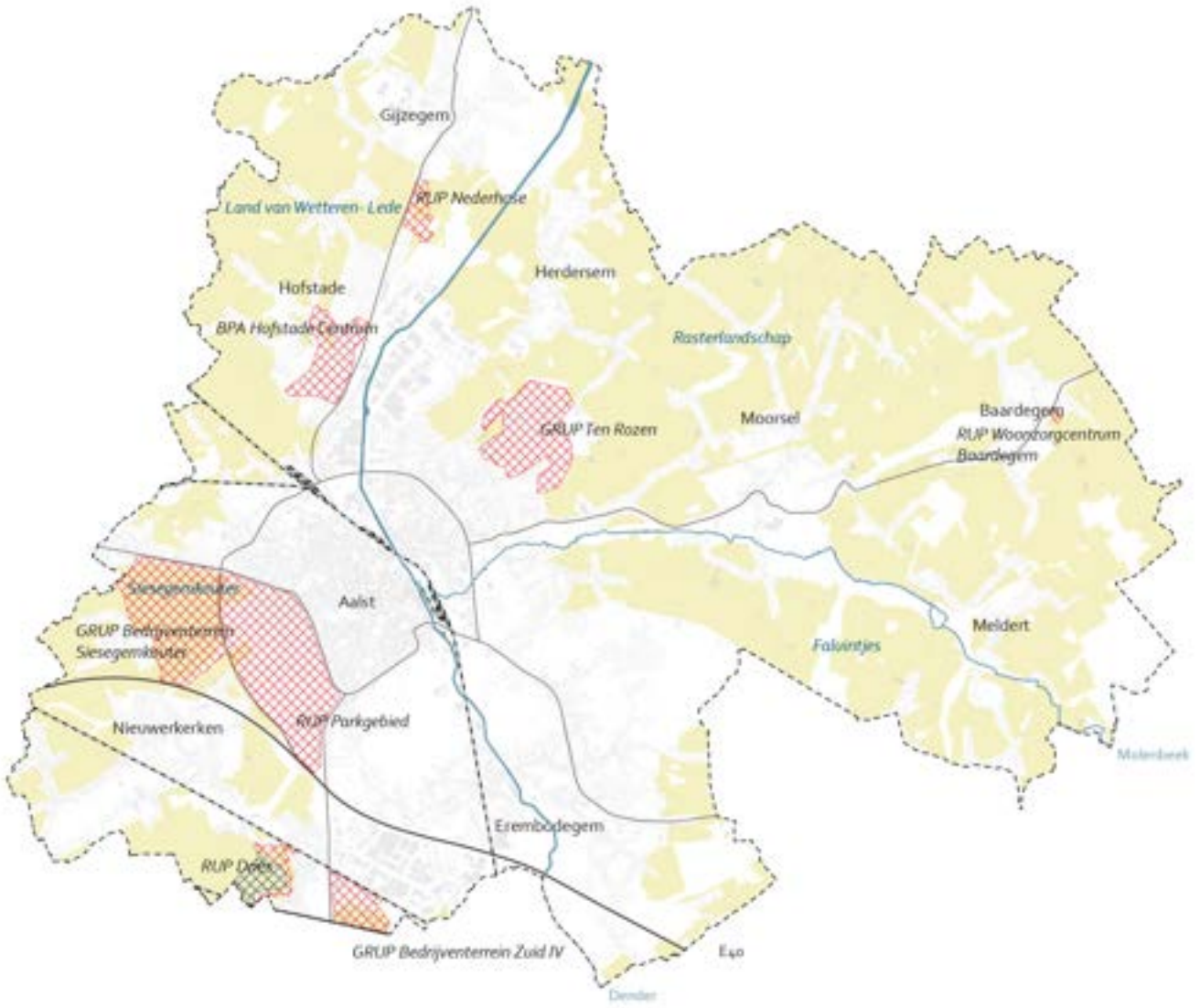
Voorafgaand aan de opmaak van dit RUP is een locatieonderzoek gehouden voor het bepalen van een geschikte locatie voor een woonzorgcentrum binnen de kernen Moorsel, Meldert of Baardegem. Uit dit locatieonderzoek werd het plangebied in Baardegem weerhouden als de meest geschikte locatie. De opmaak van het RUP biedt een gedeeltelijk nieuwe bestemming voor de site, een deel van agrarisch gebied en een deel van woongebied worden herbestemd naar openbaar nut.

- RUP Nederhase (Adoplan, 2013)

Binnen het RUP Nederhase wordt het herbestemmen van bijkomend recreatiegebied, met bijzondere aandacht voor het realiseren van een speelbos, de aanpak van zonevreemde woningen en bedrijven en de mogelijkheid tot de creatie van een open ruimte verbinding behandeld. Het plangebied was gedeeltelijk gelegen in agrarisch gebied en bevindt zich ten noorden van de stad Aalst in de deelgemeentes Hofstade en Gijzegem.

- RUP Dries (Technum, 2018)

Het RUP geeft uitvoering aan de differentiatie van het agrarische gebied in functie van de bebouwingmogelijkheden (geen bebouwing), lokale natuur- en landschapselementen (de Hoezebeekvallei en de randen van de open ruimte), wonen (aangrenzende woningen), werken (bedrijvigheid), recreatie op lokaal niveau (lokale paden, Dries) of in uitvoering

KAART 2: IMPACT VAN RUP'S OP AGRARISCHE BESTEMMING GEWESTPLAN

- Agrarisch gebied (GWP)
- Geen agrarisch gebied binnen RUP
- Agrarisch gebied binnen RUP

bron: www.plandepartement.be Gemeentelijke en gewestelijke RUP's met impact op de agrarische bestemming in Aalst

van goedgekeurde planologische attestaten (het bedrijf PA Vergalle en het aangrenzende landbouwbedrijf PA Provost).

Voor de gewestelijke RUP's zijn dit:

- Gemengd regionaal bedrijventerrein Erembodegem Zuid IV (2003)
- Gemengd regionaal bedrijventerrein Siesegemkouter (2003)
- Stedelijk landbouwgebied Poppenrode (2003)
- Stedelijk woongebied Ten Rozen (2003)

Overige plannen

- Klimaatplan 2015-2020

In 2014 onderschreef de stad Aalst het burgemeesterconvenant met betrekking tot de strijd tegen de klimaatopwarming. Met dit convenant wil Aalst zich inzetten voor een CO₂-reductie van 20% tegen 2020 en streven naar een klimaatneutraliteit tegen 2050. Een deel van de acties focust zich op de industrie en landbouw. Zo wil een actie het energiegebruik van landbouw verminderen met 10% door landbouwbedrijven te sensibiliseren. De dienst Economie organiseerde hiervoor info-avonden over implementatie van WKK's, KOH en pocketvergisters.

- Vergroeningsplan (in opmaak)

De stad Aalst wil een klimaatrobuuste stad worden en ziet daarbij vergroening door o.a. de uitbouw en het behoud van een volwaardig bomenbestand als één van de belangrijkste uitdagingen. Het groen van het buitengebied binnenhalen maakt onderdeel uit van het plan. Het vergroeningsplan legt zowel de focus op het publiek domein als op het privaat domein. Wat het privaat domein betreft, wordt bijvoorbeeld ingezet op ontharding, het inrichten van kwalitatief groen en groendaken. Daarbij wordt gezocht naar win-wins op vlak van ecologie en biodiversiteit, maar ook op vlak van sport, recreatie, gezondheid en welzijn, ... Ten slotte bevat het vergroeningsplan een communicatie-aanzet om zoveel mogelijk draagvlak te creëren.

- Klimaatadaptatieplan (in opmaak)

Het klimaatactieplan bestaat uit drie grote onderdelen: 1) klimaateffecten en -impacts op de stad Aalst, 2) klimaatadaptatiemaatregelen, en 3) een actieplan met concrete maatregelen die de stad Aalst kan ondernemen. Het uiteindelijke doel is om de negatieve impacts van de klimaatverandering te verminderen aan de hand van zes pijlers: 1) ontharden en vergroenen in bebouwd gebied, 2) versterken van de open ruimte, 3) klimaatrobuuste land- en tuinbouw, 4) duurzaam waterbeheer, 5) communicatie, sensibilisering en monitoring, en 6) klimaatgezonde bedrijventerreinen. Zo zijn er aantal acties gelinkt aan de landbouw. De volgende acties worden onder meer aangehaald:

- Meer onderzoek naar stadslandbouw;
- Samen met landbouw(st)ers de natuurlijke toestand van waterlopen en valleien zoveel mogelijk herstellen;
- Klimaatadaptatieve acties uit het landbouwbeleidsplan uitvoeren;
- De landbouw(st)ers ondersteunen en sensibiliseren bij het uitbouwen van klimaatadaptatie;
- Duurzame waterbeheersing rond landbouwpercelen;
- Wilde akkerranden en KLE aanmoedigen bij de landbouw.

- Integraal waterplan (in opmaak)

Het integraal waterplan reikt verder dan een hemelwater- en droogteplan. De uitdagingen liggen niet alleen bij het hemel- en grondwater, maar liggen ook in relatie van water tot zijn omgeving (stedelijk en ander weefsel, ecologie, leefbaarheid, groenblauwe netwerken, ...). De stad wil met dit integraal waterplan evolueren naar een waterbewuste stad en zich wapenen tegen de uitdagingen die gepaard gaan met water nu en in de toekomst.

- Atlas Waterlopen Aalst (in opmaak)

Parallel aan het Integraal Waterplan wil de stad beschikken over een digitale atlas van de waterlopen. De atlas is de vertrekbasis om waterlopen om te vormen tot publieke grachten, waterlopen van de 3de en 2de categorie afhankelijk van het belang. Daarnaast moet de atlas een praktisch werkinstrument worden voor het ecologisch en technisch beheer van deze waterlopen maar ook voor machtigingen en omgevingsvergunningen.

Overige data uit enquête en statistieken

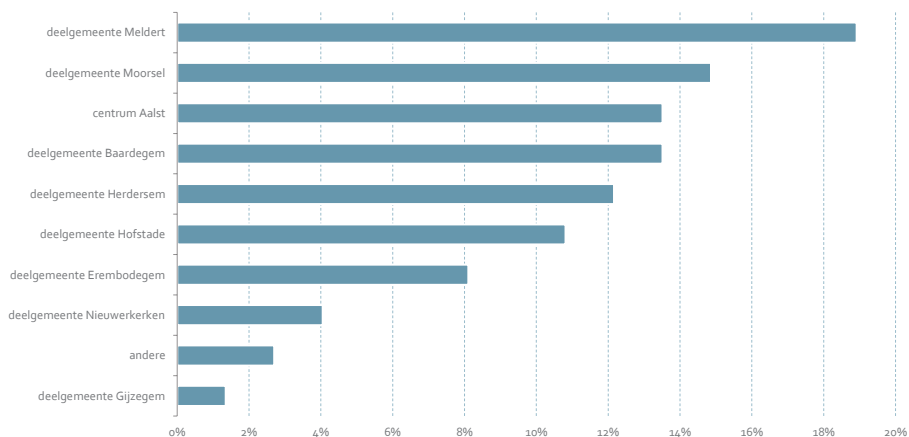
Profiel landbouwbedrijven

Locatie bedrijfszetel en landbouwgronden

Waar is uw landbouwzetel gelegen?

Multiple choice - 69 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

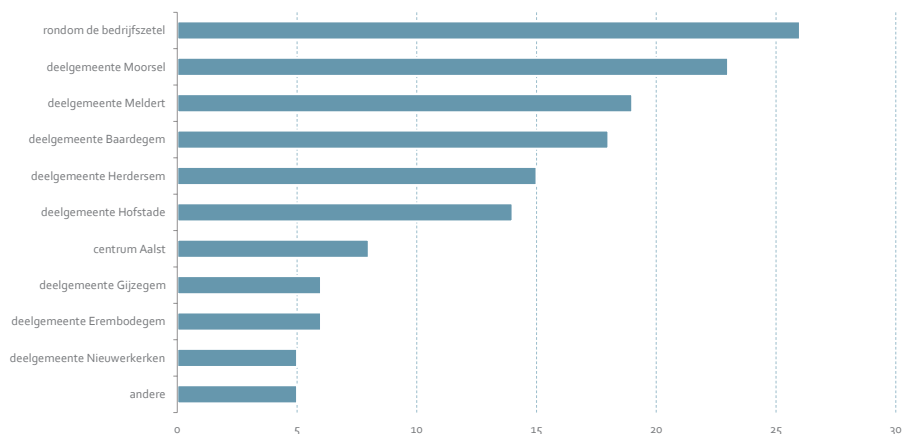

Wanneer 'andere' werd ingevuld, betreft dit de gemeentes Lede, Erpe-Mere en Denderleeuw

Waar zijn uw landbouwgronden gelegen?

Multiple choice - 74 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

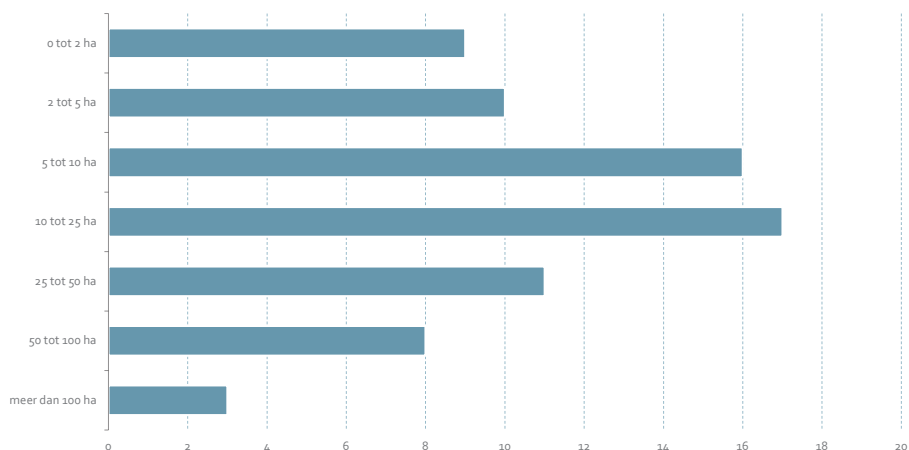
Wanneer 'andere' werd ingevuld, betreft dit de gemeentes Lede, Erpe-Mere, Denderleeuw (Welle), Londerzeel (Steenhuffel), Meise (Wolvertem), Opwijk, Buggenhout, Asse, en Kappelle-Op-Den-Bos (Ramsdonk).

Bedrijfsomvang/bedrijfsgrootte

Hoe groot is uw bedrijf in aantal hectares landbouwgrond (landbouwgronden buiten Aalst inbegrepen)?

Gesloten vraag - 74 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

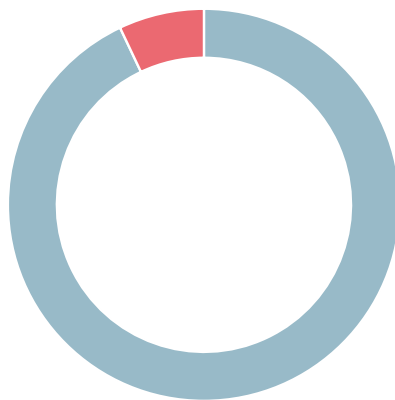

Eigendom / pacht

Heeft u landbouwgronden in eigendom?

Gesloten vraag - 71 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

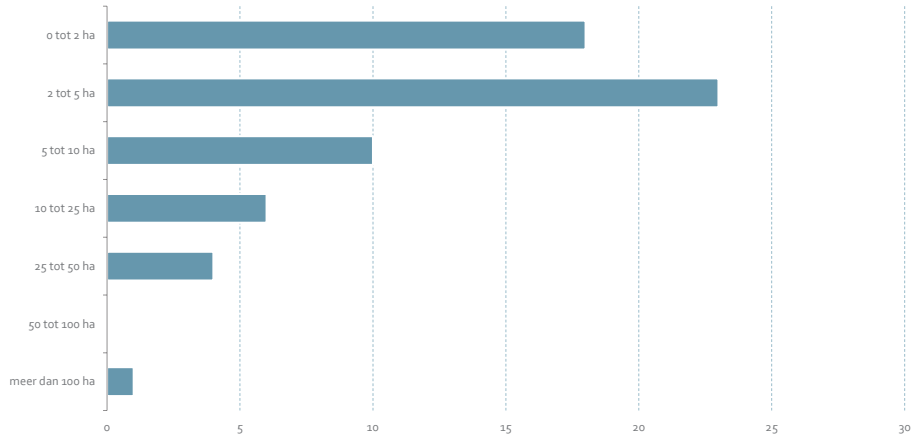
■ ja (93%) ■ nee (7%)

93% van de bevroagde boeren heeft landbouwgronden in eigendom.

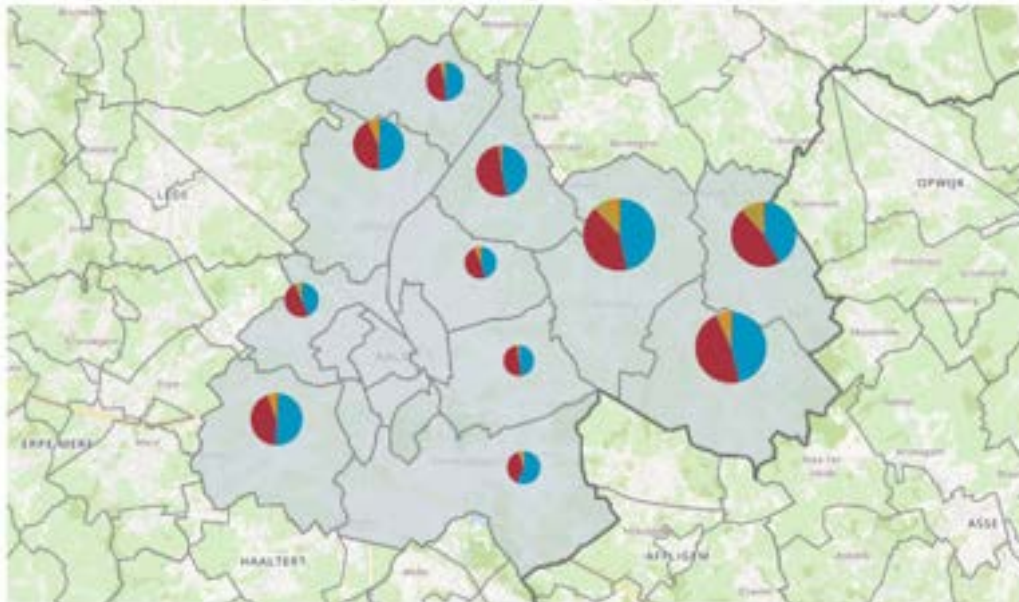

Indien u gronden in eigendom hebt: Hoeveel hectare heeft u ongeveer in eigendom?

Open vraag - 71 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

Kaart 6 | Oppervlakte landbouwgebruik opgedeeld in 4 teeltcategorieën (2020)

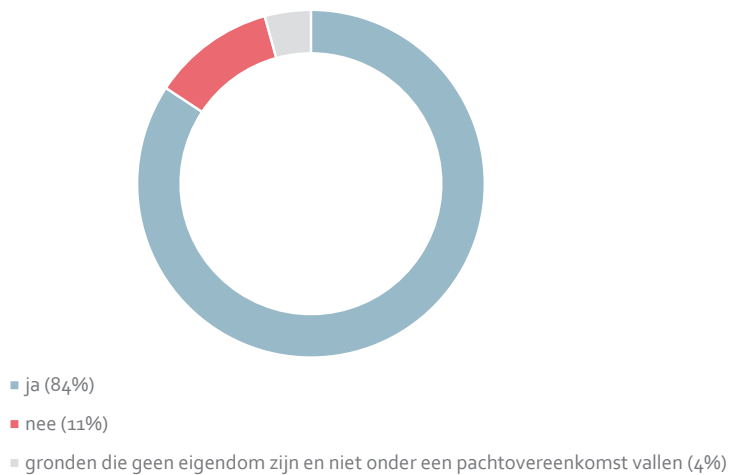
■ oppervlakte grasland ■ oppervlakte akkerbouw ■ oppervlakte tuinbouw
■ oppervlakte overige (gebouwen, bos, onbekend, andere)

Bron: Dep. Landbouw en Visserij Landbouwgebruikspcelen | provincies.incijfers.be

Heeft u landbouwgronden in pacht?

Gesloten vraag - 70 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

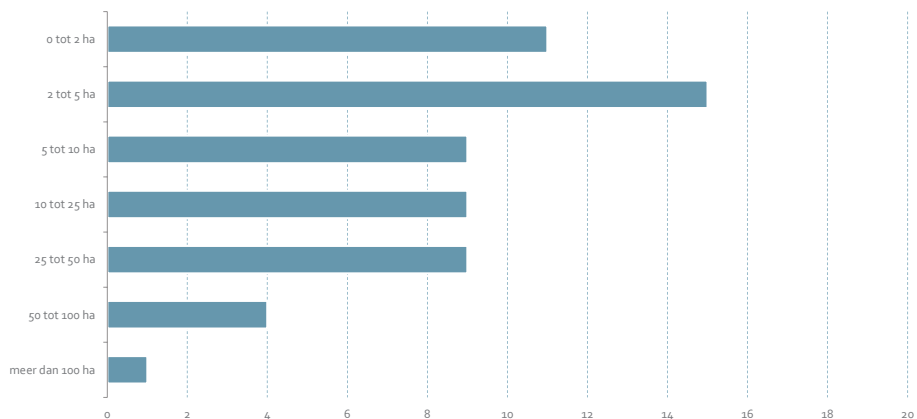

84% van de bevroagde boeren heeft landbouwgronden in pacht.

Indien u gronden in pacht hebt: Hoeveel hectare heeft u ongeveer in eigendom?

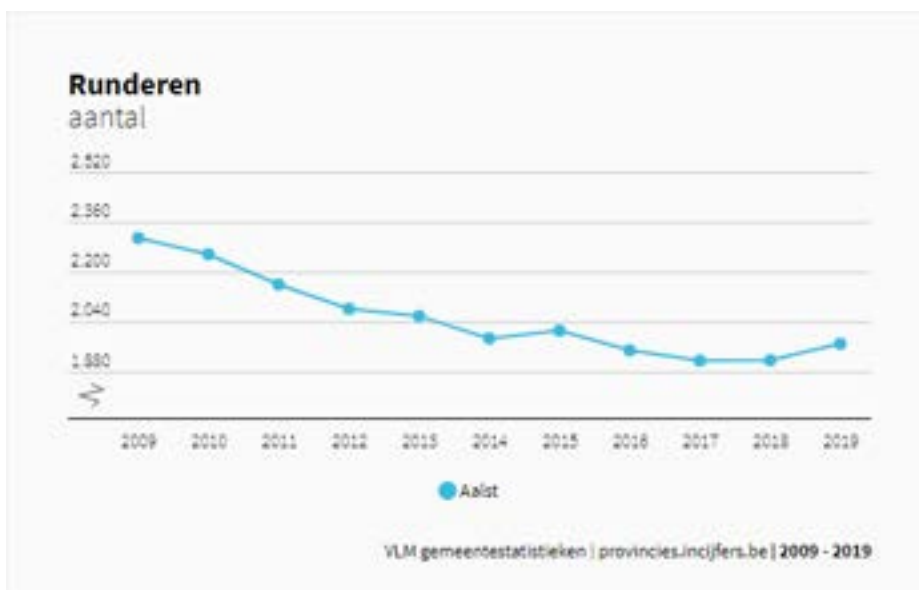
Open vraag - 62 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

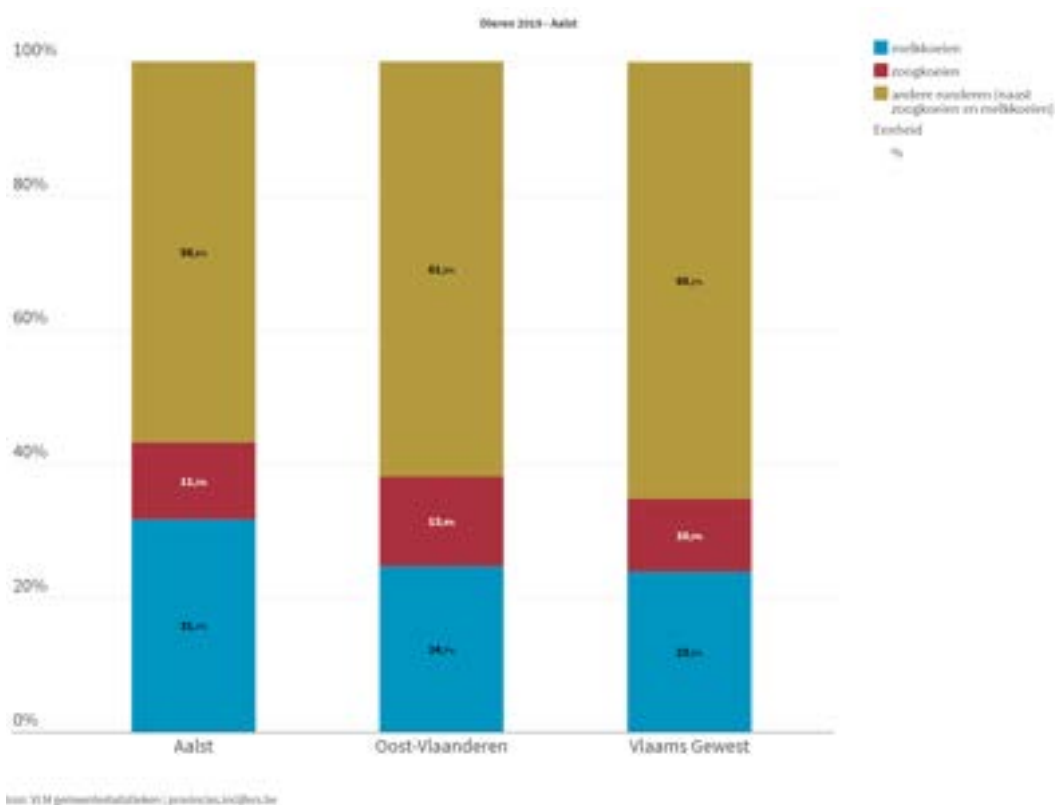
Van de bevroagde landbouw(st)ers die op bovenstaande vragen hebben geantwoord, heeft:

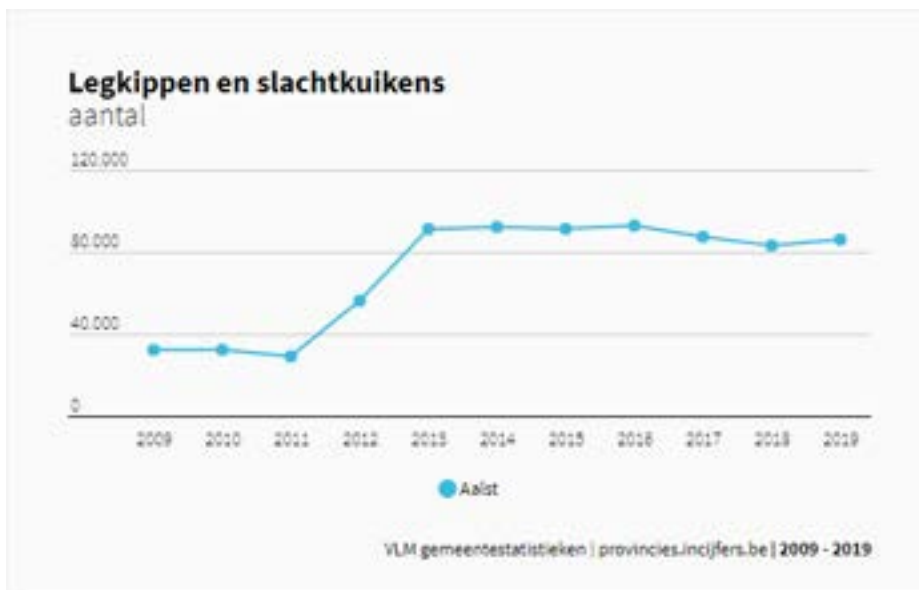
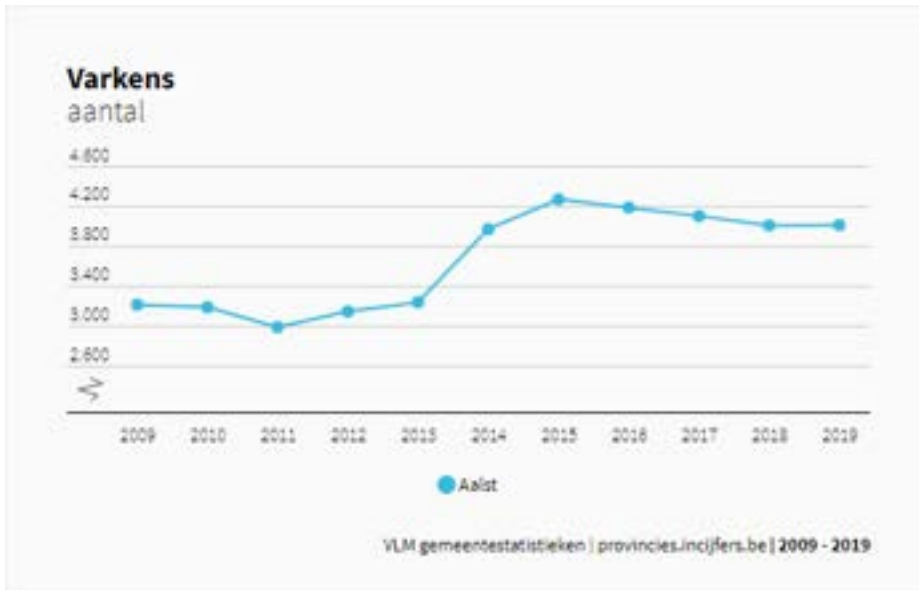
- 75% zowel gronden in eigendom als in pacht
- 11% enkel gronden in eigendom
- 5% enkel gronden in pacht
- 1% geen gronden in eigendom, noch in pacht

Veestapel

In Aalst waren er in 2009 gemiddeld 483 melkkoeien en 386 zoogkoeien aanwezig, naast een grote groep andere runderen. In 2019 waren dit gemiddeld 624 melkkoeien en 226 zoogkoeien. Zoogkoeien worden gehouden in de vleessector. Het zijn de moederdieren voor het opkweken van vleeskalveren. Melkkoeien zijn runderen die worden gehouden voor de melkproductie. Deze cijfers dateren van 2019. Met de recente stopzetting van twee grote landbouwbedrijven in het najaar 2021 zal de melkveestapel een groot stuk afnemen.

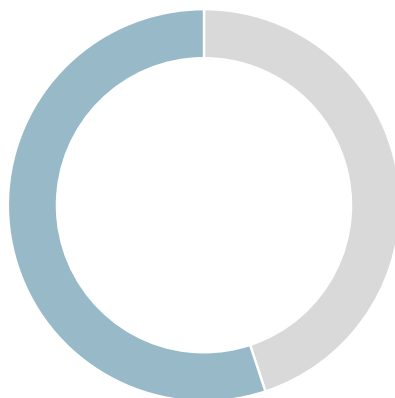

Verhouding hoofdberoep en bijberoep

Zijn de landbouwactiviteiten uw hoofdberoep of bijberoep?

Gesloten vraag - 69 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

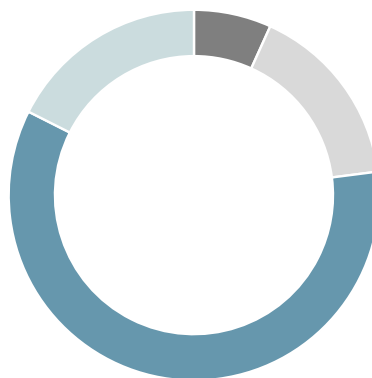
■ bijberoep (45%) ■ hoofdberoep (55%)

Leeftijd bedrijfsleider

Leeftijd ondernemer?

Gesloten vraag - 74 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

■ ouder dan 80 jaar (7%) ■ 65 - 80 jaar (16%)
■ 40 - 65 jaar (59%) ■ jonger dan 40 jaar (18%)

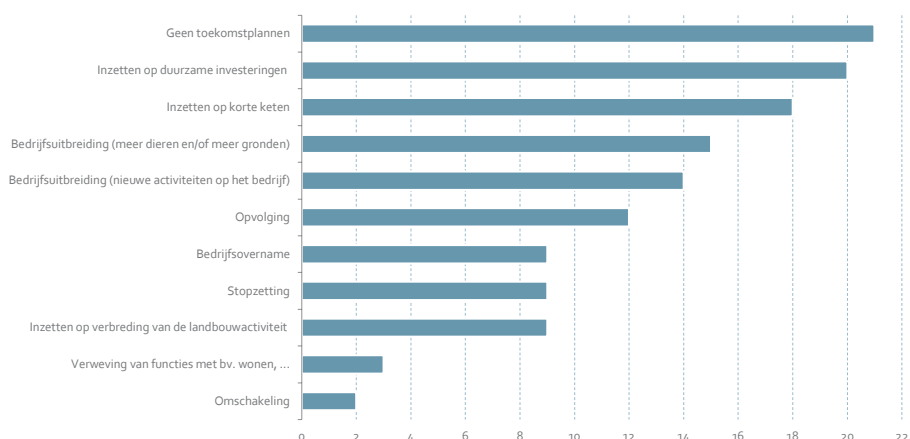
Dynamiek landbouwbedrijf

Toekomstplannen

Heeft u toekomstplannen met uw bedrijf in de komende 5 jaar?

Multiple choice - 74 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

10% van de landbouw(st)ers duiden aan dat ze denken aan **stopzetting** de komende 5 jaar. Van deze landbouw(st)ers is 50% tussen de 40 en 65 jaar. De rest is 65 jaar of ouder.

Zijn er investeringen gepland op het bedrijf de komende jaren

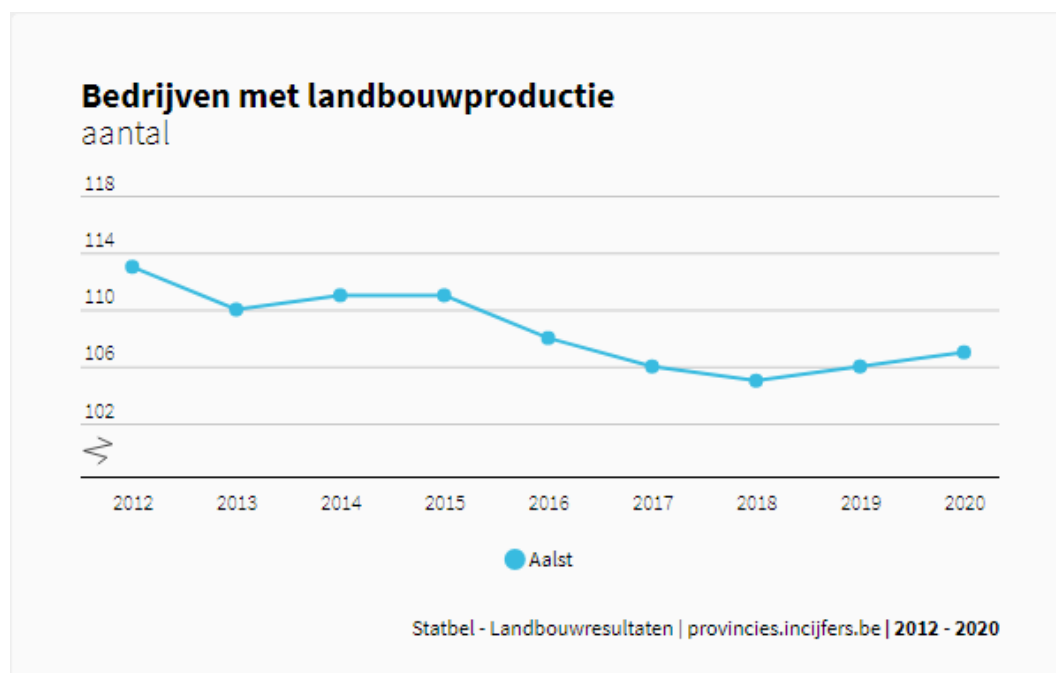
Open vraag - 65 / 75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

- ja (zonder extra uitleg): 13x
- nee: 25x
- misschien: 1x
- verbouwen / nieuwbouw stallen of loodsen: 16x
- aankoop gronden: 8x
- hoevewinkel/verkoop korte keten: 3x
- onderdak seizoensarbeiders: 1x
- regenwateropvang: 2x
- uitbreiding melkverwerking: 2x
- vervanging tractoren: 1x
- hangt af van inkomsten: 1x
- extra silo's voor bewaren voeder: 1x
- nieuwe aanplant fruit: 1x

Evolutie land- en tuinbouwbedrijven

Voor Vlaanderen was er van 2001 tot en met 2010 een sterke afname van het aantal landbouwbedrijven: een daling van 28% op deze 9 jaar. Bij de overgang 2010-2011 geven de cijfers een afname van meer dan 8% aan. Dit is echter deels het gevolg van de dataverzameling, zoals hieronder aangegeven. De periode die daarop volgt (2011-2020) kenmerkt zich door een daling met 7,9%.

Specifiek voor Aalst waren er in 2001 nog 250 bedrijven, wat evolueerde naar 108 in 2020

Tabel 1 | Evolutie van land- en tuinbouwbedrijven (2001-2019)

	Aalst	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
Aantal bedrijven (% t.o.v. Gewest)			
2001	250 (0,6%)	10.263 (26,1%)	39.276 (100%)
2011	117 (0,5%)	6.872 (26,4%)	25.982 (100%)
2019	106 (0,5%)	6.033 (25,9%)	23.318 (100%)
Evolutie doorheen de tijd (%)			
Groeipercentage 2001 - 2019	-57,6%	-41,2%	-40,6%
Groeipercentage 2011 - 2019	-9,4%	-12,2%	-10,3%

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Onderstaande tabel geeft het aantal biologische landbouwbedrijven volgens Departement Landbouw en Visserij. Een bedrijf mag het biolabel gebruiken na jaarlijkse controle door een erkende controleorganisatie.

biologische landbouwbedrijven - Aalst

	Aalst	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
2015	1	73	341
2016	1	74	369
2017	1	85	430
2018	2	98	468
2019	3	112	514
2020	3	121	562
2021	3	130	593

Eenheid: aantal

Bron: Departement Landbouw en Visserij (Bio) | provincies.incijfers.be

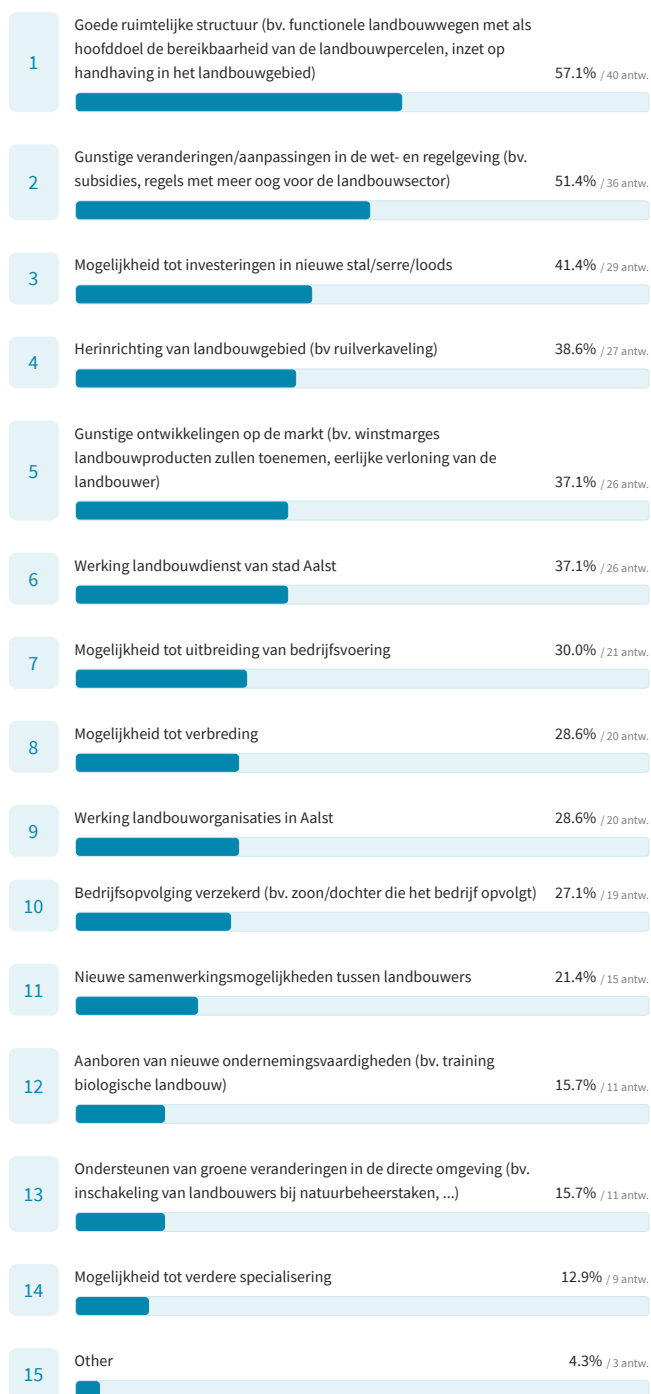
Opmaak landbouwbeleidsplan

Kansen

Wat ziet u als de grootste kansen voor de verdere ontwikkeling van de landbouw in Aalst?

Multiple choice - 70/75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

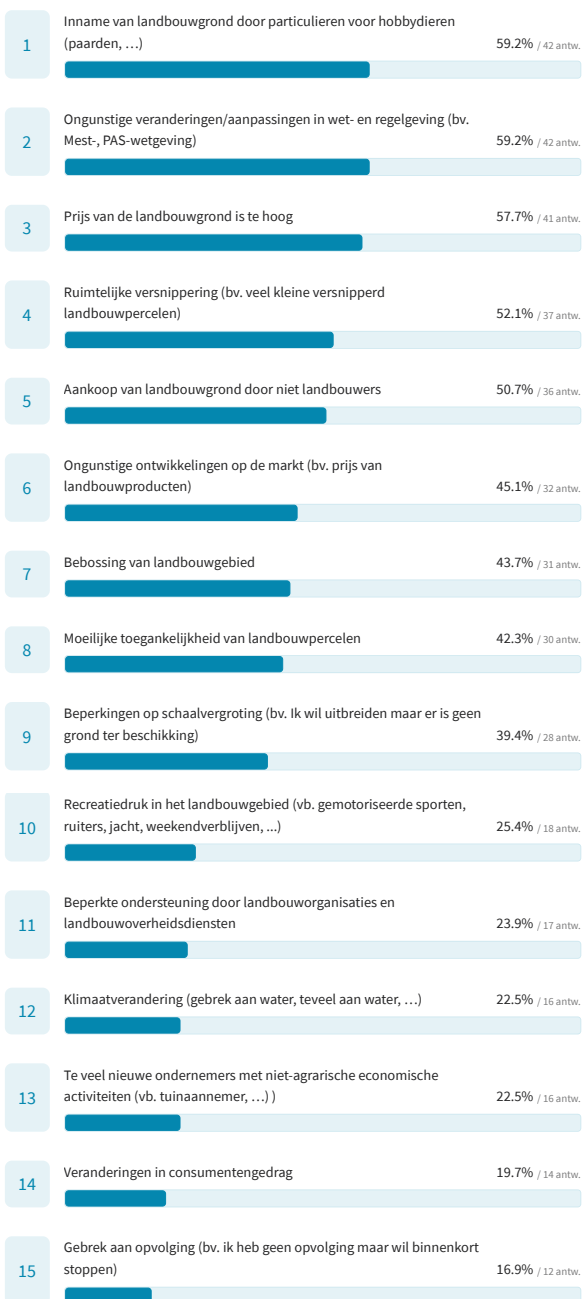

Knelpunten

Wat ziet u als de grootste knelpunten voor de verdere ontwikkeling van de landbouw in Aalst?

Multiple choice - 71/75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

Wat is volgens u prioritair om mee te nemen in het landbouwbeleidsplan Aalst? Wat zijn uw verwachtingen?

59/75 ondervraagde landbouw(st)ers hebben geantwoord

- nood aan grond en behoud/beschermen grond voor landbouw: 16x
- bereikbaarheid landbouwgrond (wegen, voldoende breed, ...): 12x
- eerlijke afzetprijs/rendabiliteit/inkomsten te klein: 7x
- uitstoot problemen/regelgeving/strengere milieuvorwaarden: 7x
- ruimte binnen vergunningsverlening: 5x
- steun voor beginnende jonge boeren (begeleiding, grond, investeringen hoog, ...): 3x
- bewustmaken consument/waardering van inspanning landbouw(st)er: 3x
- ondersteuning bij vergunningsaanvragen: 2x
- nood aan administratieve vereenvoudiging: 2x
- verpaarding en versnippering tegengaan : 2x
- leiden tot concrete, lokale acties: 2x
- beleid rond recreatie in landbouwgebied (en sluijverkeer): 2x
- uitbreidingsmogelijkheden beperkt: 1x
- grond vast door gepensioneerde landbouw(st)ers: 1x
- subsidie onderhoud KLE : 1x
- vraag naar integratie tussen verschillende beleidsdomeinen: 1x
- beschikbaarheid water: 1x
- ondersteuning bij afzetmogelijkheden: 1x
- instandhouding van de landbouw: 1x
- ondersteuning voor overname bedrijf ouders (financieel, lokale afzet stimuleren, ...): 1x
- pachtwet herzien: 1x

Bedrijven

Tabel 1 | Evolutie van land- en tuinbouwbedrijven (2001-2019)

	Aalst	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
Aantal bedrijven (% t.o.v. Gewest)			
2001	250 (0,6%)	10.263 (26,1%)	39.276 (100%)
2011	117 (0,5%)	6.872 (26,4%)	25.982 (100%)
2019	106 (0,5%)	6.033 (25,9%)	23.318 (100%)
Evolutie doorheen de tijd (%)			
Groeipercentage 2001 - 2019	-57,6%	-41,2%	-40,6%
Groeipercentage 2011 - 2019	-9,4%	-12,2%	-10,3%

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Tabel 2 | Beroepsmatige en kleine landbouwbedrijven (2019)

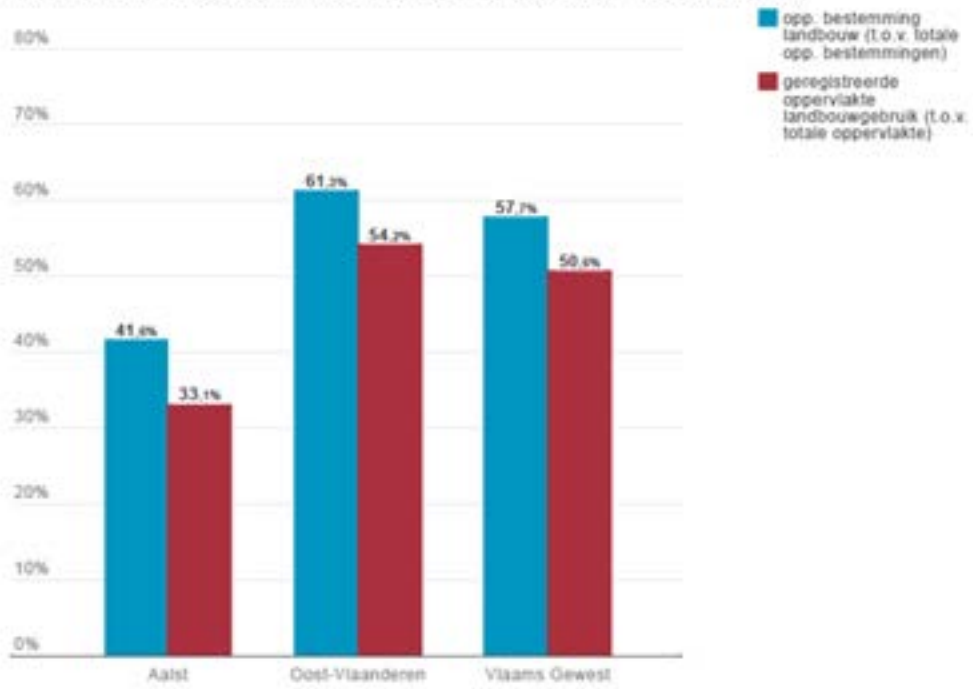
	Aalst	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
beroepsmatige landbouwbedrijven (standaard opbrengst ≥ 25.000 €)	61	4.355	17.875
kleine landbouwbedrijven (standaard opbrengst < 25.000 €)	45	1.678	5.443

Bron: Statbel & Departement Landbouw en Visserij | provincies.incijfers.be

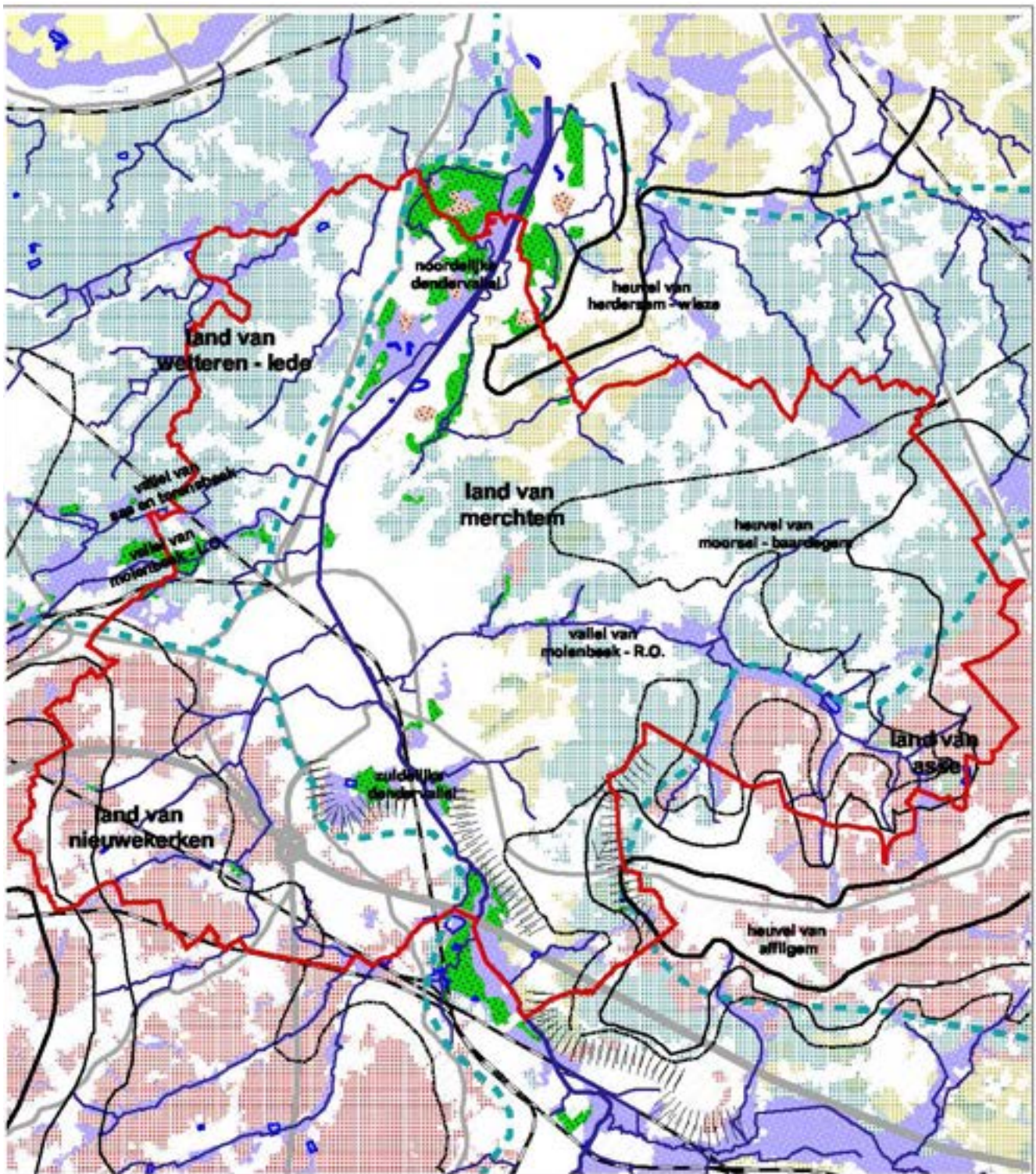
Tabel 4 | Evolutie biologische landbouwbedrijven (2015-2020)

	Aalst	Oost-Vlaanderen	Vlaams Gewest
2015	1	73	341
2016	1	74	369
2017	1	85	430
2018	2	98	468
2019	3	112	514
2020	3	121	562

Bron: Departement Landbouw en Visserij (Bio) | provincies.incijfers.be

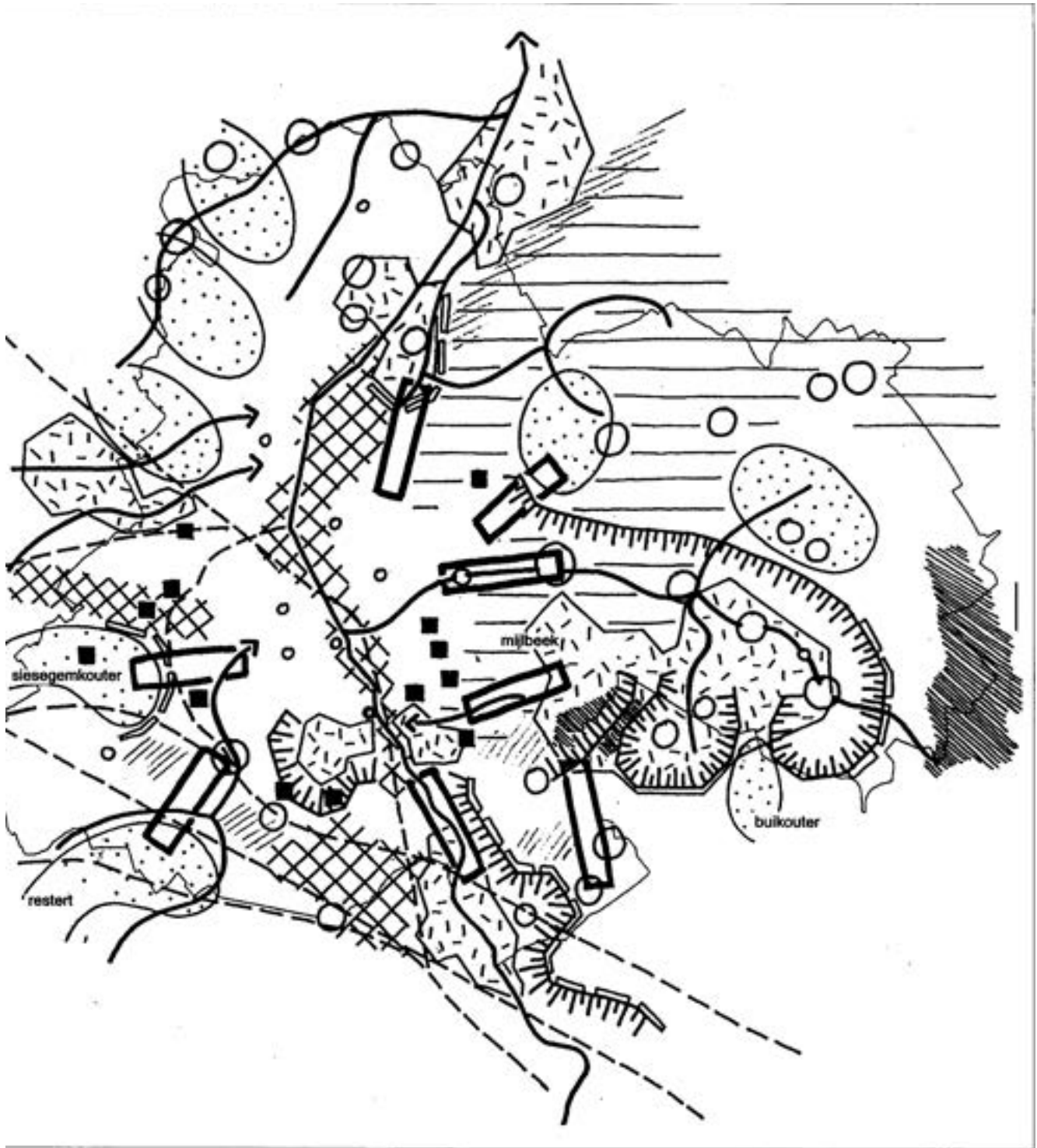
Grafiek 4 | Oppervlakte bestemd voor landbouw en gebruikt door landbouw (2020)

Bron: Ruimteboekhouding | provincies.incijfers.be, Dep. Landbouw en Visserij | Landbouwgebruikspcelen | provincies.incijfers.be

<p>fysiek structurerende elementen voor natuur</p> <p>waternetwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> rivieren en beken watervloppervelden <p>valliebodems van de dender en beekvallen</p> <ul style="list-style-type: none"> leembodems of zandleembodems kleibodems (komgronden en afgesneden meanders) lemmige zandbodems (donken) reëlvloer / steilrand 	<p>andere fysieke elementen</p> <ul style="list-style-type: none"> leembodems zandleembodems lemmige zandbodems opduikingen terzijde substraat zandbodems bebouwd oppervlak hoger gelegen landschapsdelen fysische eenheden 	<p>structuurplan aalst</p> <p>synthese fysisch systeem</p> <p>stadsgroep omgeving</p> <p>opdrachtgever: stad aalst</p> <p>kaart 5</p> <p>kaarnummer: r254-101-k1</p> <p>september 2003</p> <p>0 0.7 1.4 2.1 Kilometers</p>
--	--	--

bron: digitale versie fysieke systeemkaart VLM (DG GIS-Vlaanderen)

136

ATELIER ROMAIN - ILVO - LET US - VLM

- bakens:
kasteelparken
bosfragmenten
overige
- reliëfcomponenten
- gave landschappen:
kouters
kleinschalig landschap
grotere boscomplexen
- open ruimte verbindingen
- hydrografische elementen
- nieuwe landschappen:
rasterlandschap
bedrijvigheid
kleinhandelsconcentratie
grootschalige verkavelingen
lijninfrastructuur

structuurplan aalst

bestaande landschappelijke structuur

kaart 32

studiegroep

 omgeving

opdrachtgever
stad aalst

kaartnummer: R254-211-k01

september 2003

evolutie van de bestaande ruimtelijke structuur

kaart 8

valleigebied
boscomplex
hoofdweg
bebouwing (*)

omgeving

opdrachtgever
stad aalst

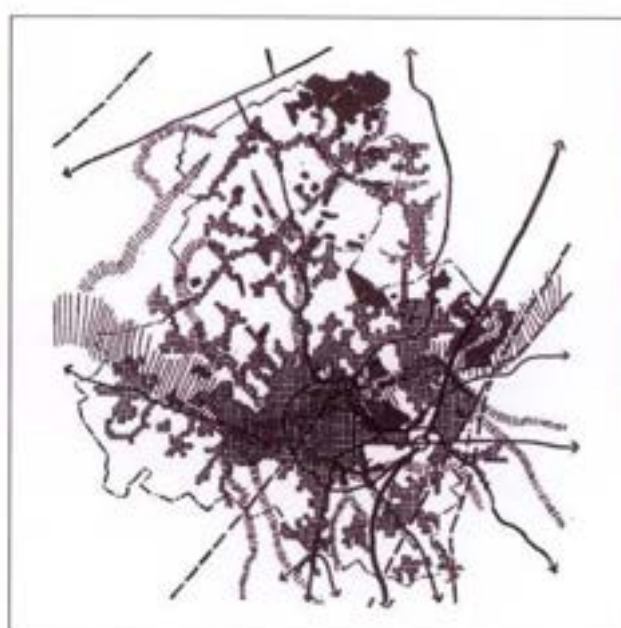
kaartnummer R254-26-k01

september 2003

(*) Om bebouwd en niet-bebouwd gebieden te onderscheiden wordt een rastermethode gebruikt op basis van vakken van 100 bij 100 meter. Wanneer slechts één of geen gebouw in het vak voorkomt wordt het vak als open beschouwd. Wanneer meer dan één gebouw in het vak voorkomt wordt het vak als bebouwd beschouwd. Een onbebouwd vak omringd door bebouwde vakken wordt als bebouwd aangeduid. Slechts vijf aanwingsgebieden onbebouwde vakken vormen een onbebouwd gebied. Dezelfde regel geldt voor de bebouwde vakken.

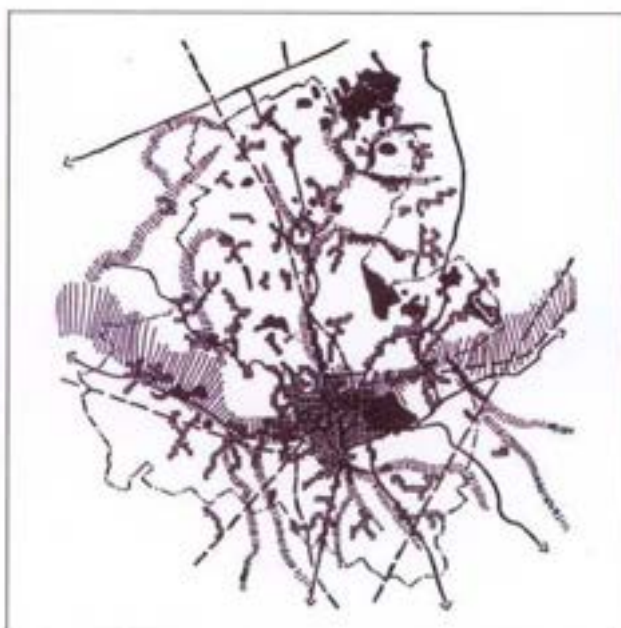
de Ferraris 1770

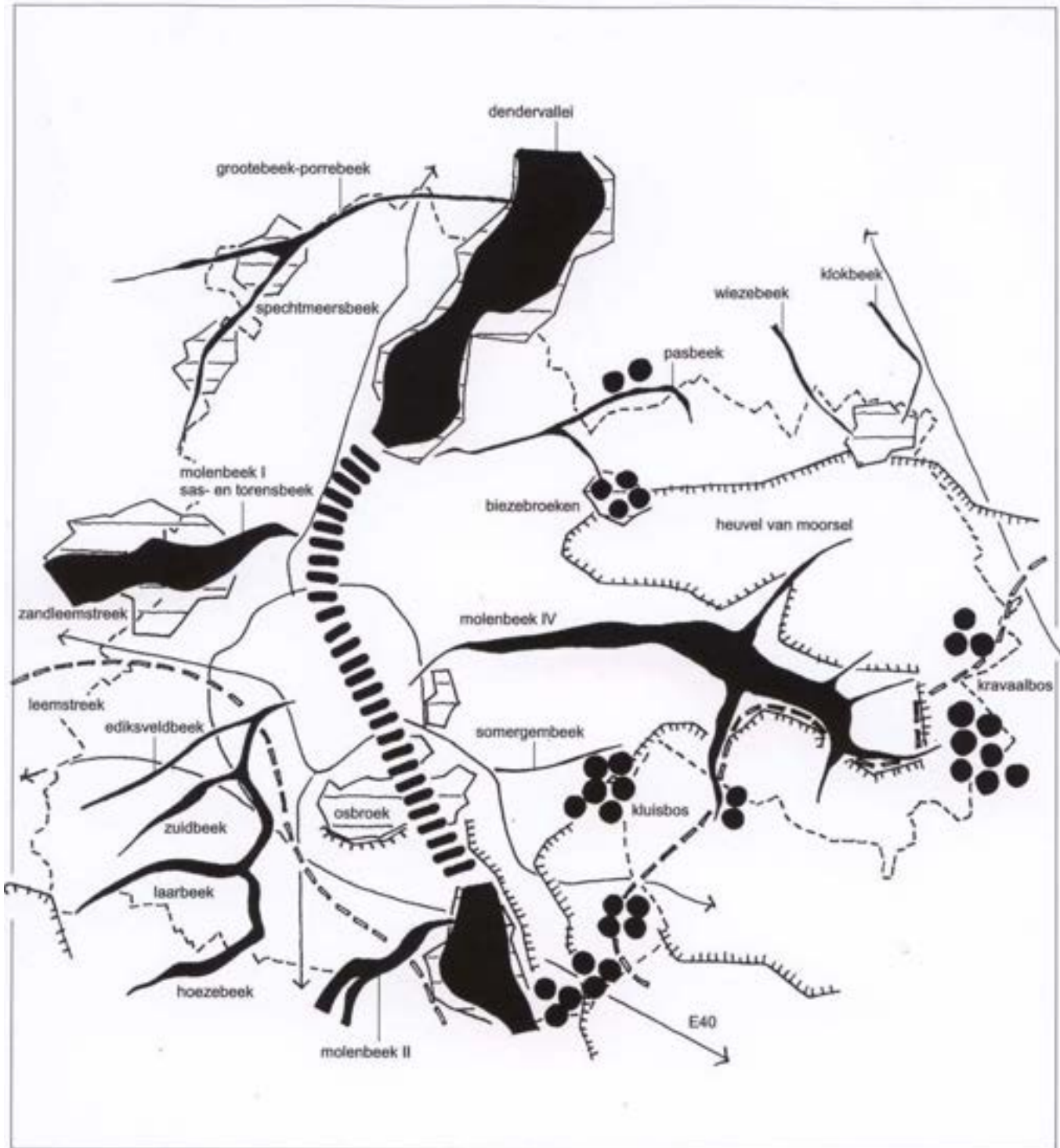
Van der Maelen 1860

Militair Cartografisch Instituut 1930

Huidige toestand 1996

138

- rivier- of beekvallei
- rivierdoorgang
- natuurlijk gebied gekoppeld aan het waternetwerk
- bosgebied
- bodemovergang
- steilrand

structuurplan aalst

bestaande ruimtelijk-natuurlijke structuur

kaart 10

opdrachtgever:
stad aalst

kaartnummer

R254-153-01

september 2003

- bebouwing**
- dichte bebouwing
 - minder dichte bebouwing
 - bebouwing in open ruimte
 - industriële bebouwing
 - bebouwing in recreatiezones

structuurplan aalst

bestaande bebouwing

kaart 13

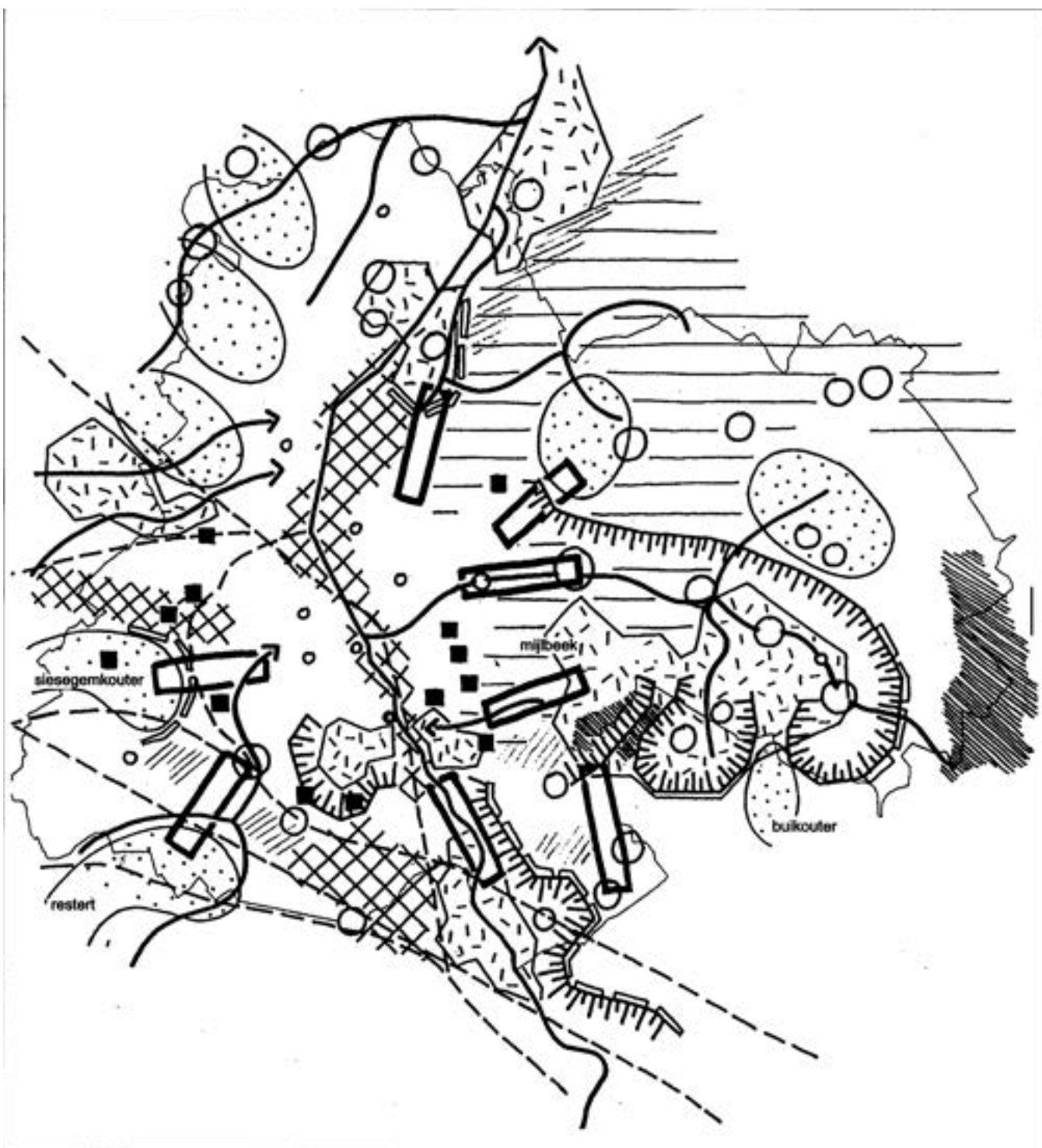
opdrachtgever:
stad aalst

kaartnummer: R254-128-k2

september 2003

bron: bebouwing uit bwk, natuur-od, versie 1-1998 Instituut voor natuurbehoud

070

ATELIER ROMAIN - ILVO - LET US - VLM

- bakens: kasteelparken, bosfragmenten, overige
- reliëfcomponenten
- markante terreinovergangen
- gave landschappen: kouters, kleinschalig landschap, grotere boscomplexen
- open ruimte verbindingen
- hydrografische elementen
- nieuwe landschappen: rasterlandschap, bedrijvigheid, kleinhandelsconcentratie, grootschalige verkavelingen, lijninfrastructuur

structuurplan aalst

bestaande landschappelijke structuur

kaart 32

studiegroep omgeving

opdrachtgever stad aalst

kaartnummer: R254-211-k01

september 2003

IN OPDRACHT VAN STAD AALST

